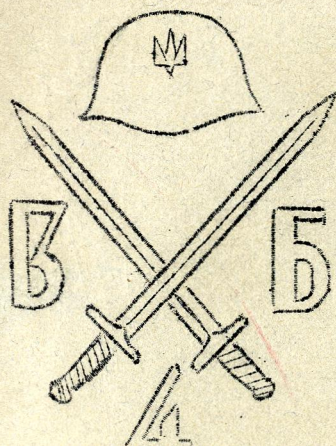

Медиа
П О Р . Г О Р Н .

ПОЛЬОВА СЛУЖБА

сб, 10

~~Однор.~~

П о р . Г о р . н .

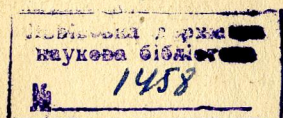
П О Л Ь О В А С Л У Ж Б А

в Битоме

В.Б. ч.4.

Львів. Бібліотека
А. УРСР

42,8(3)51

П О З Е М Е Л Л Я .

Усі ділання й ціле життя сухопутних військ в часі війни є стисло зв'язане з поземеллям, крім сего поземелля має великий вплив на ділаюче в воздуху летунство (летовища, ~~укриття~~ цілей).

Докладне вивчення і пізнання поземелля і всіх наук зв'язаних з ним є обов'язком кожного старшини. Також підстаршини і стрільці мусять добре знати засадничі поняття з науки про поземелля і уміти його добре використовувати.

З огляду на великий вплив, який має поземелля на боеві ділання, творить воно один з підставових елементів рішення кожного к-ра.

Докладно вивченням поземелля займається терено- і картознавство. В полевій службі маємо лише ті відомости, котрі відносяться безпосередно до підставових чинників бою: руху, зорення, і вогню.

Загальний поділ поземелля.

Поземелля ділиться загально на:

I. Відкрите. Відкрите поземелля (розрізняти від поземелля рівнинного) це таке поземелля, котре позволяє нам вести догідн рух, має далеке поле бачення і тим самим позволяє на добре ведення вогню. Відкрите поземелля надається до оборонних ділань, а наступ можливий лише при сильній вогневій піддержці. На відкритім поземеллі можуть

догідно ділати повзи.

2. Закрите поземелля утруднює рух, зорення і вогонь. Надається до заскочення, але і ворогові уможлиблює також заскочення. Якщо маємо великі простори закритого поземелля, ділання, які на нім відбуваються вимагають особіного спрямовання і організації — вони входять в поле обсягу ділань спеціальних.

3. Мішане поземелля це таке, на котрім і в цілий ряд предметів, котрі однак зовсім не перешкаджають зоренню і веденню вогню. Рух на мішанім поземеллі має найкращі можливості, бо дозволяє відділам підхід до ворога без великих втрат й найкраще надається до ділань зачіпних (наступу). Оборонні ділання на мішаному поземеллю недогідні, бо не дозволяють цілковито використати всіх можливостей вогневих середників.

4. Поперетинане поземелля. На поперетинанім поземеллі знаходиться цілий ряд ровів, каналів, рівчаків і потоків, котрі утруднюють рух, або його унеможлиблюють. Надається до ділань оборонних. При сучаснім розвою панцирної зброї має спеціально велике значення творячи великі протипанцирні природні перешкоди, які запевнюють обороні велику справність, не дозволяючи ворогові розгорнути його панцирних відділів.

Орієнтація.

Всі вояки, а передусім старшини і підстаршини мусять вміти добре орієнтуватися на поземеллі і то при помочі приладів, мапи, або і без них. Орієнтація дозволяє нам усе більше, або менше докладно усталити місце нашого перебування а також дорогу, або напрямок у незнамому поземеллі. Про способи орієнтації подає спеціальний розділ

в частині теренознавства.

Напрямок і його утримування.

Уявна лінія проведена поміж двома точками (предметами) поземелля називається напрямком. Таке очеркнення напрямку називаємо докладним. (Пр. від місця, де стоїмо в напрямку на поодиноке дерево, фабричний комин, лівий ріг червоного будинку). Коли при очеркуванні напрямку одна або дві з очеркнених точок не в'установлені докладно, тоді таке очеркнення називаємо загальним (пр. від нашого становища в напрямку на ліс перед нами, на село, на дорогу). Крім сего напрямок очеркується також при допомозі сторін світа. В сім випадку можемо стрінутись з докладним і загальним очеркненням. Якщо пр. подається "напрямок-полудне", "схід" ітп., то таке очеркнення наз. загальним. Натомість якщо на компасі подається напрямний кут (див. теренознавство), то таке очеркнення є докладне. Напрямок творить один з елементів вогню (напрямок і віддаль), в напрямку ведеться зорення і рух (пр. докладне утримування напрямку в наступі не допускає до тактичного вимішання відділів).

Напрямок; як це вже було сказане очеркується при допомозі предметів поземелля, сторін світа і напрямних кутів (азимутів).

Напрямок вказується від точки, в якій ми знаходимося в хвилині очеркнення напрямку до предмету поземелля, або в сторону світа. Направний кут можна подавати незалежно від поземелля. Напрямок вказується також і між двома точками чи предметами поземелля, коли ми стоїмо на третій точці (пр. чота во-

рога іде в напрямку із округлого ліса до цегольні).

Гнші важніші очеркнення з полевой служби.

Ширина (відділу, угруповання, відтинка).

Вартість величини міряна від крила до крила.

Глубина (відділу, угруповання, поля вогню).

Вартість величини міряна від чола взад.

Відтинок певна частина ширини поземелля, докладно ограничина з права і ліва найчастіше добре видимим предметом (вести вогонь на відтинку від саітного дерева до дороги).

Розграничення, границя (між відділами, обсервації ітп.) Уявна лінія на поземеллю, котра переходить через цілий ряд предметів на поземеллі (пр. ліва границя наступу: капличка мале багнище, група корчів). При очеркуванні предметів, які є великими, або мають самі зі себе тактичне значення, не ділити їх на частини, а в цілости умістити по одній або другій стороні розграниченої лінії, що мусить бути зазначене на наказі (пр. рпва границя, дім з червоним дахом, вершок 321 (включно), дорога Зазулинці - Чайки включно). Полоса (наступу, розвідки), (пояс). Вирізок Поземелля певної ширини це оба боки означені розграничуючими лініями називається полосою (пояс).

Оцінка поземелля.

Кожний командир мусить вміти добре і скоро оцінити поземелля. Під оцінкою поземелля розуміємо знайдення (оцінення!) всіх додатних і відємних цій поземелля, котрі можуть відповідно впливати на переведення боєвих ділань. Як при кождім боєвім діланню, так і при оцінці поземелля належить все зверну-

ти увагу на: (на оцінку впливає передусім рід ділання, яке маємо перевести: наступ, оборона, погоня ітп.)

- можливості зорення,
- " ведення вогню,
- " руху.

І то так само як для нас і для ворога.

Приміром: - де є укриті місця перед зором ворога;

- де ворог має добрі можливості зорення і ведення вогню;

- які є перешкоди на поземеллю;

- де є догідні точки зорення для нас;

- які є перешкоди на поземеллю;

- де маємо протилетунське укриття;

- які можливості дає поземелля для заскочення ворога.

Використання поземелля.

Кожде поземелля має на своїй поверхні цілий ряд предметів і нерівностей, котрі дають відділам і поодиноким стрільцям охорону перед зоренням ворога зі землі і з воздуха, забезпечують перед ворожим вогнем, дають нам змогу вести зорення і вогонь, по дозволяють на укриття руху і на заскочення ворога. Використання усіх цих можливостей, які нам дає поземелля в бою називаємо - використанням поземелля.

Кождий відділ, кождий рід зброї, кождий вояк мусять уміти використовувати якнайкраще поземелля. Вміле використання приспішує і улекшує побіду та зменшує втрати.

Нема такого поземелля, котре не можна б використати, треба лише добре його оцінити. Нема ніяких шаблонів до оцінювання поземе-

ля, бо кождий вирізок поземелля є інший не подібний до попереднього. Слідуючі загальні засади обов'язують при використуванні поземелля:

- уникати ясного тла (пісок, небо, білі стіни);
- не переходити крізь вершки горбів (місце де спрямоване зорення ворога і ззаду ясне тло неба);
- уникати місць, де може бути спрямований вогонь ворога, або де знаходиться виразні предмети поземелля (дороги, вузини, виходи з місцевости ітп.) поодинокі корчі, забудовання, малі ліски;
- використувати соняшні дні, тінь, котра дає добре укриття, передусім від летунського зорення. Коли ми хочемо зміцнити існуючі оборонні вартости поземелля, переводимо певні праці. Виконання їх і переведення обговорює піонірка.

Маскування.

Щоби накрaще використати поземелля, трестаратися примінитися до його тла. Охоронна барва військового однострою в певній мірі виповнює се завдання. Крім сего використується ще і інші середники. Всі праці, котрі мають саме за завдання уподібнити відділи до поземелля нас, маскуванням.

Перед пізнанням способів і засад маскування, треба запам'ятати засадниче правило маскування: ліпше не маскуватися зовсім, як маскуватися зле! Маскування ділимо на:

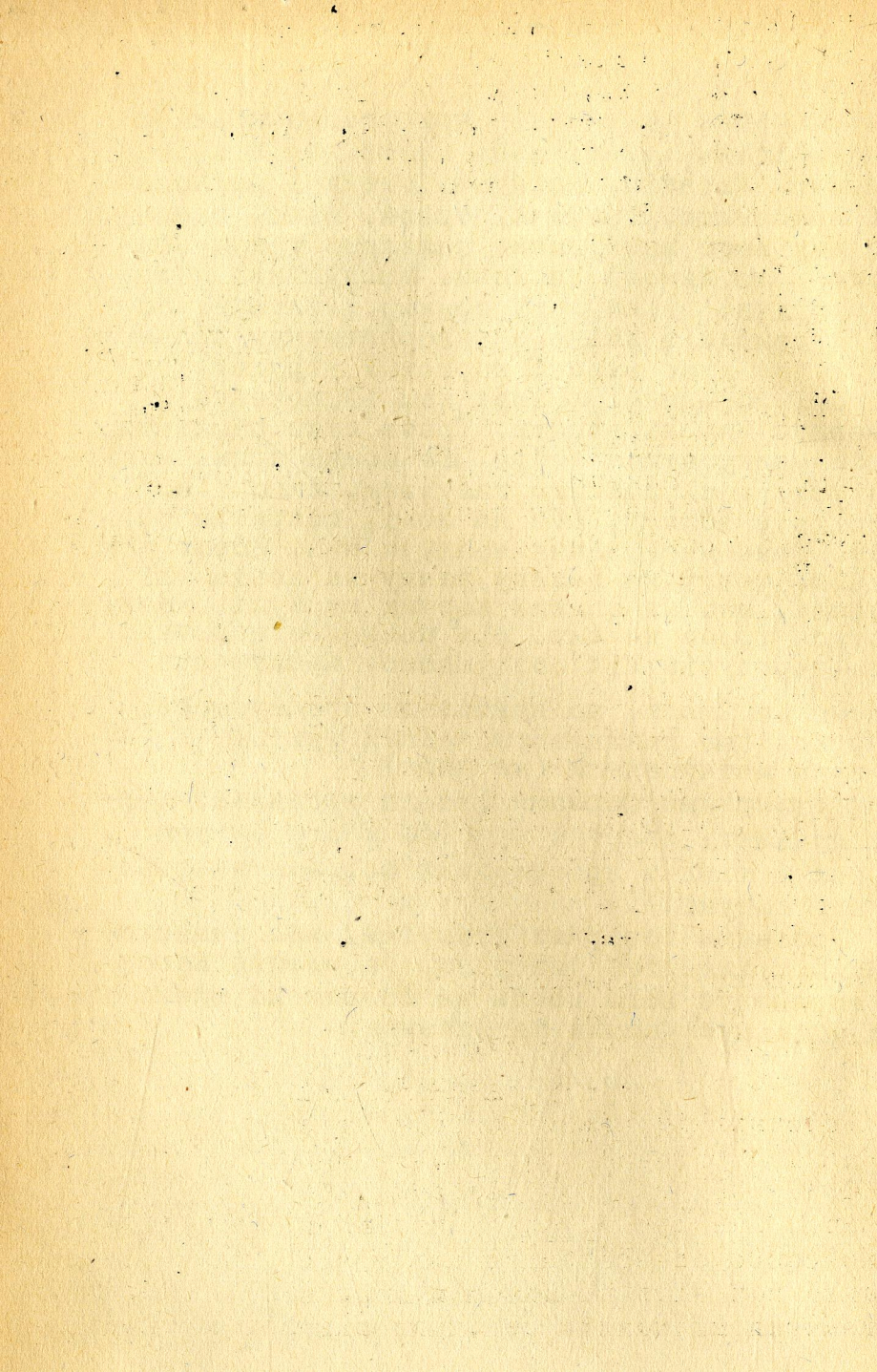
- природне. Це є маскування, коли ми маскуючись використуємо вже існуюче укриття (корчі, ліси, висока трава, тінь ітп.);
- штучне маскування при котрім ми уживаємо

спеціальних середників приготованих вже з зазделігідь (спеціальне малювання повзів, гармат, літаків, маскуючі сітки і мальовані полотнища, гауuzzя, трава, сіно, земля). До штучного маскуваннл належить також всякого рода димові заслони. Маскуваннл обов'язує підчас війни всіх вояків і завжди. Воно є стисло зв'язане з використанням поземелл і дає дуже великі користи: утруднює ворогові зореннл, улекшує нам заскоченнл і зменшує власні втрати. Треба лише пам'ятати, щоби маскуватися добре. Не можна прим. маскуватися т. с. зеленим гауuzzям, якщо т. о. стоїть в збіжжл, або на полі, покритім травою. Таке маскуваннл зраджує нас. Ворог все зверне увагу на зелену пляму на яснїм тлі збіжжл, або на свіжий корчик на луці. Маскуватися треба не лише від поземого зореннл, але передусім від воздушного. Маскуючись

маємо пам'ятати, що найбільше зраджуємось:

- рухом (не виконувати зайвих рухів)
- злим маскуваннлм (як вище)
- регулярними формами (кожда правильна форма предмету звертає на себе увагу ворога, також і тїнь з правильними формами звертає увагу летунів).

Робленнл позірних становищ, зле замаскованих, відвертає увагу ворога милить його і спрямовує його вогнь на ^{не}обсаджєні місця та збільшує чинник заскоченнл.

А. МАРШ. /ПОХІД/.

Пересування відділів в часі усіх дій в полі називаємо маршем. Піхота відбуває звичайно марші, не користаючи з жадних перевозових середників. Для заправлення піхоти в маршах, зивчення маршових засад, призначення до маршової карности, порядку і скорости школиться піхоту в часі мира в виконуванні маршів. Засадою і ціллю кожного маршу є: якнайскорше осягнути наказаний предмет з тим, що її сили і середники мусять бути цілковито здібні до бою.

І. РОДИ (ПОХОДІВ) МАРШІВ.

Марші залежно від обставин (бойових) і положення, скорости, часу і пори року, коли марші відбуються, ділимо на:

1. а/ марш звичайний;
б/ " обезпечений;
в/ " форсовний.
2. а/ марш в догідних атмоссф. умовинах;
б/ " підчас спеки;
в/ " підчас морозу.
3. а/ марш в день;
б/ " в ночі;
в/ " підчас імли;

Марш звичайний.

Переводиться в умовинах, коли нам не загрожує ворог на землі. Такий марш відбувається найкращими шляхами з приміненням усіх маршових улекшень.

Марш обезпечений.

Це марш, що відбувається в умовинах мож-

ливої зустрічі з ворогом. На угруповання і спосіб переведення маршу впливає передусім тактичне завдання, яке має виконати одиниця, що відбуває марш. Залежно від положення ворога і напрямку, в якому посувається відділ, марш може бути чоловій і відворотний, а обидва ці марші можуть бути також бічними. Ціллю тих маршів є: якнайскорше і якнайкраще розгорнення відділів до бою.

Марш форсовний.

Це довготривалий марш, коли нам залежить на поспіху. Полягає на тому, що продовжується час перемаршу, а часами зменшується кількість і час довгих відпочинків. Скорість маршу є така сама, як і маршу звичайного.

Про марші в спеціальних умовах, говориться в дальших розділах.

II. ПРИГОТОВАННЯ ДО ПОХОДУ - МАРШУ.

Загальні засади.

Треба старатися, щоби кожний марш був приготований. Звичайно вищі командири видавати - муть перед маршем підготовчі накази, де буде поданий час маршового поготівля відділів. Безпосередня підготовка відділів буде належати передусім до командирів сотень, яких обов'язком є визначувати докладний час поготівля сотні.

Час поготівля мусить бути так очеркнений, щоби сотня від визначеної години в поготівлі могла бути готовою до маршу найдальше протягом 10 хвилин.

Треба пам'ятати, щоби безпотрібно не продовжувати часу поготівля, бо це зменшує безпотрібно час відпочинку відділу. Крім цього

командир сотні мусить видати зарядження відносно:

а/ видання їжі і кави, або перевареної води до бсклагів (це важне головно тоді, коли марш може відбутися в спеці). В зимі треба видати ще додаткову порції їжі на дорогу, найкраще сало або вудженину.

б/ відповідного засмотрення ніг (миття, смавання) зміна онучок;

в/ усталення місця збірки.

По відході сотні, командир сотні мусить переглянути район заквартирування сотні, щоби ствердити чи залишено порядок і чи затерто і знищено все те, що могло б зрадити походження відділу. Це належить рівнож до обов'язків командирів чот і роевих.

2. Приготування рою і чоти.

Безпосередно до маршу приготує стрільців роевий. До його обов'язків перед вимаршем належить:

- допільнування побрання їжі (звернути увагу, щоб стрільці не зіли відразу порцій приділених їм на дорогу).

- справдження чистоти ніг і взуття;

- снаковання і допасування умундуровання (усунути тісні коміри блуз), виряду (допас, шоломи) і зброї.

Ө перед відходом ствердити чи забрані усі річі (зброя, виряд)

- справдити чи взято з собою каву або воду;

- ствердити чи усунено усі сліди, що могли б зрадити приналежність відділу і припильнувати чи зроблено порядки;

. Перед здаванням звіту командирові чоти, ройовий мусить ще раз оглянути рій і ствердити чи усі недотягнення, які він наказав усунути, або поправити, усунено.

3. Перегляд зброї.

Зброя мусить бути вичищена і легко посма-
рована, так, щоб її кожної хвилини можна
було ужити. Лише в часі сильних дощів тре-
ба сильніше смарувати зброю зверху і забезпе-
чити цівку, щоб до середини не налялася во-
да. Ствердити чи забрана амуніція, або чи
її непогублено.

4. Виряд і умундурування.

Виряд і умундурування мусять бути допа-
совані так, щоб не перешкаджали в русі, не
були надто тісні, або за вільні і не обти-
рали тіла. Черевики сухі, добре вимащені
внутрі (пісок, земля) і на зовні. В часі
болота добре є посмарувати черевики товщом
(увага! несоленим).

5. Перегляд тіла.

Стрільці мусять бути вимиті і виголені.
Обовязково треба добре вимити, а якщо є мож-
ливість, то вимочити ноги, добре їх висуши-
ти і посмарувати підшви і між пальцями не-
соленим товщом (найкраще козячий ліп).

6. Заосмотрення ніг.

Онучки або скарпитки мусять бути цілі,
чисті і добре висушені. Брудні, подерті,
зле заложні онучки, або убирання черевиків
на босу ногу, можуть бути причиною окалічен-
ня ноги, що спричинює цілковиту невоєздат-
ність стрільця (піхурі і обтертя).

7. Хорі.

Хорих перед маршем треба вислати як най-
скорше до лікаря, який має ствердити їх мар-

маршеву здібність.

8. Командир чоти.

Обов'язком командира чоти є оглянути свій відділ і ствердити його маршеву готовість.

III. НАКАЗ ДО МАРШУ ЗВИЧАЙНОГО.

Приказ до маршу звичайного складається з таких головних точок:

- час і місце вимаршу;
- шлях маршу;
- припускаємий час перемаршу;
- вихід і творення колони (лише для більших відділів)
- місце звозів валок;
- спеціальні зарядження;

Крім сего в сотнях і курінях визначається ще службу.

IV. ВИКОНАННЯ МАРШУ.

7. Стрільці.

Обов'язком стрільця в часі походу це перестерігання маршевої карності. Не вільно в ніякому разі переходити з місця на місце, віддаляватися від свого відділу і лишатися позаді. Вийти з колони можна лише за дозволом свого командира, віддаючи перед тим кріс своєму сусідові. Вертаючи до колони, стрілець мусить зголоситися до командира. Не вільно сідати і їхати возами без наказу.

Відділи, що ідуть в колоні мусять безоглядно утримувати між собою наказану віддаль (15 - 50 мтр. для сотні в день). Машерується звичайно одною стороною дороги, або по обом сторонам дороги, лишаючи по середині вільний перехід. Відділ, що в часі походу виходить з колони має про це повідомити свого найближчого зверхника (пр. розхід на квартири). Відділ, що затримався в часі походу мусить зійти з дороги.

Підчас походу по тяжких до маршу (переходу) дорогах, як пр. сніг, болото - треба змінити чолові відділи. Люди злазять з возів і помагають візникам; якщо якийсь віз застрягне.

Треба утримувати звязок з попередніми відділами колони. Це є важне передусім в ночі і підчас мряки.

Якщо на покритому поземеллі розходяться шляхи, треба лишати на перехресті звязкових, які покажуть напрямок маршу колони відставшим відділам.

При виминанні на перехресті доріг двох колон, першенство переходу має все вільніше машеруюча колона (пр. кіннота чекає аж перейде піхота). Якщо машерує дві колони однакових зброй, перша переходить звичайно коротша колона, або менш змучена. В інших випадках першенство переходу устанавляють між собою командири колон. Це не обовязує в часі бойових дій, тоді переходить перша колона, що має важніше і пильніше боеве завдання. В бойових обставинах треба усе зробити місце для переходячих розвідчих відділів, стеж і гінців.

На кінці кожного відділу починаючи від сотні вгору, іде службовий старшина або підстаршина з заступником, яких обовязком є передусім пильновання порядку в відділі.

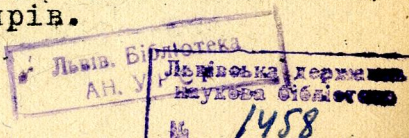
2. Маршова карність.

В часі маршу мусить бути суворо перестерігана маршова карність. Відділ, що не заховує маршової карності скоро мучиться і ослаблюється морально. Засадами маршової карності є:

- машерувати наказаним ладом;
- іти одною стороною дороги (звичайно правую)
- скорість (темпо) маршу мусить бути однакове (не може бути випадків добігання і ставання в місці або звільнювання і при-спішування кроку);
- не вільно виходити без дозволу з колони;
- не займати цілої дороги (ліва або права сторона вільна до проходу);
- не вільно змінити місць,
- не вільно їхати возами, або складати на-плечники без дозволу службового старшини, зглядно свого командира;
- хворі зголошуються до службового старшини;
- перестерігати усіх і наказів і заряджень виданих командирем сотні;
- без дозволу не вільно завітчувати зброї, шапок, шоломів, возів ітп.
- прикази подавані від чола повторяють лише командири чот і роеві. Заборонено підіймати крики і усім повторювати наказ,
- не вільно змінити частин однострою або робити собі полекшення без дозволу згл. на-казу (прим. убирати плащі).

3. Маршові полекші.

В часі маршу можна примінити маршові полекші. Не вільно їх робити самовільно, але тільки на наказ командирів.

До маршових полекш належатиме:

- розпинання ковчирів,
- знімання шоломів (якщо на це дозволяють бойові обставини),
- складання наплечників на вози,
- зміни носіїв скорострілів,
- свобідна поведінка на наказ "свобідно"
- розмови і спів.

4. Гігієна і прохарчування.

В часі маршу треба передусім звернути увагу на ноги. (гляди обовязки розового перед маршем). Кожну недокладність у взутті треба зараз же зголосити командиреві і як найскорше усунути. Не вільно в ніякому випадку перед маршем пити алькоголю.

Треба старатися, щоб якнайбільше обмежитися в часі маршу в куренні тютюну.

Прохарчування в часі маршу мусить бути зовсім регулярне. Треба старатися, якщо це є можливе, щоби машеруючі відділи отримали поперед більші порції страви. Їжу в кухні видається лише підчас довгих відпочинків.

Пиття води мусить бути урегульоване. Старатися не пити багато води в часі самого маршу. Не вільно пити води з керниці, якщо не мається на це дозволу від лікаря або свого командира. В ніякому випадкові не вільно пити води з потоків, озер і ставів. Не вільно пити холодної води (пр. з джерел) в часі спеки, коли тіло за сильно нагріте.

5. Командир чоти.

Командир чоти машерує на чолі своєї чоти. Час від часу мусить зійти на бік (увага! не на шлях) і оглянути своїх людей. Крім цього його обовязком буде належне справдження, чи розві виконують добре своє завдання

Особистим прикладом мусить підтримувати настрій стрільців; знеохочення і змучення командира, викликають в відділі упадок духа і маршового завзяття.

6. Росвий.

Машерує на чолі свого роя.

- особисто дає приклад стрільцям доброго настрою і заховання маршової карності,
- допильновує перестерігання маршової карності у стрільців,
- заряджує зміну для несення ручного скоростріла,
- зголошує командирові чоти про захворювання і інші випадки,
- перестерігає засад і наказів, що відносяться до протилетунської і протигазової оборони.

7. Стрільці.

Обов'язком стрільця в часі походу це перестерігання маршової карності. Не вільно в ніякому разі переходити з місця на місце, віддаляватися від свого відділу і лишатися позаду. Вийти з колони можна лише за дозволом свого командира, віддаючи перед тим крик своєму сусідові. Вертаючи до колони, стрілець мусить зголоситися до командира. Не вільно сідати і їхати возами без наказу.

8. Марш в часі спеки.

Якщо треба машерувати в часі спеки в день, треба виходити якнайвчасніше;
- в полудне, коли є найгорячіше, треба зробити довгий відпочинок;

- перед маршем належить обов'язково видати зимну каву, чай або переварену воду до боклагів,
- збільшати віддалі між відділами;
- збільшити кількість і час відпочинків. Добре є накладати на голову змочену шапку, або хустинку.
- мати в поготівлі (на возі) відро води,

9. Марш підчас морозів.

- звернути увагу на забезпечення ух, носа і рук;
- насмарувати ніс, вуха і лице несоленим товщом (найкраще вазеліною),
- збільшити (зміцнити) порцію їжі. Найкраще дати більше товщів (сало, вудженина, смалець),
- не вільно сидати на землі в часі відпочинків,
- засаджувати якнайчастіше людей і візників з возів,

10. Марш в ночі.

- В ночі треба звернути найбільшу увагу на утримання зв'язку і на порядок в колоні.
- віддалі між відділами зменшити,
 - зміцнити службу,
 - пильнувати, щоби ніхто не залишався позаду,
 - в поближжі ворога не світити жадного світла (не курити),
 - в випадку затримання відділу не вільно нікому розходитися. Належить також довідатися про причини затримання відділу, якщо не по-дано наказу від чола,
 - звертати увагу на візників, щоби не спали,

II. Переходи через мости і вузини.

Через мости і вузини переходити так, щоб не загамовувати руху цілої колони.

Через мости переходиться звичайно довільним кроком. Наказ "довільний крок" подає командир сотні. Сотенна колона розпочинає довільний крок, коли чоло зближиться на 100 м. до мосту і розпочинає йти рівним кроком 100 м. за мостом (рахуючи від кінця колони).

I2. Відпочинки.

Перший відпочинок заряджується в 15 - 10 30 мін. по розпочатті маршу, щоб стрільці могли поправити виряд і одяг. Відпочинок не триває довше як 10 - 15 мін. Відтак робиться відпочинки 10 хвилин до I або 2 години.

Кількість і час тривання відпочинків залежить від того:

- як довго триватиме марш,
- яка є погода,
- які є шляхи і поземелля.

Довгі відпочинки робиться, щоб накормити людей, накормити і напоїти коней і дати змогу всім відпочати.. Уладжується їх звичайно по переході $2/3$ наказаної віддалі перемаршу. Підчас коротких маршів - не довше як 20 км треба старатися не робити довшого відпочинку, а відразу перейти на місце постою.

Місце до довшого відпочинку мусить бути близько шляху маршу і відповідати в міру можливості слідуючим умовинам:

- усе давати змогу закритися перед летунським зоренням (обсервацією)
- давати як найкращі можливості боевої го-

товости відділів.

В літі:

- мати подостатком води до пиття (добре якщо є можливість зроблення купелі),
- давати багато тіни,

В зимі підчас вітрів:

- давати охорону перед зимном і вітром (що найменше в лісі або в долині).

Підчас дощу і снігу:

- давати можливости сховання людей до будинків.

13. Перехід на відпочинок.

При коротких відпочинках відділ відпочиває в найближчій віддалі від шляху маршу. При довгих - місце відпочинку мусить також бути близько положене до шляху маршу.

Перед переходом на відпочинок кожний відділ висилає до назначеного району кватирових (накраще наколесників), які усталають місце на відпочинок для відділів. В літі треба біля криниці поставити варту і не дозволити брати відтам води аж до одержання дозволу від лікаря.

Крім цього ще треба:

- звернути увагу, щоби люди не пили відразу за багато води,
- наказати зняти зброю і виряд (крім п.г. масок) і примістити їх в порядку в тіні.
- видати зарядження для:
 - а/ побирання страви,
 - б/ купелі,
 - в/ перечищення зброї,

В часі відпочинку звичайно скоростріли займають становище до протилетунських ділань.

В зимі не вільно сидати на землю, сушити чобіт при вогні (віддаляватися з місця постою для тої цілі).

Не вільно займати постою в місцевостях, де стверджено пошесні недуги.

При збірці до дальшого маршу роеві мусять переглянути докладно свої рої, після засад обов'язуючих перед вирушенням (виходом) в похід.

Б. ПОСТІЙ.

Перехід і розташування відділу на довший відпочинок, який триватиме найменше кілька-надцять годин, називаємо постоєм. Постій і його приготування мають велике значення в діях війська в полі, бо дають можливість відпочати відділам і порядкувати зброю та виряд, а також звичайно, спокійно перевести поповнення.

І. Роди постою.

Залежно від загроження ворога з землі і місця, де відпочиваємо, постої ділимо на:

А.

- а/похідний постій,
- б/обезпеченевий постій,

Б.

- а/ постій в місцевості,
- б/ постій табором(таборопості)
- в/ постій мішаний.

Похідний постій це такий постій, коли нам грозить лише летунство ворога. Дає звичайно найкращі можливості відпочинку.

Обезпечений це постій відділів, яким загрожує ворог з землі. Вимагає він сильного убезпечення відділів, яке відповідало б замірам командира. Умови убезпечення ставиться тут на першому місці, що звичайно зменшує вартість (можливості) відпочинку.

Постій в місцевостях: це такий постій, коли відділи відпочивають в будинках.

Постій табором, коли відділи відпочивають на поземеллі.

Постій мішаний це такий постій, коли відділи відпочивають частиною в місцевості, а частиною на поземеллі.

2. Приготування постою.

Для запевнення собі найкращих умови постою, треба його приготувати. Для zorganizовання постою служить квартирний відділ, що складається з старшин, підстаршин і стрільців. Звичайно приймається, що на курінь висилається одного старшину, на сотню одного підстаршину і на кожну чоту одного стрільця. Часто треба приділювати також лікаря.

Квартирний відділ мусить завчасу прибути на місце постою, щоб його приготувати і не змушувати відділів до безпотрібного вицікування по прибуттю на місце. Найкраще заосмотрити квартирні відділи в скорі середники перевозу.

В обезпеченому марші по довшім відпочинку квартирний відділ іде вперед і машерує з чоловім обезпеченням.

В умовинах загроження ворогом, або се неприхильного населення квартирний відділ забирає з собою охорону.

Квартирний відділ дістає від зверхника наказ, в якому подається:

- місце заквартировання (постою),
- чисельний стан відділу (люди, коні, во

- свої замітки, що до розміщення підвідділів.

3. Обовязки квартирowego (постоевого) відділу і приготування постое (кватир).

а/ Командир квартирерів.

- по прибутті на місце порозумітися відразу з цивільною владою,
- в спеціальних умовах (загроження ворогом, неприхильне населення) забезпечитися. Взяти закладників.
- перевести скоро оцінку місцевости: під оглядом тактичного обезпечення (проти лет. і протипаїцир. охорона). кількості, якості і поємности будинків, кількості і якості води.
- означити будинки, де перебувають хворі табицею:
"пошесна недуга вхід заборонений".
- поцімити місце постое на райони, після такого порядку:
 - талярмова плсца збірки,
 - командир (штаб),
 - місце варті і поготівля,
 - полева лічниця,
 - райони відділів (підвідділів),
 - запасові квартири,якщо валка стоїть не разом з відділами, визначити місце для неї.
- зробити відправу з квартировими і визначити їм місце для їхніх підвідділів.
- приготувати звіт зі шкіцом, який треба переслати зверхникові, або вручити по його прибутті,
- зібрати від квартирових звіти в справі приготування кватир і видати їм наказ, щоб вони чекали при вході до місцевости своїх відділів. Різні браки і недокладности

треба чим скорше усунути, щоби відтак не робити цього по прибутті відділів.

Командант квартирних особисто виїзжає (виходить) на стрічу відділові, що надходить і зголошує командирові про приготування квартири.

Райони постую мусять відповідати ось таким умовам: алярмова площа збірки має мати догідний доступ, давати укриття перед летунською обсервацією (зоренням) давати можливість переведення збірки квартируючого відділу (звич, курія); ліпше, якщо є поза місцевістю.

Квартира командира і штаб: штаб мусять бути як найближче командира, командир в міру можливости в середині району — в часі бойових дій квартира командира не може ніколи бути поза районом постую його відділу. Якщо є телефонна стація, уміщується її коло місця квартири командира; тамже гінці; канцелярія і середники перевозу (коні, мотоц. авта).

Варти і поготівля належить уміщувати недалеко команди (штабу).

Полева лічниця: уміщувати в догідних, добрих будинках (школи, читальні ітп.) коло лічниці мешкання лікарів, санітетів.

Райони відділів: ділячи райони на відділи, треба пам'ятати, щоби не ділити тактичних одиниць, а змагати до як наїтіснішого згуртування їх (уникати пр. такого розміщення як: з одної сторони вулиці один відділ, а з другої інший). При розміщуванні відділів на квартири приймаємо більш-менш такі дані:

хата містить около — 1 рій,
стодола зо збіжжам — 1 — 3 рої, або 4-8 коней
стодола порожна — 2 — 3 рази більше,
звичайно однак кожний будинок треба оцінити особисто не опираючися на поданих даних.

Курінну валку і взагалі валки уміщувати там, де є можливости доброго укриття перед летунством і приміщення для коней, якщо вал-

- не є змоторизована.

Обов'язки підстаршини і стрільця є ті самі, що й командира квартирерів, з тим, що відпадають для них вступні чинності, натомість мусять дуже докладно приготувати район постю свого відділу.

4. Протишпигунське забезпечення постю.

При поділі квартир уникати писання різних чисел, які могли б зрадити число квартирующего відділу. Найкраще значити попередньо умовленими знаками (пр 6 - I сот. а/6 - I чота I-ої сотні ітп.)

Від телефонних стацій, осередків і зо штабів треба усунути все цивільне населення аж до відмаршу відділу.

Заборонити стрільцям говорити з цивільним населенням про військові справи.

5. Таборопостій.

Таборопостій заряджується коли:

1. Знаходимося близько ворога,
 2. При загроженню летунством, далеким вогнем артилерії і газами,
 3. При браку місцевостей.
- Місце на таборопостій мусять мати сухе і тверде підложжя і давати укриття перед зором летунів і укривати в міру можливостей перед вітром і непогодою.
- Зарис таборопостю не може бути регулярний, бо це зраджує перед летунами.
- В поближжю мусять бути вистарчаюча кількість води до пиття і дерева до палення.

При організації таборопостю треба приготувати:

- а/ місце на алярмову площу (коло району постю),
- б/ місце постю частин (нерегулярно)
- в/ місце для варті, звичайно при вході до

таборопостою,
г/ полеву лічницю (якщо можливо то в мешкан-
нях) може бути навіть дещо віддалена від та-
боропостою,
- г/ укрите місце на валку, коні на припсних.

Кухні коло своїх відділів, так, щоб не
викликати пожару, мусять мати добрі можливо-
сти маскування.

д/ місце для кльозетів і смітників - далеко
від постою і за вітром,

ж/ дороги догідні для переїзду панц. зброї
забарикадувати і солому до спання і сіно ку-
пувати, або реквірувати в найближчій оселі.

7. Рій і чота на постою.

Росвий веде на квартиру, приготавляє її
зо стрільцями. Визначає місце на зброю, ви-
ряд і відпочинок.

- видає наказ приготування, як є потреба кльо-
зету,

- визначає службу,

- пригадує стрільцям, що не вільно виходити
без дозволу з квартири,

- поучує стрільців:

а/ де є зверхники (їх квартири)

б/ час чищення зброї, побирання їжі ітп.

в/ пригадує про те, що не вільно курити
і палити вогню близько stodil і в stodolax.

г/ поучує де є алярмова площа і що роби-
ти на випадок алярму звичайного, протилет,
пропанц., і протигазового.

- ошаджує людей (ноги)

- чистить свою зброю і виряд,

В випадках, коли заходять непорозуміння між
цивільним населенням, а військом треба посту-
пати енергійно, рішучо і справедливо. Коли
справу не можна відразу полагодити, треба
про це відразу зголосити своему безпосередньо-

му зверхникові.

Рій квартирує звичайно разом. Якщо треба рій поділити, то розвий лишається з лапкою р.с. а його заступник ланковий стрілецької ланки, іде з рештою.

Зброю лишати в одному місці. Доступ до зброї мусить бути як найдогідніший. Зброя не мусить бути під опікою. Не вільно лишати наладованої зброї.

Місце до снання вибирати так, щоб ніхто не лежав головою при ногах сусіда. Треба усе лишати між сплячими вільний перехід. Убрання зложено біля стрільців.

Чищення зброї і їдженя обідів мусить відбуватися разом.

Перед відходом з квартири треба:

- а/ засипати кльозети (лятрини),
- б/ зробити порядок в районі,
- в/ знищити усі папері і стерти усі знаки і сліди постю,
- г/ розвий мусить усе контролювати,

Командир чоти перед тим як відділи розійдуться на квартири (до шатер біваку) подає всім підстаршинам і розвим:

- місце збірки сотні і алярмової площі,
- квартиру командира сотні чоти,
- пригадує про заховання військової тайни, про протипожарову охорону і про відношення до цивільної людности.
- зарадження команд. сотні в справі алярму, охорони проти-лет., проти-панц., проти-газ.

Командир чоти звичайно квартирує з почотом в районі своєї чоти. Виїмково може мешкати в районі сотні, але недалеко своєї чоти.

Позатим справджує чи розві виконують докладно усі свої обовязки.

7. Служба на постю.

Найстарший з усіх старшин ^{постю} табору-постю є командантом постю.

Усталке і регулке:

- а/ службу,
- б/ безпеку (забезпечення, обезпечення)
- в/ карність і порядок,
- г/ кількість і силу варт,
- г/ обсервацію населення, протипишунську оборону і забезпечення зброї,
- д/ протипожарове забезпечення,
- ж/ справи санітарно-ветеринарїї,
- з/ господарські справи,

Має до помочі:

- дижурного старшину і підстаршину,
- варту (варти).
- поготівля,

Помічні органи команданта постю повняють службу після засад поданих в правильниках і на підставі інструкцій, стриманих від командира постю. Крім цього до обов'язків диж. старшини належить досильнювання перестерігання засад протидет, оборони і надзір над цивільним населенням (контроля руху населення, надзір над ресторанами, каварнями ітп.)

Старшина рондовий повнить свою службу на підставі засад правильника.

В сотні повняють службу ^{на} постю:

- дижурний підстаршина і його заступник,
- команди кватири,
- дижурні на кватирах,

Дижурний підстаршина і заступник повняють службу після засад правильника внутрішньої служби, в службових справах підлягають крім цього дижур. старшині курія. Проводять догляд над канцелярією і кватирами справджують порядок, справджують відношення цивільного населення до війська.

Найстарший вояк на кватири є її командан-

том. Відповідає за лад, чистоту, спокій і порядок на квартирі.

Дижурний квартири - визначає ком. квартиру - утримує порядок на квартирі,
- стереже зброї і виразу в часі неприсутності вояків на квартирі,
- не має права в часі служби виходити з квартири.

Інші справи в рою на постю регулярно робить або командир чоти. (Пр. утримування в чистоті кльозетів, затримування їжі для неприявних людей).

Варти на постю діляться на:

1/ внутрішні, яких обов'язком є пильнування магазинів (полевих) пильнування порядку, охорона штабу місц. ком. ітд.

2/ зовнішні, які мають боеві обов'язки, як прим. зорення за ворожим летунством і панц. зброям, пильнування перешкод на дорогах, рух прибуваючого і відходячого населення.

В. ОБЕЗПЕЧЕННЯ.

1. Загальні засади.

Щоби заповнити командирам свободу діланья в часі і просторі та дати їм час на видання наказів, забезпечити відділи перед заскоченням і розвідкою ворога, треба усе забезпечуватися.

В часі війни відділи обезпечуються:

- а/ на постях,
- б/ в часі маршів,
- в/ підчас бою,

З засади відділи обезпечуються проти наземних і повітряних сил ворога.

Обезпечення проти наземних військ досягається:

- розвідкою, яка дає командирам безпосередні відомости про ворога,
- забезпечуючими відділами, які виділяють командири згруповань військ для забезпечення цілості,

- безпосереднім забезпеченням, яке виділяють незалежно від забезпечуючих відділів молодші командири, для забезпечення менших відділів.

На забезпечення звичайно висилається від 1/6 до 1/3 сил, крім забезпечення в бою, де забезпечуючі відділи є дуже часто зовсім малі.

Усе треба забезпечуватися, але не треба на обезпечення уживати більше сил, як цього вимагають в дійсності обставини. Ділання повітряних сил ворога, панц. зброя і хемічна вимагають спеціального забезпечення.

II. Обезпечений марш.

Характеристика (гл. Розд. А.І. Марші).

Підчас маршу обезпечуються відділи висуненням вперед, на боки, або взад обезпечуючих відділів.

Крім цього марш ще обезпечується стежами, безпосереднім обезпеченням і спеціальними зорцями (протилет, протипанц. й тп.)

I. Передова охорона.

Відділ (звичайно зложений з різних зброй), який має завдання обезпечувати машеруючу колону називається передовою охороною. Передова охорона залежно від сили, ділиться на складові часті, які посуваються у певній віддалі між собою.

Курінь піхоти як передова охорона (рис. I).
Вияснення до рис. I.

Розшуки мають за завдання обезпечувати чоту від безпосереднього заскочення і крісого вогню.

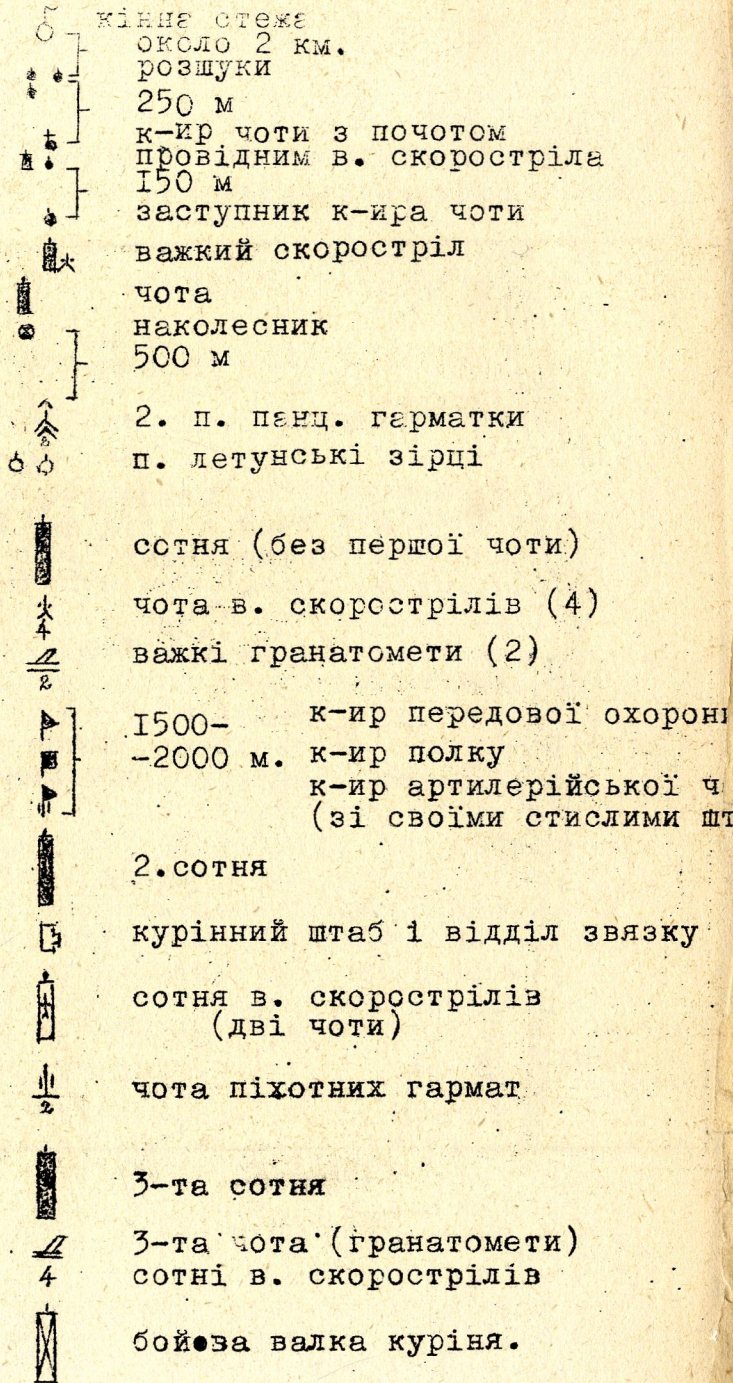
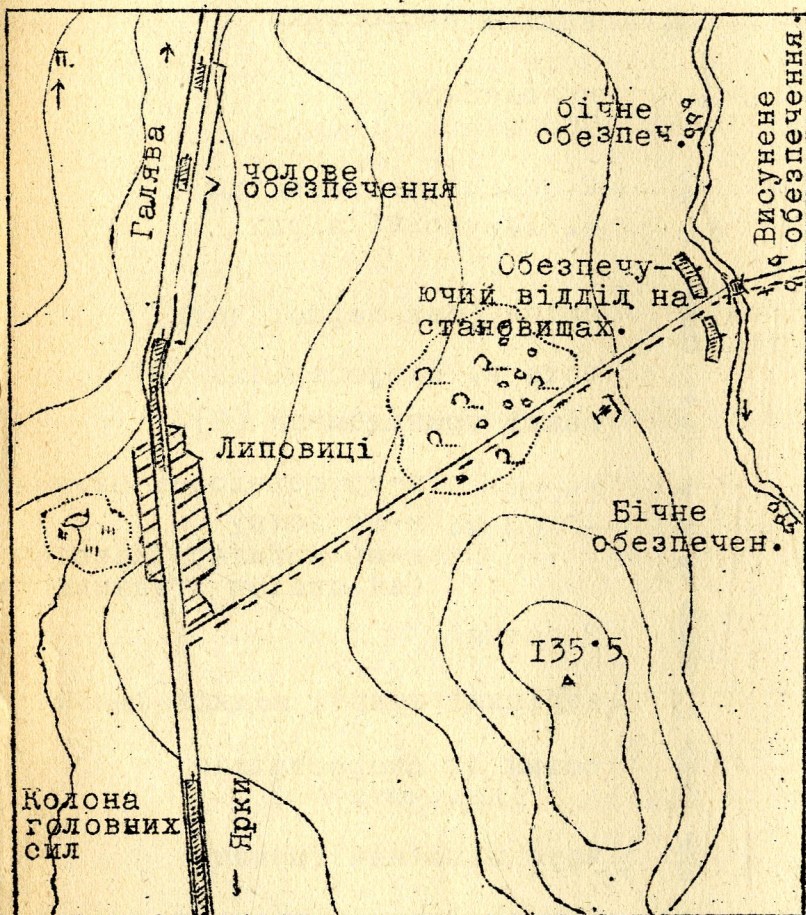

Рисунок ч. I.

Приклад угруповання "сталого"
бічного забезпечення

1:50.000

Рис. ч.2.

Чолова чота обезпечує передову сотню з віддалі дійсного вогню ручних скорострілів.

Передова сотня обезпечує чоловічий відділ передової охорони на віддаль дійсного вогню (обсервованого) тяжкої зброї піхоти.

Головний відділ передової охорони обезпечує головні сили (колону) на віддалі обсервованого вогню артилерії.

2. Тилове обезпечення і бічне.

В марші в напрямку ворога обезпечується не лише від чола, але з боків і з заду. Під час чоловічого маршу тилове обезпечення є звичайно слабе, до одної чоти на курінь і його завданням є передусім утримання ладу на кінці колони і обезпечення бойової валки. Під час відвороту тилове обезпечення складається з $I/6$ до $I/3$ сил відділу і групується так, як чоловіче обезпечення. Його завданням є забезпечення свободного відходу головних сил.

Бічне обезпечення висилається залежно від бойового положення при чоловічих, відвортотих і бічних маршах. В останньому случаю, т. зн. тоді, коли машеруємо рівнобіжно до угруповання ворога і бічне обезпечення мусить бути дуже сильне. Бічне обезпечення може машерувати рівнобіжно до колони головних сил і тоді його називаємо рухомим, або може стояти на важнім відтинку чи то предметі поземелля і тоді звемо його сталим (рис 2).

3. Безпосереднє обезпечення.

Безпосереднє обезпечення колони від чола отримаємо висилаючи розшуки. З боків безпосереднє обезпечуємося висилаючи на боки розшуки, а в місця далі й положені, звідки нам може грозити заскочення, малі стежі. Стежі висилається найдалі I і $I/2$ км.

III. Чота в забезпеченім марші.

I. Чолова чота.

Чолова чота забезпечує передову сотню від чола. Сила вагається від I - 3 рон. Командиром чоти є звичайно старшина.

Завданням чолової чоти є:

- 1/ Обезпечення сотні від ворога,
- 2/ усування з дороги перешкод і ломання слабких опорів ставлених ворогом.
- 3/ при зустрічі з сильним ворогом дати змогу командирові передової сотні розвинути свій відділ до бою в потрібному до цього часі і в догідному місці.

2. Зміцнення чолової чоти.

Чолова чота може бути зміцнена:

- тяжким скорострілом,
- стежю кінноти, наколесників, лещетарів, або мотоциклістів,
- протипанц. зброєю,
- піонірами,
- середниками звязку (пр. мигач),
- панцирною стежю (2 - 3 панцирні авта, або розв. повзи).

3. Праця і обов'язки командира чолової чоти.

Перед вимаршем:

- а/ справдити свій виряд, переглянути на місці вісь маршу,
- б/ вивести чоту (відділ) на місце з якого розпочинається завдання. Тут забезпечитися.
- в/ справдити людей і зброю, та подати коротко наказ для відділу, подаючи:
 - завдання,

- вісь маршу,
- положення,
- відомости про ворога,
- угруповання чоти,
- умовлені знаки,
- г/ вислати розшуки даючи їм наказ, в якому треба подати:
 - старшого(провідника) розшуку,
 - завдання,
 - дорогу маршу,
 - умовлені знаки,

В часі маршу:

- а/ іти на своєму місці. В день і на не покритім поземеллі 100 - 150 мтр. перед чотою. В ночі і на покритім поземеллі на чолі чоти.
- б/ забрати з собою гінця, обсерватора і якщо є приділений т.с., то скорострільного.
- г/ утримувати напрямок маршу, за що командир чолової чоти відповідає.
- д/ утримувати (темпо) скорість маршу.
- ж/ кермувати працею розшуків: вислати бічні розшуки і стягати їх в міру потреби. Змінити час від часу розшуки.
- з/ подавати в час звідомлення про панц. зброю і летунство ворога.

4. Угруповання чолової чоти.

Не належить при угрупованні чолової чоти, триматися, якогось усталеного згори взору. Такий уклад бувби цілковито штивний. Приймаємо загально, що розшуки посуваються від чола на 200 - 300 мтр., а з боків до 400 мтр. Командир чоти в день іде зі зменшеним почотом і командирами приділених зброй, 100 - 150 мтр. перед чотою. В ночі, в лісі і при переході через місцевости, командир чоти іде на чолі чоти. Чота (живі сили) іде роями по одному краєм дороги. При-

ділені відділи на кінці. Т.б. на відкритім поземеллю висувається вперед.

5. Праця розшуків.

Розшуки це малі відділи зложені з 2 - 4 людей, які посуваються довкола машеруючого відділу з завданням перешукування поземелля і зорення, щоби унеможливити ворогові заскочити машеруючий відділ.

Залежно від напрямку маршу і місця де йдуть розшуки, називаємо їх розшуками;
- чоловими (коли йдемо вперед),
- бічними (коли розшуки йдуть з боку),
- задніми (коли йдемо від ворога взад).

Розшуки бічні можуть бути вислані при чолових розшуках, як і задніх.

Розшуки по отриманню завдання, скоро переходять на свої місця і виконують службу після отриманого наказу.

Розшуки не можуть ^{іти} разом один при другім, а повинні розійтися в ширину і глибину на таку віддаль, щоби могли легко порозумітися притишеним голосом (до 30 - 50 мтр).

В часі виконання завдання розшуки повинні як найкраще використовувати поземелля, щоби бути невидимими для ворога, а самим бачити все.

Старший розшук, повинен усе пам'ятати про докладне утримування зв'язку зором зі своїм безпосереднім зверхником (командиром чолової чоти).

Належить передусім бути обережним при підході до закритих місць, щоби не потрапити в засідку.

Старший розшук, мусить все використовувати узгір'я, які лежать при шляху маршу, щоби з них переглянути докладно перед пілля. Треба пам'ятати однак, щоби не переходити вершками горбів, що може зрадити розшук пе-

ред ворогом.

При завваженні ворога розшуки повідомляють про се негайно командира чоловічої чоти знаками, або висилаючи гінця.

Вогонь відчиняють розшуки усе в випадку заскочення. В усіх інших случаях не повинні себе зраджувати крісовим вогнем.

При зустрічі перешкоди на шляху, розшуки шукають дороги, котрою можна б було її оминати. Якщо перешкоди оминати не можна, то бічні розшуки сходять на вісь маршу, а чоловік повідомляють негайно командира чоловічої чоти.

В ночі рух розшуків мусить бути якнайбільше тихий, а віддалі зменшені.

Праця розшуків є дуже тяжка, тому треба все пам'ятати про те, щоби їх час від часу змінювати.

6. Зв'язок.

Для утримування зв'язку поміж колонами передової (задньої) охорони служить ланцюжок зв'язкових, наколесники, кінні гінці і мотоциклісти. Часами приділяється до відділів чоловічих (чолова чота) ланки мигачів, для скорого переказування звідомлень взад.

7. Загальні засади ділання чоловічої чоти /рою/.

Чолова чота мусить бути все в повній боєвій готовості. Кріси наладовані, скоростріл приготований до вогню, ручні гранати в поготивлі.

При переході крізь ліси і забудовання, місцевости, треба зміцнити скількість розшуків, які розстрільною переходять крізь поземелля. Нераз треба розгорнути навіть ці-

лу чоту у вільні лади.

В ночі і в імлі збільшується кількість розшуків. Віддалі зменшується. В ночі уника-ти маршу серединою дороги, котра може бути під вогнем ворожих т. с. Багнети наложені, ручні гранати в поготівлі. Заховувати цілковиту тишину. В разі зустрічі з ворогом енергійно і скоро вдаряти білою зброєю, а в разі потреби ручною гранатою. Вогонь скорострілів і крісовий вогонь в ночі не ведеться, хіба з найближчої віддалі.

При освітленні поземелля ракетами, треба впасти й не рухатись.

Ворожого летунства не поборювати.

~~Х~~мічні плями оминати, означуючи їх відповідно і зголошуючи про те командиріві сотні.

В разі зустрічі з ворогом розгорнутися відразу цілими силами і енергійно вдаряти. Якщо ворог сильніший, належить зайняти становища, окопатися і вести вогневий бій стримуючи ворога аж до підходу сотні. Про кожду зустріч з ворогом треба зголошувати командиріві сотні.

IV. ОБЕЗПЕЧЕНИЙ ПОСТІЙ.

I. Загальні засади.

Постій здалека від ворога обезпечується:
- безпосереднім обезпеченням,
- виділенням слабих відділів для переведення розвідки в напрямках припускаемого загро-ження. Близько ворога обезпечується відділи лінією застав, розвідкою, укриттям відпочи-ваючих відділів і безпосереднім обезпеченням. Лінія обезпечення складається з лінії поле-вих стійок (бекетів), з лінії чат, лінії за-став і з резервів застав.

Лінія забезпечення в безпосередній близькості від ворога називається лінією боевого забезпечення, постом, або лінією бойових застав. При відпочинку в поблизу ворога, але не в безпосередній близькості, лінія забезпечень постом називається лінією застав.

Стежі висилані на передпілля для переведення розвідки, в час доносять про наблизення ворога, зменшують тим самим правдоподібність заскочення.

Відділи на постом угруповуються так, щоб укритися якнайкраще перед летунською і наземною обсервацією. Крім цього належить вибирати такі місця, котрі давали б забезпечення перед заскоченням панц. зброєю і кіннотою ворога в районах постом. Тому і в міру можливостей лінія застав буде опиратися о якунебудь протипанц. перешкоду на поземелі, (пр. річка). Артилерія, панцирна зброя і інші спеціальні відділи мусять знаходитися під охороною піхоти.

У випадку заскочення відділу панцирною зброєю, або кіннотою в місцевості, треба зійти цілковито з вулиць і відчинити вогонь з будинків до їздців і до повзів. На вулицях, якщо це можливе, покласти барикади, щоби якнайбільше повзів залишилося в місцевості. Всі ті повзи належить взяти в полон, або знищити. При стрілянню звернути увагу, щоби своїм вогнем не разити власних відділів, які знаходяться на противній стороні дороги.

Курінь на забезпеченню висилася від себе сотні, котрі називаємо заставами.

Командир застави визначає від себе чати яким дає завдання. Крім цього до його обов'язкі

належатиме ще вибір і організація становища для бою застави, організація розвідки, утримання зв'язку з сусідами, організація заосмотрення чат в їжу і амуніцію, якщо є потреба.

V. ЧАТА.

Чатою називаємо малий відділ від роя до чоти, деколи зміцнений т.с. протипанцирною артилерією, якого завданням є:

- забезпечення застави,
- відкидування дрібних відділів ворога.

I. Сила і число чат.

Кількість і сила чат, які виставляє застава залежить від:

- завдання,
- положення першої лінії,
- важности точок, які займається,
- близькості ворога.

Деколи на менше важні відтинки висилається з головних сил чату, зміцняну т.с. і протипанцирною гарматою, яка повнить службу забезпечення нарівні з заставами і називається самостійною чатою.

2. Наказ для чати.

Командир застави видає звичайно наказ для чати з мапи. Наказ нераз буде поданий досить загально, це не значить однак, що командир чати рівнож побіжно зорганізує свою чату. Навпаки він мусить виказати повну ініціативу і як найдокладніше та найкраще виконати своє завдання.

Наказ для чати складається з:

- задачі (склад чати, число і становище, відтинок, поступовання в разі наступу переважуючих сил ворога).

- положення власне і ворога (відділи на передпіллі, становища сусідніх чат і застав, де ворог і що він робить, робив).

Крім цього командир чати може мати подане до відомости:

- час тривання служби (приблизно), час в якому має знайтися в боевій готовості, справи утримування зв'язку (приділ середників і їх використання) заосмотрення, дорога відходу, кличка і відклик ітп.

3. Марш і заняття становища чати.

Перед відмаршем на чату належить докладно переглянути відділ. Лишити хворих, лишити усі документи, забрати приділену зброю і середники. Справдити чи все в порядку, чи є повна кількість амуніції. Чобре є, якщо відділ перед відходом може дістати теплу страву. Марш на місце чатування все має бути обезпечений. На становищі чати ідеться якнайкоротшою дорогою. Якщо становище знаходиться в закритому поземеллі, треба докладно простежити найблищий район довкола становищ чати. Становище чати вибирається в день звичайно на точках, які дають добрий вгляд в поземелля, замикають якісь важні напрямки руху від сторони ворога.

В ночі становища чат змінюється. Вони підходять ближче до застави, замикають дороги і догідні прохідні місця від ворога. Заняття чати мусить бути прикрите від сторони ворога, обезпеченням і відбуватися якнайбільше скрито. Обезпечуємося звичайно малою боевою стежою в силі 3-4 людей, яка виходить на передпілля на віддаль до 500 м.

4. Праця командира чати при за- няттю становища.

а/ Затримати відділ в укритті і вийти з по-
чотом (скрито!) на найближчу зірну точку,
звідки перевести оцінку поземелля.

Частина скорострільної зброї на станови-
ща; на передпіллі вислані стежі, які повнять
службу аж до відкликання їх командиром ча-
ти.

б/ По докладній оцінці поземелля вибрати:

- місце, де стоятимуть полеві стійки,
- місце на вогневі становища стрільців і
скорострільної зброї,
- місця, які на передпіллі якнайсильніше
треба покрити ворнем,
- місця, в яких треба зробити протипанц.
перешкоди,
- становища сусідів (припускаємі) і вогне-
вий зв'язок з ними,
- місце відпочинку для решти відділу,
- оцінка дороги відходу до застави,

в/ Дати докладний наказ відділові про зтя-
гнення чати, в якому треба подати:

- завдання й число чати,
- положення власне,
- відомости про ворога,
- становища і числа полевих стійок (бекетів)
- вогневі становища для стрільців (докладно
подати відтинки для роїв) і р. с.
- вогневі становища приділеної зброї (т.с.
п. панц. арт.) і її задачі,
- які треба зробити уміцнення,
- будова протипанц. перешкод,
- очищення передпілля,
- на яку годину має чата бути в повнім бое-
вім поготівлю,
- вимірення віддалі,
- інші зарядження (оборона протилет., п.
панц. ітп.)

г/ Виставити полеві стійки. Передтим видати наказ для: почоту, щоби приготував становище для командира чати, а також для заступника, якщо такий є, або для найстаршого підстаршини, щоби в наказаній черзі розпочав праці для приготування чати.

Полеві стійки виставляється в день до 500 мтр., а в ночі зближується їх до 100 м. Полева стійка складається з 3 людей. На важких напрямках додається їм ручний скоростріл. (Затягнення) зайняття полевой стійки мусить відбутися якнайбільше скрито. Полевій стійці видається наказ:

- число стійки,
- вирізок (границі) обсервації (зорення) і предмети, на які треба звернути найбільшу увагу,
- сусідні стійки і чати,
- власні відділи на передпіллю,
- становище чати і дорога до неї,
- відомости про ворога,
- знаки до порозуміння з чатою,
- кличка і відклик,

Звичайно стійки уставляє командир чати особисто. Щоб не повторювати наказу по кільк разів, на першу зміну треба взяти всіх стрільців, які повнитимуть службу на становищі тої полевой стійки.

г. Алярмова стійка. Для безпосереднього обезпечення чати виставляється алярмову стійку, звичайно одного чоловіка, котрий крім того має ще завдання утримувати звязок між чатою а полевой стійкою.

д/ По приготуванню чати і висланню звіту належить навязати звязок з сусідною чатою при помочі малої стежі 2 - 3 людей. (Добре є, якщо чати можуть утримувати зі собою зоровий звязок і вогневий).

5. Служба на чаті.

По приготуванню і zorganizованню чати люди, котрі в даній хвилині не повняють служби, мусять бути укриті перед земними і летунським зоренням. На цих становищах стрільці відпочивають, 1/2 стану повнять поготівля.

Крім заняття наплечників жадних інших спеціальних пільг на чаті не примінюється. Зброя і виряд при стрільцях. До повнячих службу на чаті належать:

— полеві стійки, підслухи і бойові стежі, які в даній хвилині знаходяться на поземелля.,

— алярмові стійки і дижурні стрільці при тяжкій зброї піхоти, п.л. гарматах, р.с., виділені (висунені) зірці (обсерватори) артилерії, спеціальні стійки (як протипанц., протилет. ітп.) і дижурні при середниках зв'язку приділених до чати (телефон, мигач, радіо).

Час від часу належить висилати малі бойві стежі на передпілля, до місць, де не сягає зір нашого обезпечення, або тактично важних точок, а також для утримування зв'язку і стеження міжпілля з сусідною чатою. Зв'язок утримується в обі сторони.

Стрільцям, котрі повняють службу на чаті не вільно: курити і палити вогню без позволення, відходити поза місце, яке визначив командир чати сцівати і галасувати та взагалі так заховуватися, щоби своєю поведінкою можна було зрадити становище чати.

Командир чати перебуває в районі відпочинку своїх стрільців. Час від часу виходить на своє збірне місце (обсерваційне) становище і переглядає передпілля, або відходить для справдження полевих стійок. В часі його неприсутности заступає його заступник, або найстарший підстаршина.

6. Перегрупування на ніч.

На ніч становище чат належить змінити. Звичайно сходять вони на шляхи і ближче застав. Зміну треба перевести ще за дня, щоб можна було приготувати до нічного стріляння скорострілну зброю і становища для роїв та перешкоди (барикади). Зміна чати музять бути обезпечена.

В ночі звичайно зменшується віддаль між чатом, а полевыми стійками до 100мтр. Стежі звичайно виходять на передпілля на дороги. Насильствується стеження між чатами. Позатим службу повниться так, як в день.

7. Затягання чати в ночі.

Дуже часто приходится чату затягати в ночі. Перед відходом належить докладно розглянути на мапі дорогу і район, де має бути уставлена чата, тому що з огляду на темноту оцінка безпосередня поземелля є недокладна або й зовсім неможлива.

В часі маршу належить сильно обезпечитися і бути готовим в кожній хвилині до відпертя ворога. Якщо до чати приділена тяжка зброя піхоти, то належить її в часі маршу умістити на кінці відділу. В часі маршу заховувати якнайбільшу тишину. Не вільно говорити, курити й світити світла. Виряд і зброю докладно перевірити, щоби в часі руху не видавала брязкоту. Багнет на кріс.

По прибутті на становища докладно простежити район довкола чати. Не займати в міру можливостей таких відтанків, котрі уможливлювали б ворогові заскочення чати. (Позем. покриті корчами, ліси і розсипані оселі).

Чату уставляється звичайно так, щоби вона замикала дорогу, яка іде від ворога до

угруповання відпочиваючих відділів. Добре є устатувати чату в такім місці, щоби вона мала оперття о якісь невеликі предмети поземелля. Пр. невеличкі міски, малі групи будинків або перед мостом.

Стрілецькі рої угруповується по боках дороги. Скорострільна зброя спрямовує свій вогонь на дороги, або переходи через моости і вузини. На дорозі належить побудувати перешкоди. Обезпечення висувається до 150 мтр. Треба утримувати якнайтісніший звязок між сусідніми чатами при помочі стеж. Таксамо належить часто стежити передпілля. Треба пам'ятати, що неприготований вогонь в ночі має звичайно лише моральне значення. Тому все краще при наступі ворога старатися використати чинник заскочення і ударити на надходячий відділ противника гранатами і білою зброєю - багнетом.

8. Звіdomлення і шкiц.

По осягненню чатою боевої готовости і на-в'язання звязку (це неконечне) з сусідом, командир чати висилає командирові застави звіdomлення зі шкiцом, на якому є вирисоване угруповання чати і вогні (рис 3,4,). В звіdomленні подається:

- виписаний докладно наголовок звіdomлення,
- ствердження затягнення чати,
- відомости про ворога, якщо його ствердила чата
- місце,
- вогневі становища і напрямні вогню скорострілів,
- полевi стійки,
- стежі
- (ці чотири останні точки не описується, а врисовується на шкiц). -
- звязок: зі своїми полевыми стійками з сусідами,
- підпис.

9. Поступовання в випадку наступу ворога.

Чата все мусить бути в боєвій готовості, так щоби її не міг заскочити ворог.

При зближенні більших сил ворога чата займає становища і веде вогневий бій використовуючи в міру можливості цілковитий запас своєї зброї. Якнайскорше належить повідомити про наближення ворога командира застави. Якщо відділи, які знаходяться за чатою не є приготовані до бою, чата утримує так довго становища аж-ті відділи не стануть в боєвій готовості. Деколи чати будуть змушені посвячуватись (для цілості ведучи бій до останнього чоловіка).

Стежі ворога треба старатися брати до полону, або нищити вогнем. Не вільно в ніякім випадку зрадити перед стежами ворога свого угруповання і становищ скорострілів та дозволити їм відійти.

Якщо покажеться ворожа панцирна зброя, треба якнайскорше повідомити про це командира застави. Чата займає становище в протипанцирних танках (диви п. панцирна боротьба), якщо такі знаходяться недалеко.

У випадках летунських налетів чата не острілює літаків. Належить лише примінити цілковито усі засади пасивної проти-лет. оборони.

Перервання бою і відхід відбувається після тих самих засад що в розділі (Н).

Перебіщиків і цивільну людність затримується і по перешуканні, відібранні зброї, документів і короткім переслуханні відіслати до застави.

Парламентарів затримується перед чатою. Вони мусять подати своє побажання, що переказується командирові застави. Залежно від

Звідомлення командира чоти.

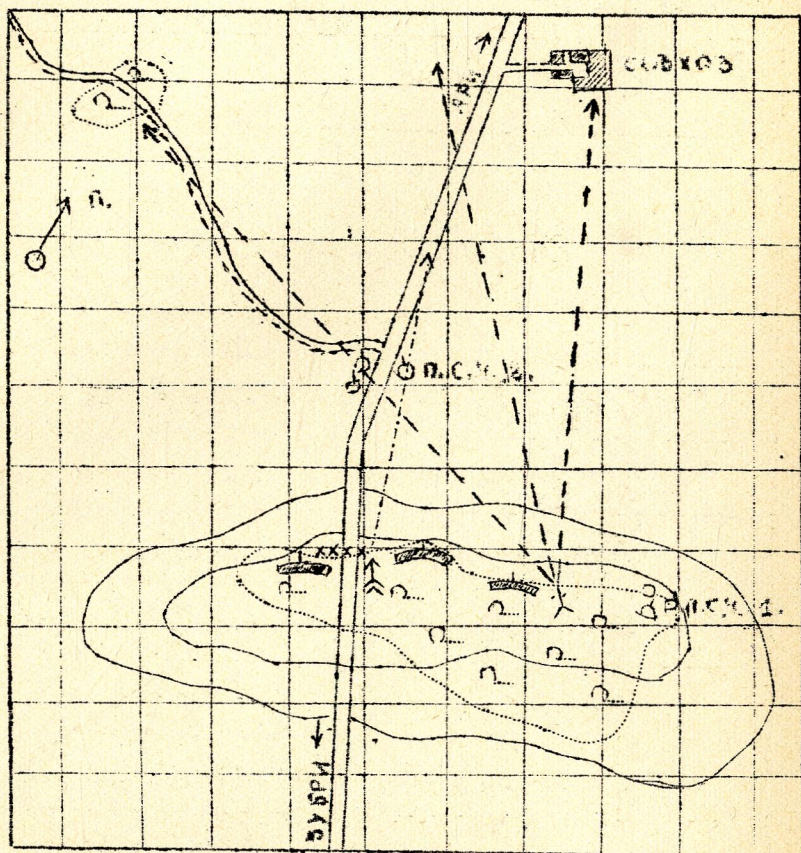
Хто вислав?	Ч.звід.	Місце	День	Годиня
	1.		місяць	
Чапа з 1 Застави з. 2.	Вислано	горб 317,2 комер. н. т. в. н. з. вул. Комарни	25 6	17 25.
	Одержано			

До командира застави з. 2.
сол. Литенька.

год. 17⁰⁰ зайхнув займ з. 1.
Угрупування як на шкільц.
Про ворога відомостей нема
Слідже вислані о год. 16⁵⁵
до навізання звязку з сусі-
дами, ще не вернули.

Боденко
К-ир займи з. 1.

ШКИЦ КОМАНДИРА ЧАТИ

СПИСОК /Legend/

--> = ГЛАВН. УПРАВ. ПОЛИЦИИ.

Гарм. А. П.
= Становица Рого

XXXXX = МАТИТОНИ, ПЕРЕФОНДА

(КІНЦЕ)

Aug. 1842.

mi q u o j a b

Kozz-Bene
207.

W. H. 44T 2, 4

Рис. 7. 4

рішення командира застави поступає командир чати. Пр. відбирає документ, переводить на розмову ітд. Якщо парламентаря(ів) переводиться через власне поземелля, то треба їм докладно зав'язати очі і вести під конвоем. Командирів чати не вільно самоті но вести яких небудь переговорів і балакати іншою мовою, як українська.

ІО. Співділення чат.

- чати мусять утримувати між собою як най-докладніший зв'язок,
- якщо це можливе, треба старатися нав'язати з сусідніми чатами вогневий зв'язок, перекусім скороострільною зброєю,
- в часі бою одної з чат, друга якщо на це pozwalaє положення(ситуація), завдання і терен, повинна їх підмогти вогнем,
- відступ одної чати не уповажнює сусідні чати до відходу.

ІІІ. СЛУЖБА ОБЕЗПЕЧЕНЬ.

І. Полева стійка.

Полевою стійкою називаємо малий відділ зложений з трьох людей (провідник і 2 зірців висунений в день до 500 мтр., а в ночі до 100 м перед чатою, з завданням зорення і обезпечення чати перед заскоченням.

Місце і становище полевой стійки:

- А/ в день, в місцях, де утруднений вгляд в поземелля чати. Місце мусить давати; добрі умовини зорення в затроженім напрямку, добре укриття, зоровий зв'язок з сусідніми стійками і чатою, можливості відходу,
- Б/ в ночі звичайно стоять стійки при дорогах і місцях низько положених, щоби мати близький обид. зорене зорення мусить бу-

ти передусім попознене слуховим. Дорога відвороту мусить бути вибрана так, щоби стійка не перешкаджала в веденню вогню т.с. . Місце прибуття п. стійок мусить бути всім знане, щоби стійку не взяти за ворога.

Кількість п. стійок:

залежна від поземелля. Не належить виставляти за багато п. стійок, котрі самі по собі ще не становлять забезпечення цілковитого а зуживають багато людей і вичерпують сили. Зміна п. стійки.

Зміна звичайних умовинах відбувається що години по одному стрільцеві, щоби заховати непереривність зорення. Зимом і в часі злих атмосферичних умовин треба так усталювати зміни, щоби один стрілець не повнив служби довше як 1. год. (при дуже сильних морозах змінюється стійку в цілости, що пів години). Провідника полевой стійки не змінюється, він повнить свою службу безпереривно, хіба що зміна є конечна з огляду на атомсферичні умовини.

Наказ для пол. стійки: складається з слі-дуючих точок:

- число і місце п. стійки і сусідних стійок,
- місце чати,
- власні відділи на передпіллю,
- відомости про ворога і що робити в часі його наступу..
- відтинок до зорення (обсервації) і його границі,

Предмети на які треба звернути головну увагу:

- як порозуміватися з чатою,
- дорога відходу (звичайно найкоротша, але так вибрана, щоби рух стійки не перешкаджав у веденні вогню самій чаті. .

2. Підслухи.

Підслухи це малі відділи, зложені звичайно з трьох людей, які з місць правдоподібно-го переходу ворога ведуть зорення (обсервацію) і складають звіти о всіх рухах ворога командирові чати гінцем, а в деяких випадках знаком.

Підслухи мусять мати догідне становище, добре замасковане і укрите і уміцнене так, щоби дозволило якнайкраще виконувати завдання, але не могло б бути відкрите ворогом.

В наказі подається підслухови:

- власне становище,
- де і що мають зорити (обсервувати),
- як заховуватися перед ворогом і власними відділами,
- як маскувати повідомлення до чати,
- як довго триватиме служба,

Підслуху не змінється. Якщо минув час, себто на знак з чати підслух скрито сходять зі становища і долучує до чати.

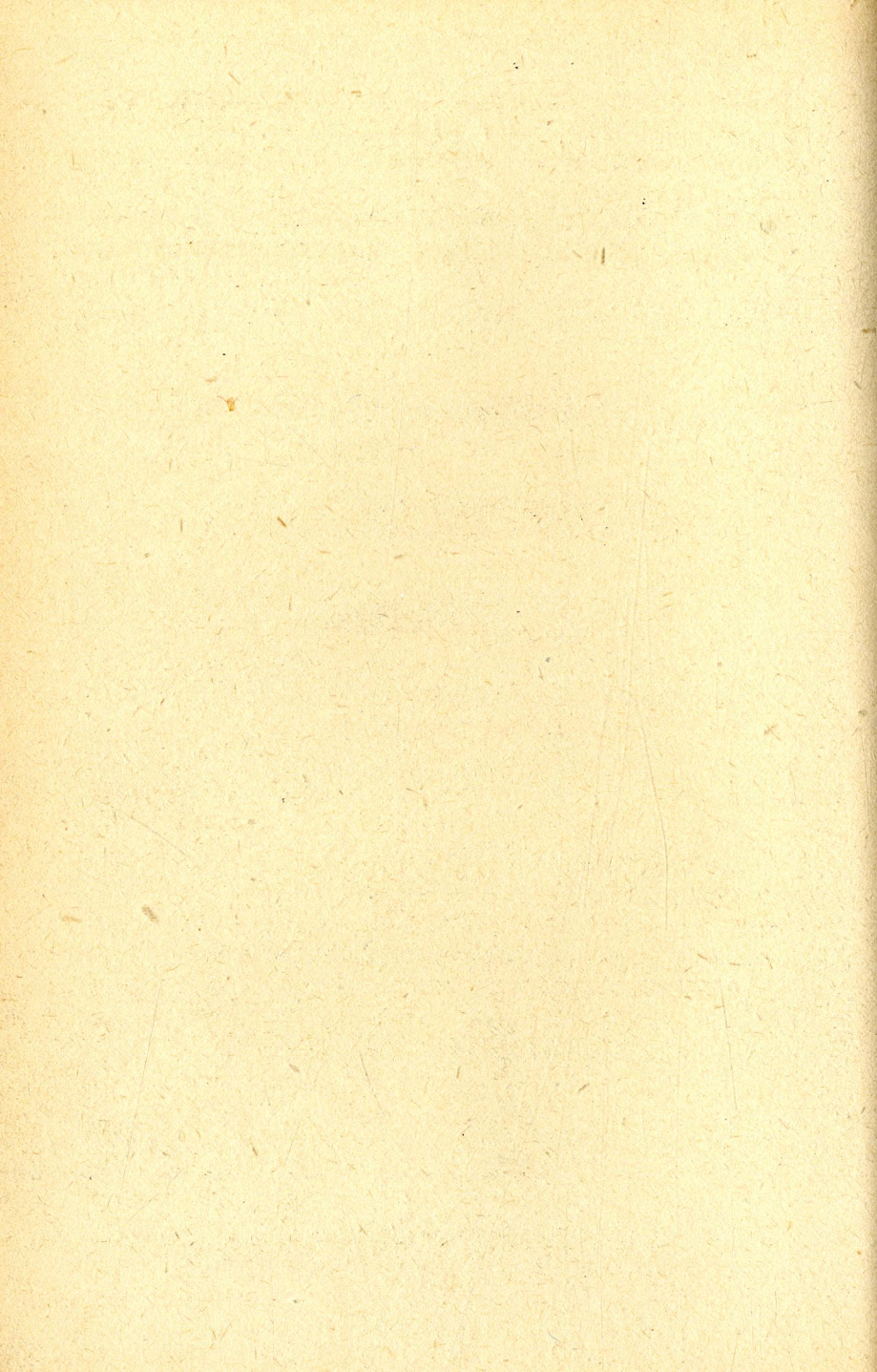
Підслухи ведуть службу зорячи в наказанім напрямку і підслухуючи. Невільно йому голосно говорити, курити, ходити по становищі, або в який небудь інший спосіб зраджувати своє становище. Підслухи нікого не затримують ані справджують. Вживають зброї лише в випадках безпосереднього заскочення, або тоді, коли неможна в інший спосіб залярмувати чати. Якщо наступає більший відділ ворога підслух сходять зі свого становища.

3. Алярмова стійка.

Складається з одного чоловіка, який має за завдання безпосереднє обезпечення чати і утримування звязку з полезовими стійками. Повнить службу як вартівник. Змінється щодві години. Крім цього при скорострілах все

знаходиться по одному скорострільщиків, котрі мають завдання в наглих випадках як найскорше отворити вогонь і доповнювати зорення і забезпечення самої чати. Зміна поготивля при скорострілах відбувається після зарядження ланкових р.с. і скорострільних.

Кінець I. частини.

ПОЛБОВА СЛУЖБА

Частина друга

В.Б. ч.4.

Г. ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ БОЮ

І. Зброя піхоти.

Зброя піхоти ділимо на:

а/ Легку зброю піхоти: - кріс, пістоль або револьвер, ручна граната, ручний: легкий скоростріл, легкий гранатомет і протитанковий кріс.

б/ Тяжку зброю піхоти: - тяжкий скоростріл, тяжкий гранатомет і протипанцирна гармата.

в/ Артилерію піхоти.

Характеристика зброї піхоти.

Кріс. Кріс є підставовою зброєю стрільця. Служить до вогневої боротьби на близькі віддалі і при збірнім вогні цілим відділом на середні віддалі. Кріс з наложеним багнетом служить до боротьби з близька. Калібер цівки вагається між 7-8 мм. /Маузер 7-9 мм., Винтовка обр. 1891/930 7-62 мм./ Найнижчий мірний, найвищий 2000 мтр. Цільний вогонь /дійсний/ поодиноких стрільців сягає до 400 мтр. Збірні стрільці /снайпри/ ведуть вогонь до 600 мтр., а з оптичним приладом до 1000 мтр.

Збірним вогнем, веденим цілим відділом, під командою можна зовсім успішно острілювати цілі: великі до 1200 мтр., а малі до 300 мтр. Збірний вогонь ведений на дальші віддалі не дає успіху.

Скорість крісового вогню сягає до 12 стрілів на мінуту.

Пістоль /Револьвер/ Пістоль /Револьвер/ служать до боротьби на найближшій віддалі і для самооборони. Калібр більшости військових

пістолів виносить 9 мтр. Магазинчик або барабан містить 7-12 набоїв. Скорострільність - протягом $1\frac{1}{2}$ хвилини можна вистріляти цілий магазинчик. Засяг дійсного вогню сягає до 50 мтр. Пробивна сила не велика.

Пістоль /Револьвер/ се вартісна зброя партизана і боввика, в регулярних частинах пістоль не має великого значення.

Ручна граната. Ручна граната служить до бою з близька. Уживається її передовсім тоді, коли ворог є схований за укриттям і не можемо його там сягнути зброєю з плоским шляхом стрілу.

Ручні гранати ділимо на:

а/ легкі /зачіпні/, котрих сила ділання сягає до 5 мтр. Їх вживається лише тоді, коли нам більше йде про викликання морального вражіння, як задання матеріяльної шкоди.

б/ Тяжкі /оборонні/. Се гранати, котрі ділають відламками до 100 мтр., а силов вибуху до 5 мтр. Вживається їх тоді, коли хочемо ворогові задати втрати, а самі не маємо заміру ділати активно /знаходимося в укритті/.

Крім сего маємо ще ручні гранати хемічні, термітові /запальні/ і протипанцерні. Якщо не мається спеціальних протипанцерних гранат, то тоді вживаємо звичайних легких гранат, звязаних по 5-6 шт. разом.

В деяких державах не має поділу гранат на легкі /зачіпні/ і тяжкі /оборонні/, а існує лише один тип гранати.

Пересічна віддаль на яку можна метати ручну гранату виносить около 40 мтр.

Ручні скоростріли. Ручний скоростріл ціхує велика скорострільність - теоритична до 900 стр./мін. практична до 150 стр./мін. і малий тягар, котрий позволяє без великого труду переносити зброю з одного становища на друге.

Калібр ручного скоростріла такий самий як і кріса прийнятого на озброєння в даній армії.

Дійсний засяг вогню ручного скоростріла сягає до 1500 мтр.

Легкий скоростріл. Легкі скоростріли, нині виходять з озброєння армії, їх цілком добре заступає ручний скоростріл, від которого вони різняться децю більшим тягарем /около 5-6 кг./ і засягом вогню, котрий можна видозвести до 1800 мтр.

Легкий гранатомет. Легкий гранатомет служить до побороування цілей, котрі знаходяться за укриттям. При малім тягарі має доволі великий засяг: від 450-650 мтр. /залежно від типу і значну скорострільність/. Стрільно важить около 1 кг. і дає поле:раження в промірі около 100 мтр. Скорострільність 6 стрілів в 9 сек.

Протипанцирний кріс. Протипанцирний кріс, калібр від 7.5 - 13 мм. пробиває панцир легких повзів на віддалі до 500 мтр.

Тяжкий скоростріл. Тяжкий скоростріл се є найцінніша зброя піхоти, коли йде про вогонь до живих цілей. Скорострільність теоритична сягає до 900 мтр./мін., а практична до 400 мтр./мін.. Засяг вогню дійсний, з відкритих станович, коли стріляємо безпосередньо до ціли сягає до 2000 мтр. /великі ціли/. Вогонь ведений з укриття /посередний/ є дійсний до 3500 мтр. Калібр такий як і кріса, прийнятого на озброєння в даній армії.

Тягар /залежно від системи /від 33-60 кг.

Тяжкий гранатомет. Тяжкий гранатомет має ті самі завдання, що й легкий гранатомет. Калібр около 80 мм. засяг вогню 2200-3400 мтр. /залежно від системи/. Скорострільність зближена до скорострільности легкого гранатомета. Стрільно важить 6 кг. і цілає відламками в промірі 150 мтр. Тягар тяжкого гранатомета

виносить около 16-18 кг.

Противопанцирна гармата. Противопанцирна гармата служить до поборовання панцирної зброї. Калібр виносить від 37 мм. до 47 мм. досяг 800-1000 мтр. /залежно від системи/. Скорострільність максимальна до 20 стр./мін. На 800 мтр. пробиває панцир глибини 35 мм. з найліпшої хромо-нікелевої сталі. До панцирних потягів можна стріляти на віддалі 1500 мтр.

Артилерія піхоти. В організації і озброєнні артилерії піхоти стрічаємо чимало різних відмін. Не є тут місце розглядати усі прийняті способи організації і вивінування піхоти артилерії. Подаємо інформаційно, що органічно приділені гармати піхоти мають калібр від 47-150 мм.

В більшості випадків гармати піхоти мають калібр 75-77 мм. деколи є ще крім того й тяжкі гармати калібру около 150 мм.

Гармати піхоти мають за завдання поборовати укріплені точки опору, котрих не може знищити тяжка зброя піхоти. пр. тяжкий скоростріл в бетонованих становищах; обсерваційні точки ворожих командирів і т.п.

77-75 мм. гармати мають досяг від 3400-6000 мтр. /залежно від системи/. Скорострільність максимальна, около 8 стр./мін. Стрільна складається з гранат і шрапнелів. Граната важить около 6 кг. і ділає відлукками в промірі 150 мтр. Безпосереднім трафленням нищить невеликі полієві уміцнення. Шрапнель ділає розриваючись в воздуху, кульками на поверхню ширини до 30 мтр. і глибини до 150 мтр.

II. З В Я З О К

1. Загальні засади.

Для узгодження ділання відділів^{та} різних зброй; які з ними співділяють і гнучкості та безпереривності командування військами служить звязок. Бачимо, що значення звязку є велике і без него не можна говорити про перемогу.

Обовязком кожного командира є стремління до утримання, або навіязання звязку усіми способами. Звязок утримується все в обох сторони.

Навіязується звязок з:

- зверхниками
- підчиненими
- сусідами
- піддержувчими відділами,
- в нутрі свого відділу

Ніколи не можна чекати, на те що хтось навіяє зі мною звязок.. Ініціатива навіязання звязку все мусить бути обостороння.

Для докладного і певного утримання звязку ніколи не можна задовольнюватися лише одним середником, як що є до диспозиції і інші середники звязку. Треба їх використувати і утримувати звязок двома і більш середниками в одно місце. Пр. післанець і телефон, телефон, оптичний знак і післанець.

Одною з підстав утримання звязку се знання м. ін. свого зверхника, сусідів і підчиненого.

Малі відділи до сотні утримують звязок при помочі післанців і знаків /

Про вжиття середників звязку і про організацію говорить в розділі "Звязок".

2. Післанець.

Післанцем називаємо стрільця, котрий одержує наказ перенесення звідомлення, або іншого військового письма, від зверхника до підчиненого, або відворотно. Деколи висилається післанця з завданням навязання звязку, тоді він називається звязковим післанцем. До пересилання важних звідомлень і наказів у більших частинах, уживається старшин і підстаршин.

Післанець є повільним, але певним і догідним середником звязку. Скорість післанця можна збільшити додаючи йому коня, або моторові середники /мотоцикль, ровер, авто/.

На післанців треба вибирати рішучих, підприємчивих і інтелігентних стрільців, а при тім фізично витривалих.

Командир виславши післанця мусить йому видати наказ, в котрому подає:

- Кому має занести звідомлення, або інше письмо /подати скупинь прізвище деколи і хвилеву тактичну функцію пр. Осаул Тисенко, командир застави, не подавати числа частини, або роду зброї пр. -/зле/ Командир 12 полку легкої артилерії/.

- Куди має занести звідомлення, або наказ /подати докладно місцевість, точку, або предмет поземелля/.

- Дорога якою має йти післанець /подати з мани і показати на поземелля. Добрим є, коли післанцеві дати короткий, ясний шкід маршу/

- Зміст письма /Звідомлення можна висилати на письмі, або устно. Якщо звідомлення висилається письмом, післанець мусить знати докладно його зміст і уміти його повторити. Устні звідомлення мусять бути короткі і прості, щоби їх можна було легко спам'ятати. Уникати подавання чисел, бо їх часто гінці

забувають. Робити це лише в конечних випадках: Пр. "ішло около "2" сотень піхоти і "3" гармати"/.

- Що робить післанець по дорученню звідомлення. В деяких випадках післанець верне назад, часами однак мусить залишитися у відділі, де приніс звідомлення. Пр. післанець висланий від стежі/.

- Післанець може бути висланий на поземелю, котре є опановане власними відділами. Тоді його підставовим завданням є, як найскорше принести отримане письмо.

Часто висилається післання в часі бою. Належить бути обережним при висиланні післанців з першої боєвої лінії при безпосереднім стикі з ворогом /пр. в наступі/. Такий післанець в більшості случаїв є наражений на знищення. /див Вогневий бій/.

- В розвідчих ділянках післанець є одним з підставових середників зв'язку між р. відділом, або стежею, а зверхником. Тоді післанця обов'язують лише подані уваги, котрі однак не є незломними правилами.

Обов'язком командира висилаючого післанця.

Командир висилаючий гінця мусить:

- Видати йому наказ /як вище/ і переконатися чи післанець зміє повторити його зміст.

- Вибрати для післанця найкоротшу і найбезпечнішу дорогу.

- Обрахувати час перемаршу. Кожне звідомлення не доручене в скорому часі /спізнєне/ не має вартости.

- Якщо післанець по виконанню свого завдання, вернув назад, треба його перевірити, чи він пам'ятає зміст звідомлення.

Висилаючи важне звідомлення, командир посилає двох, або й більше післанців різни-

ми дорогами. Коли віддасть, яку має перебути післанець є велика і існує небезпека за -
гроження ворогом /ворожі стежі/ звідомлення
висилається з малою стежкою в силі 2-4 людей.

Перед відходом післанець мусить повто-
рити докладно наказ і зміст звідомлення та
просити о вяснення, як щось є для него не-
ясне. Відтак мусить докладно справдити свій
виряд. Ладує кріс /як що не мав його заладо-
ваного - стежа!/, забезпечує кріс і накла-
дає багнет. Отримане звідомлення належить
ховати так, щоби його можна було скоро ви-
тягнути і знайти, а при тім мусить бути
цілковита певність, що звідомлення не згубить-
ся. Пр. не вільно ховати звідомлення до чо-
бота, до шолому, або до шапки.

Перехід поземелля. Післанець переходить по-
земелля так, щоби його не міг побачити во-
рог. Треба уникати таких місць де можна спо-
діватися засідки /ліси, оселі/. Оминати
шляхи, де є звичайно найбільші можливості
стрічі з ворожими відділами.

Відкриті вирізки поземелля, як що їх
не можна обинути стрілкою. Післанець усить
пам'ятати про се, що не вільно йому витрачу-
вати відразу усіх своїх сил, бо протягом
цілої дороги мусить бути готовий і мати змо-
гу, протицілати усім перешкодам, які стріне
перед собою.

Зустріч з власними відділами. Усім команди-
рам відділів, котрих післанець стрічає по
дорозі, на їх задання належить дати до пере-
читання звідомлення, або переказати його,
як що се було звідомлення усне. Однак по пе-
речитанню звідомлення обов'язком кожного
командира є, potwierдити се на звідомленні
подаючи час і підписуючись своїм прізвисьом
і військовим ступенем.

Обов'язком усіх вояків є: допомогти
пісчанцеві в його праці./Пр. підвезти, або

показати дорогу/.

При прибутті на місце післанець голосно зголошує - "звідомлення до сот. М" підносячи руку до гори. Так само зголошує післанець командирам усіх відділів, які стрічає по дорозі, без попереднього запитання.

Зустріч з ворогом. При зустрічі ворожих відділів післанець їх оминає, або ховається і вичікує, аж вони не перейдуть. Заскочений післанець борониться, а як що є оточений мусить негайно знищити звідомлення /найкраще пілкнути/.

Передавання звідомлення. Післанець усе заховується боєво і не віддає по дорозі почеси. Як що командир, котрому післанець має доручити звідомлення знаходиться на становищі в часі бою /зірна - обсерваційна точка - становище/ післанець повинен заховуватися так, щоби своїми рухами і поведінкою не зрадити місця командира перед ворогом. По відданню, або усному переказанню звідомлення післанець мусить дістати підтвердження, що звідомлення командир отримав. Як що командир забув про це, післанець сам мусить йому про це пригадати. Отримане підтвердження післанець віддає командирови, котрий його вислав.

Ніякі перешкоди не можуть стримати післанця від виконання його задачі. Як що післанець захорів або по дорозі його ранили мусить попросити першого спітканого старшину, підстаршину або стрільця, щоби доручено його звідомлення. В таких випадках мусить дістати докладне підтвердження.

III. З О Р Е Н Н Я / О Б С Е Р В А Ц І Я /

В часі усіх боєвих ділань в полі, велике значення відіграє зорення /обсервація/. На зоренні передовсім, опирається розвідка /безпосередня/. Зв'язок і обезпечення відділів, крім цього майже кожній вогонь мусить бути попереджений докладним зоренням, для цього щоби вишукати і вибрати ціль. "Стріляти це знищить бачити".

1. Спрямовування зорення.

Підчас боєвих ділань належить зорити:

- ворога на землі і в воздусі,
- відділ власний,
- власний вогонь, /як що це вогонь обсервований/,
- поземелля.

2. Обов'язок зорення.

Зсрання в часі боєвих дій ведуть:

- усі командири /як що їм положення і умовини позваляють на це/.
- спеціальні обсерватори, які знаходяться в почотах кожного командира /котрим належить почот/, а як що їх нема, то часово ви - значені вояки.
- усі вояки, котрі знаходяться в безпосереднім стикі з ворогом, мають обов'язок стежити поземелля і зголошувати своїм зверхникам про всі зміни які вони ствердили у ворога.

3. Середники і способи зорення.

Обсервацію /зорення/ ведеться з засади

зорен, щоби поліпшити якість обсервації, додається обсерваторам певні оптичні прилади /далековиди, ножицеві лупети і т.п./.

Поповненням зоренням /в ночі це треба ж взяти як засаду/ є наслукування. Крім цього в випадку примінення хемічних бойових речовин для викривання їх вживається ще нуху.

4. Місце зорення.

Усі зірці, котрі спеціально мають наказане зорення, ведуть Ного з відповідно вибраних місць, котрі мусять мати:

- а/ як найкраще і далеке поле бачення,
- б/ не знаходитися в таких місцях де їх могли б легко віднайти ворожі зірці,
- в/ мати догідний підхід.

Такі місця називаються зірні /обсерваційні/ становища /точки, пункти/.

Всі інші вояки зорять в стичности з ворогами зі своїх становищ.

5. Вартість зорення.

Тоби зорення мало вартість, мусить бути:

а/ безпереривне - це значить, що ворог і поземелля мусять цілий час, без яких небудь перерв, знаходитися під власною обсервацією.

б/ цілковите /точне/ - це значить, що мусить бути обсервоване все, що лиш маємо змогу бачити, а не лише певні місця, чи відтинки,

в/ докладне - це значить, що в тих точках, відтинках, напрямках, чи вирізках поземелля треба зорити так, щоби жадна зміна, жадний рух не минули уваги обсерватора. Вишукані ціли не вільно випустити з під зорення.

6. Зв'язок з зірцями.

Висліди зорення мусять бути, як найкорше переказувані зверхникам. Спізнене подання вислідів зорення, звичайно в більшості в випадків не буде мати ніякої вартости.

§

IV. КОМАНДУВАННЯ

1. Значення моральних сил.

Мимо сучасного могутнього озброєння, яке в великій мірі впливає на висхід боротьби, а при низькій цивілізації противника може вирішити долю війни, моральні сили війська залишалися незнішеною вартістю, котра при технічно однаково заосмотрених арміях рішає про висхід бою. Обов'язком усіх командирів є ще раз то вище піднесення моральних вартостей у своїх підчинених передовсім даючи їм приклад самим собою.

Українську армію мусить цілувати цілковита безприкладна карність, віра в себе і в націю, безглядне і вперте стремління в перед в заціпних діях, та тверда непоборима впертість в обороні.

Всі українські вояки, без огляду на походження матеріяльне і соціяльне, свій ступінь і зброю в якій служать є синами одної Батьківщини, одної Нації. Тому всіх вояків мусить лучити найщиріша приязнь, яка розвиває в дальшому амбіції, стремління до піддержання суспіда в тяжких умовах бою, створєє в відділі гармонію і улекшує командування.

2. Молодший командир.

Молодший командир перебуваючи стало зі своїми відділами веде їх у бій і впливає безпосередньо на перебіг ділань. Кермування відділом вимагає від него сильного характе-

ру і великої інтелігенції. До зверхників мусить мати повне довіря, зрозуміння, та відносно бути лояльним підлеглих, мусить його ціхувати обачливістю, справедливістю, приязнь, при чім треба стремити до утримання повної карності.

В бою командир чоти:

- Командує і веде свою соту,
- устальює співділення роїв і інших /приділених/ зброй,
- дбає про боеву розвідку,
- дбає про своєчасне поповнення амуніції,
- вибирає своє місце залежно від:
а/ можливостей найкращого командування,
б/ можливостей доброго зорення,
- підриває відділ до удару на багнети,
- якщо борониться з прикладом упертості і рішучості.

3. Розшир.

- Виконує стисло і накази командира чоти і має бути для нег. помічником в усіх обставинах бою,
- є особисто відповідальним командиром першим бізцем рою,
- мусить давати стрільцям особисто як найкращий приклад в виконюванні своїх обовязків,
- командує і веде свій відділ. Сам знаходить ся при тій ланці, яка має в даний момент бути найважливіше завдання /найчастіше підчас наступу при р.с. а підчас атаки з стрілецькою ланкою/,
- видає вогневі наази і кермує вогнем,
- зорить наслідки власного вогню,
- зорить /обсервує/ передпілля,

4. Рішення.

Командир отримавши наказ від зверхника скоро набирає рішення. Своє рішення опирає кожний командир на ось таких даних:

1. наказ отриманий від зверхника,
2. відомості про ворога,
3. оцінка п. земелля,
4. оцінка свого /своїх/ відділу.

Рішення командира мусить бути ясне, просте і сміле. Раз повзяте рішення мусить командир рішучо перевести до кінця без ніяких вагань. Лише часами у виїмкових обставинах можна змінити командирови своє рішення.

5. Наказ.

Своє рішення передає командир відділові /відділам/ в формі наказу, може бути поданий або на письмі, або устно. Ніщі командири подають накази лише устно. Наказ у своєму змісті містить:

1. Відомості про ворога,
2. положення власне /що робить відділ, якого ми є складовою частиною прим. для чоти сотня -, де є і що роблять сусіди, відділи на передпілля/,
3. завдання яке отримав відділ,
4. Виконання /тут подає командир в ясній формі, як він переведе отримане завдання/
5. розвідка і обезпечення /хто виконує і якими середниками/,
6. зв'язок /середники зв'язку, знаки, висилання звітів і т.п./,
7. місце командира який видає наказ, а деколи і місце вищого командира,
8. різні вияснення /амуніційна точка, санітарна точка, місце боєвої валки.

При видаванні наказу належить вживати короткої і змістової воляцької мови. В ніякому випадку не вільно вживати таких слів, як енергійний, смілий, обов'язковий, упертий, як-найкраще і т.п.

В наказі подавати лише то, що відноситься до даних ділань.

Не вживати загальних понять, які нічого не говорять /до вечера, в міру можливості, залежно від поземелля і т.п./

Не оправдуватися перед підлеглими, що до змісту виданого наказу.

При видаванні наказу обов'язком кожного зверхника є:

1. переконатися чи наказ є підлеглому зрозумілий /при устних наказах вимагати повторення наказів./,

2. ствердити чи наказ:

- а/ отримав той, кому він був призначений
- б/ виконано.

Коли підлеглий не розуміє наказу, треба йому наказ в'яснити і ще раз переконатися чи підлеглий його зрозумів.

6. Ведення відділу.

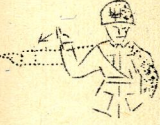
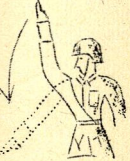
Молодші командири, які безпосередньо ведуть свій відділ в часі ділань, крім наказу, який обіймає цілість ділань в рамках більшого відділу /пр. сотні/ видають відтак цілий ряд наказів боевих, що в цих випадках є конечно з огляду на невинну змінливість боевої ситуації /положення/, де саме малі відділи відразу і скоро мусять відповідно ділати.

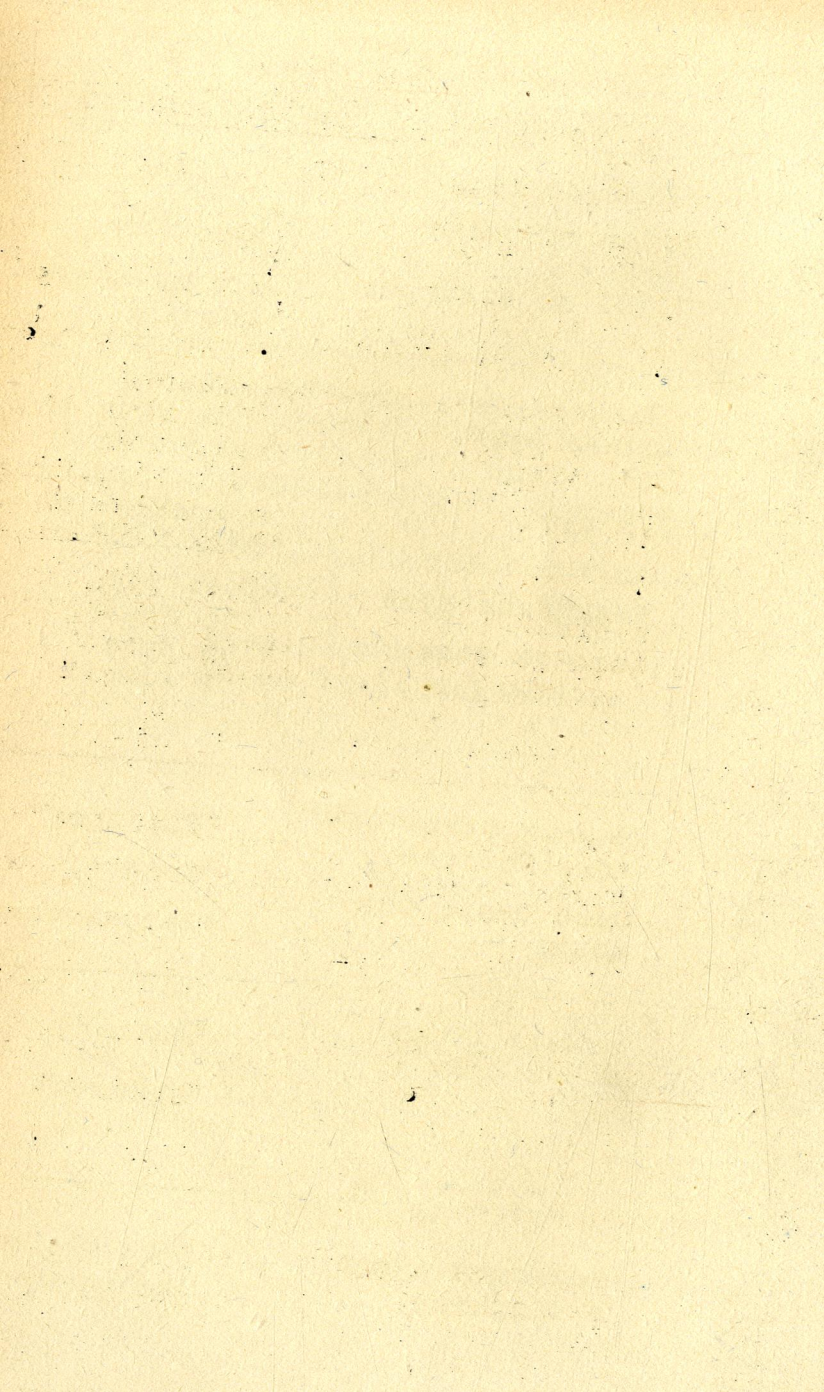
Накази молодшого командира в бою діляться з засади на:

а/ вогневі накази /цілі до поборювання, сила вогню і т.п. див..../

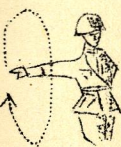
б/ накази руху, де командир подає відповідні до обставин і поземелля лади і форми спів-

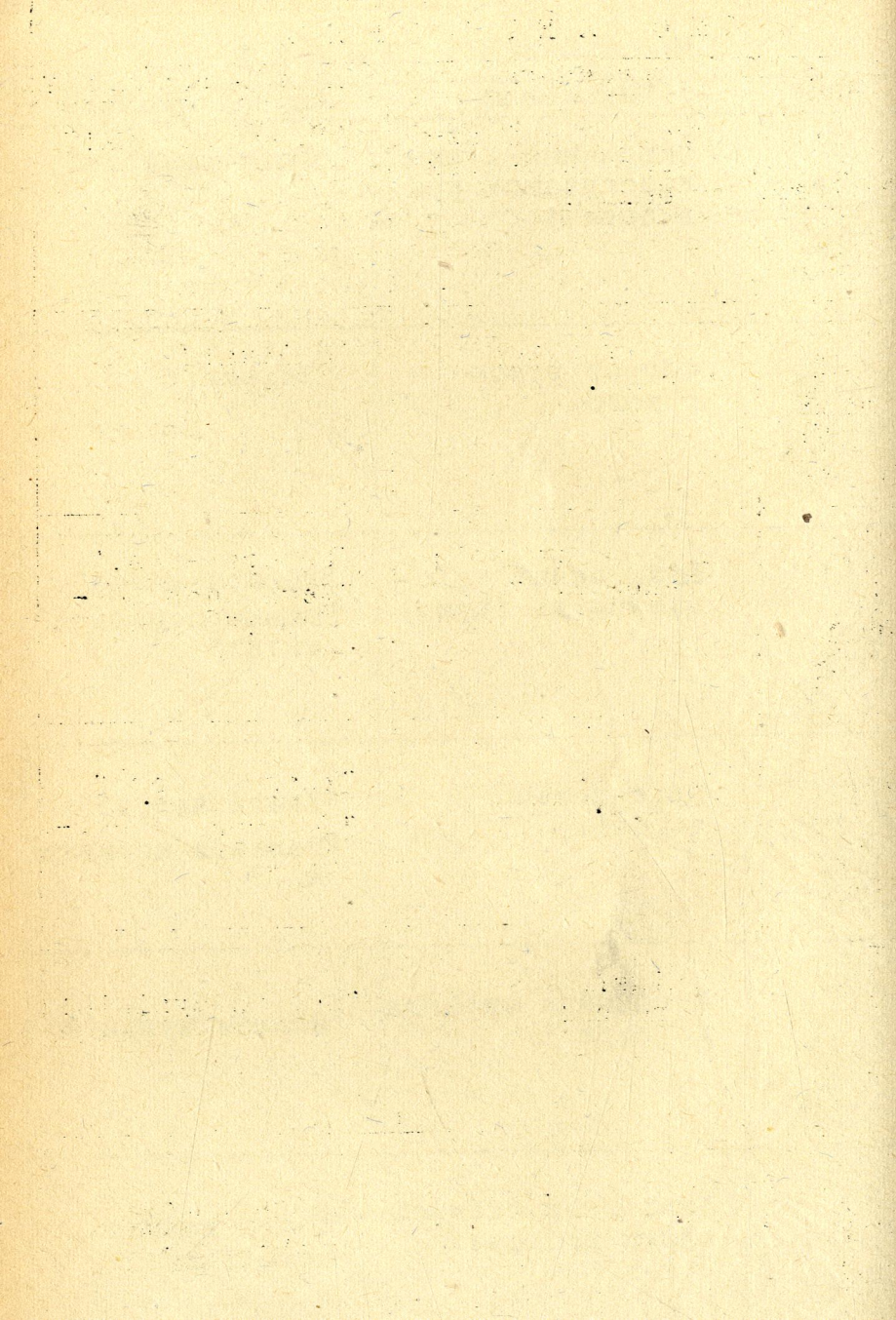
УМОВЛЕНІ ЗНАКИ

Знак	Виконання	Що він значить ?
	Рука до гори 1. Той що подає знак 2. Той що відбирає	1. Увага!, або розумію. 2. Розумію, або готов !
	Піднесення і опущення руки. 1. На місці 2. В русі	В кінноті "На кінь !" Машерувати ! Скорше! (пр. ішлося кроком — по знаку бічи)
	<u>Викинення руки в бік.</u> (стояти чолом в напрямку руху.)	Права рука "В право!" Ліва рука "В ліво!"
	Вимахи рукою боком. (Повільні) Одно скоре опущення	"Вільніше" "Стій" "Затриматися"
	Вимахи рукою перед себе	"Долів" "Критися"
	Показати рукою в напрямку.	"Йти в тім напрямку!"

УМОВЛЕНІ ЗНАКИ

Знак	Виконання	Що він значить ?
	Скорчення і ви- простування рук в боки !	"На становища!"
	Оборот рукою в коло.	"Збірка!"
	Піднесений кріс цівкою до гори	"Ворога нема!" "Можна перехо- дити!"
	Кріс поземо в горі.	"Увага ворог!" "Перейти не мож- на!"
	Муніційна скринка до гори !	"Подати муніцію!"
	Коробка п.газової маски до гори.	"Увага газове поготівля!"

ділання в відділі.

Накази подає молодший командир голосом, тоді усі мусять наказ голосно повторити і подати далі, так щоби його всі почули. Однак з огляду на шум, який панує в часі бою і уникнення непорозуміння, часто видається накази свистком, або усталеними, чи умовленими знаками. В виїмкових випадках молодший командир /чота/ послуговується для видання наказу гінцем.

V. Р О З В І Д К А

1. Ціль розвідки.

Кожний командир мусить стреміти до того, щоби мати як найдокладніші відомості про ворога і про поземелля. До отримання цих відомостей треба стреміти усіма середниками, які ма^{ють}ся до розпорядимости.

Ведена розвідка однак має тоді повну вартість, коли вона є тягла, це значить, що її ведеться цілий час без перерви.

2. Роди розвідки.

Розвідку ведеться при допомозі спеціально виділених частин військ /летунство, кіннота, піхота, панц. збр. і т.п./, або інших середників. Ніші відділи ведуть розвідку близьку і боеву.

Розвідка близька має за завдання уста-
лити де є ворог, які його сили, угруповання і що він робить: а також розвідує /стежить/ поземелля де мають відбутися ділання /пр. стан мостів, броди на ріках, дороги і т.п./.

Боева розвідка, ведеться з засади під час ділань і має за завдання дати командирови відомості про ворога і про поземелля, які безпосередньо відносяться до відбуваючоїся боевої дії. Нприм. Як угрупований передний мет ворога, де є становище тяжкої зброї піхоти, чи є перекид через багна і т.п. Дуже часто рівночасно з виконуванням своєї праці бойова розвідка, обезпечує свій відділ перед заскоченням зі сторони ворога.

Інші середники розвідки. Крім агентур-

ної розвідки, наслухування радієвих розмов, розвідки артилерійських помірових батарей і т.п. що виконується звичайно в великих одиницях, можна отримати дуже цінні відомості від:

- полонених
- здобутих документів
- цивільної людяности.

3. Полонені.

Полонених належить з місця розбріти і відразу їх перешукати, та відібрати від них усі папери та мапи. Усі зібрані матеріали належить як найскорше переказати своєму зверхникові. Подаючи в звіті у кого, де і в яких обставинах здобуто документи. Старшин і підстаршин відділивши від стрільців.

Молодші командири не переводять докладних перешитувань, вони повинні довідатися лише того, що їх обходить, а саме:

- з якого відділу походить полонений /відділ, число і рід зброї./ Не позвляти здирати чисел з нараменників, або ковчирів,
- в якому місці знаходився полонений і його відділ,
- що робить його відділ /яке має боеве завдання/.

При перешитуванні полонених треба бути дуже осторожним. Не можна цілковито довіряти зізнанням полоненого, та не належить його ніколи розшукати при його товаришах, ані робити яких небудь записок..

4. Документи.

Документи можуть нам дати дуже цінні відомості. Не належить однак ніколи самому за-
матися читанням документів, а треба їх чим

скорше відіслати /дивись попередний розділ/. Документи треба старатися захопити всюда, забираючи їх від полонених, перешуковуючи раних і забитих, або місця постов ворога, передовсім канцелярії командирів штабів. Рівнож треба докладно перешукати вози та авта здобуті у ворога.

5. Цивільна людність.

Цивільна людність, а передовсім тоді, коли вона нам сприяє; може дати дуже цінні відомости про ворога. Треба однак бути дуже обережним при припинанні вісток від цивільної людности. Звичайно такі відомости будуть з засади перебільшені, коли ходить про силу ворога. Перепитувати треба людей особно, а по перепитанню не дозволити відразу, щоби особа подаючи вістки мала змогу розмови з тими, котрих ми будемо перепитувати далі. Перепитувати в першій мірі жінок і дітей. В часі перепитування поводитися чесно, уживати в міру можливости мови, якою говорять мешканці. Питати треба просто не вживаючи військової мови.

6. Середники і способи розвідки.

Піхота веде розвідку при допомозі розвідчих відділів, розвідчих і боевих стез.

Розвідчим відділом називаємо відділ в силі від чоти до куріння /зміцненого/. Чоту звичайно висилається на віддаль не дальшу, як 6-7 км. Розвідчими відділами командує з засади старшина.

Стежа, це відділ менший від чоти /від 6 людей до 2 роїв/ звичайно з скорострільною зброєю /р.с./ що виконує самотійні розвідчі завдання. Стежі висилається на віддаль від

1 до 5 км.

Боевою стежею, називаємо малий відділ в силі від 3 до 5 людей, яких висилається при стику з ворогом на малі віддалі - до 1 км. для ствердження угруповання ворога, розміщення його скорострільної зброї, або для простеження поземелля. Частою боеві стежі рівночасно повняють службу обезпечення висиларчого відділу перед заскоченням зі сторони ворога. Стежами командує старшина і підстаршини. Як що стежею командує старшина, така стежа називається старшинською стежею.

Розвідчі відділи ведуть з засади розвідку при допомогі зорення /обсервації/ і боротьби.

Стежі з засади ведуть розвідку при допомогі зорення /обсервації/, а в виїмкових випадках при допомогі бою.

Боеві стежі ведуть розвідку лише при допомогі зорення.

7. Цілі розвідки піхоти.

Відділи і стежі висилається для:

- простеження певних предметів на поземеллю /чи є там ворог, який і що робить/,
- простеження певних напрямків, або врізків поземелля,
- простеження важних предметів /тактично/ поземелля /мости і т.п./

8. Наказ для розвідного відділу або стежі.

Розвідчий відділ, або стежа перед виконанням своєї задачі отримують від свого зверхника наказ. наказ видається в поземеллю поповнюючи дані /потрібні для командира чоти/ на мапі.

Як що не має часу наказ для стежі

видається в короткій формі. Пр.:

"Вістун Савчук і 5 стрільців. Підете до сего ліска просто перед нами. Побачити чи є там ворог. По виконанню вертати до мене".

Як що є час і при важних завданнях розвідчий відділ і стежа отримують докладний наказ в якому подається:

- відомостии про ворога /коротко - те що потрібне для командира відділу - стежі,
- положення, власне /що робить відділ, котрий висилає розвідку, власні відділи на передпілля/,
- куди має йти розвідчий відділ, або стежа /напрямок і де/,
- яке є завдання розвідчого відділу
- звідки і куди висилати звіти,
- що робити по виконанню задачі,
- Перед виданням наказу командир подає хто є командиром розвідчого відділу, або стежі і її склад.

Примір:

"Чотар Кремчук і 2 рої 1 чоти. Стежа ч. 2 Червоні відділи відійшли нині в ночі на Чолгина-Брухналь.

- Наш курінь лишається на дотеперішних становищах, 20 хвилин тому вийшла на Прилбиці власна кінна стежа.

- Підете цим шляхом на Брухналь.
- Хочу знати чи Брухналь зайнятий ворогами чи ні. І чи міст із Брухналя є цілий.
- Перший звіт пришлете з Брухналь.
- По виконанні завдання вернетися дорогою, що йде через північний край Брухналь на Гнійне, а відтак шляхом на захід до своєї сотні. Після прибуття зголоситеся особисто до мене.

- Виконати зараз !"

До розвідчого відділу і стежі додається часто кіннотчиків, наколесників, середники звязку, а в зимі лещатарів. Розвідчі від-

діли змінюються залежно від сили і завдання тяжкою зброєю піхоти.

2. Приготування до відмаршу.

Командир розвідного відділу, або стежі по отриманню наказу мусить:

- Застановитися чи зрозумів наказ,
- як що є неясности просити о' в'яснення,
- повторити наказ,
- справдити свій годинник, з годинником командира видавчого наказ,
- приготувати себе і відділ до відмаршу, Приготуванням відділу займається заступник.

Командир особисто:

- приготує виряд /манник з шапою, або шкідом, далековид, зошит донесень, олівці, компас або бусоля/ і зброю /пістоль, маска/,
- роздумує над виконанням завдання /найкраще дивлячись на поземелля/.
- Заступником приготує себе і відділ:
- лишити наплечники і усі папери /листи, виказки і т.п.,
- поповнити амуніцію /до крісів, р.с. і гранати/,
- справдити взуття і виряд,
- як що є потреба забрати страву.
- справдити стан зброї /чистота, чи добре ділає - не стріляти !!!/
- не брати хорих !!

Перед відмаршем командир розвідного відділу, або стежі мусить:

- справдити підготовку відділу
 - подати відділові загально завдання /Це можна зробити, як є мало часу в часі маршу заки не перейдеться власної лінії убезпечень/
- Примір: Ми є стежем ч. 2.
- Червоні нині в ночі відійшли на Брухналь,

- курінь лишається на цьому місці, що до тепер.

- підемо цим шляхом просто /показати/ до Брухналь. Мавмо довідатися чи є червоні в Брухналь чи ні.

- старший стрілець Макарчук і 2-ох стрільців, як чоловічий розшук. Будете забезпечувати стежу від чола. Знаки прийняті. Я з гінцем іду 50 мтр. перед стежою. Ви /до заступника/ будете провадити стежу за мною. Визначити зорців на боки і розшук в з'д.

- По виконанню завдання вертаємо дорогою через північний край Брухналь до сотні.

- Виконати ! !

Дати наказ до ладовання зброї, а як що ворог вживає бойових хемічних речовин, то наказати газове поготівля.

- 10. Марш. -

Розвідчий відділ і стежа відбуває марш забезпечуючись з усіх боків розшуками і малими стежами, та визначаючи у відділі зірців на всі боки. Рух до лінії власних забезпечень треба відбувати найкоротшою: найбільш укритою перед зоренням/обсервацією/ ворога дорогою. Переходячи лінію забезпечень не можна в ніякому випадку зріджувати місця де знаходиться забезпечуючий відділ. Звичайно командир розвідного відділу, або стежі

- затримує свій відділ в укритті,

- голоситься до командира забезпечуючого відділу, котрому подає коротко своє завдання, час і дорогу повороту /як що вертає тою самою дорогою/

- просить його о подання йому положення на передпілля.

- оглядає свій шлях маршу свій шлях маршу до найближчого обр'я і застановлюється, як до

нього дійти і як обезпечитися,

- висилає розшуки і стежі,

- розпочинає рух.

Обов'язок ведення стеження має командир розвідного відділу, або стежі. Відділ котрий з ним іде має лише йому допомогти виконати завдання і обезпечити його.

Розвідчий відділ, або стежа при марші по поземеллю, в часі виконання свого завдання, повинні пам'ятати про це щоби:

- сам рух був як найбільш укритий.

В міру можливостей належить уникати таких місць і точок на поземеллю, на котрі є спрямоване зорення /обсервація/ ворога, або де може бути розвідчий відділ, або стежа заскочені /пр. шляхи, ліси, місцевости і т.п./ Се відноситься передовсім до стежі, котрої завданням є не битися, а зорити обсервувати/.

Розвідчий відділ, або стежа посувалася від одної зірної точки до другої, використовуючи поземелля. Відкриті місця, або такі місця де можемо сподіватися, що нас побачить ворог, треба перебувати як що їх не можна оминати, скоро, або одним стрибком. Треба однак пам'ятати, щоби щадити сили людей і неперемучувати їх. Чим відділ ближче до ворога, тим його рух мусить бути острозніший, що до певної міри зменшить скорість відділу. Засадничо розвідчий відділ, або стежа переходить від одної зірної /обсерваційної/ точки /становища/ до другої де командир

- вибирає слідує місце до стрибка,

- дорогу якою піде,

- лаци і скорість,

- як буде і де обезпечуватися.

При тім переводиться докладне зорення поземелля.

- Зірні точки. На зірні точки /становища/ виходить лише командир і його зорець. Решта відділу вичікує в поготівлю в найбли-

щому укриттю, обезпечуючись з боків.

- Лади, приміняти до місцевостей. Уникати розгортання ладів, котрі утрудняють командування, та легко можуть зрадити перед ворогом відділ, а передовсім його силу.

- Ділання. Розвідчий відділ, або стежа мусять ділати осторожно, але й енергійно. Не належить однак занадто спішитися, що впливає на якість зорення, зменшує можливості обезпечення і мучить людей. Короткі затримання відбуваються тоді, коли:

- командир веде зорення, висилає розшуки, або стежі, пише звіт і т.д.

- коли відходять розшуки, щоби їм дати змогу відірватися від відділу,

- командир хоче сховати відділ перед ворогом, або приготувати засідку.

Порядок маршу. На чолі розвідного відділу - стежі ідуть розшуки. Їх відділ відділу залежна від поземелля, однак найдалі ідуть на 600 метр. Розшуки і стежі висилається в ті місця де командир не може зорити. При висиланні розшуків і стеж треба бути ощадним і висилати їх дійсно лише там де є потреба. Рух розшуків треба обезпечити скорострільною зброєю, як що вона є до диспозиції командира.

За розшуками посувається командир розвідного відділу - стежі зі своїм зірцем, а деколи із запасовими розшуками. Командир не повинен віддалятися надмірно від черена відділу.

За командиром посувається черен відділу, котрий веде визначений заступник. Заступник командує відділом на підставі отриманих вказівок, наказів, або знаків командира.

Обезпечення на боки висилається лише тоді, коли з віддалі може грозити безпосереднє заскочення.

За череном р. відділу - стежі посувається мала стежа /3-4 людей/, або розшуки

/з людей/, на віддалі до 400 мтр. котрі обечують відділ з заду.

11. Поведінка при зустрічі з ворогом.

При зустрічі з ворогом р. відділ - стежа звичайно уникає бою, а намагається перевести, як найдокладніше зорення. Бій не є ціллю р. відділів - стеж. В деяких випадках, однак, коли в інший спосіб не може командир здобути відомостей не повинен вагатися ударити на ворога.

Р. відділи, або стежі ведуть зі засади бій лише:

- для здобуття відомостей,
- для пробиття дороги,
- в випадку заскочення.

Розпочинаючи боротьбу, командир р. відділу - стежі мусить пам'ятати:

- щоб в ніякому випадку не вязатися з ворогом, а тим самим, мати в кожній хвилині змогу відійти,
- що боротьба може утруднити дальші діланя /шум бою викликає звичайно посилення уваги і осторожности у ворога./
- щоб не понести великих втрат, які унеможливили б дальше переведення завдання.

Немає ніяких засад для розвідчих відділів і стеж до ведення бою, звичайно:

- на ворога, котрий стоїть в місці, вдається коротким енергійним ударом, використовуючи поземелля. Відділ ворога треба знищити, не дозволяючи нікому відійти. Як найскорше треба відійти з місця бою. Відходячи треба забрати з собою ранених і забитих друзів та полонених. Перешукати полонених і забитих ворога і знищити, або забрати ворожу зброю.

- На ворога в марші ударяється звичайно в середину, використовуючи в цілості момент вогневого заскочення. Як що ворог сильніший, по короткім, але найсильнішим вогні, відійти

не в'язуючись в бій.

- Коли хочено ворога спровокувати, щоб він зрадив своє угруповання і стало ще тяжкої зброї і піхоти, організується використання, як найкраще поземелля, позірний наступ. Часто скорий відхід цілості викликає сильний ворожий вогонь. Наступаючи треба вести як найсильніший вогонь, укриваючи живі сили, щоб ворог не міг зорієнтуватися по до сили наступаючого відділу.

- В випадку оточення належить вибрати одне місце і зібравши усі свої сили ударити цілістю. Рішення мусить бути дуже швидко, бо в цім випадку час працює на користь ворога.

- Малі відділи треба підпустити як найблище і зробивши засідку брати в полон.

Коли відділ стоїть на місці, підійти до нього як найблище і заскочивши взяти в полон.

При усіх діляннях треба пам'ятати про докладне забезпечення, щоб з черги не дозволити заскочити себе.

Полонені. По докладнім перешуканням і забранню зброї і паперів, полоненого забирається з собою, або під конвоем відсилається до своїх відділів. Якщо полоненого переслухається то треба питати лише то, що відноситься до дальшого ділення. Зброю забирається зі собою, або лишається і нищиться на місці.

Ранені. Ранених так своїх, як і ворога належить забрати зі собою, оскільки не можна відіслати їх до своїх відділів. Тяжко ранених виїмково можна лишити під опікою цивільної людності, повчивши її попередньо про відповідальності за залишеного бійця.

12. Стеження спеціальних предметів поземелля.

Ліси. Малі ліси треба спочатку докладно оглянути з зірної точки, відтак вислати збільшену кількість розшуків. Коли розшуки перейдуть на другу сторону, входить черен відділу і скоро висувається на противний бік.

Великі ліси, оглядається спочатку докладно скрай лісу і на підставі вислідів зорення командир вибирає місце де вийде до лісу. Висилає перед себе розшуки. Коли розшуки вийдуть до лісу і подадуть знак, що ворога немає, переходить туди черен відділу з командиром. В лісі розшуки ідуть на зменшених віддалях творячи перед відділом розстрільну. Черен відділу посувається двійками, або трійками. По боках і заду розшуки. Усі стрільці мають багнети на крісах, підстаршини і старшини добути пістолі. Утримувати стало звязок. Належить оминати поляни, прогалини і будинки. Часто справджувати напрямом бусолою. Цілковита тиша.

Оселі. Оселі так, як і ліси уможливлюють ворогові заскочення. Особливо треба бути осторожним, коли населення є вороже.

Малі оселі стежиться як і малі ліси.

Великі Оселі. При переході великих осель постувається так, як і при переході великих лісів. Опанувавши скрай оселі добре в взяти 2-3 закладників, котрих випускається по переході через оселю. Треба старатися, щоби, якнайскорше перейти на другу сторону оселі. Переходиться бічними дорогами і городами. Не випускати нікого в сторону ворога. Стрільці мають наложені на кріси багнети. Старшини і підстаршини добути пістолі. Крім командира не вільно нікому розмавляти з цивільною людністю. Відділ машерує разом

Ніхто не сміє відлучатися.

Вузини. В міру можливостей треба уникати переходу через вузини. Якщо мусимо йти вузиною /міст, гробля і т.п./ треба перед тим докладно переглянути противний беріг. Перші переходять розшуки під охороною черена відділу - скорострільна зброя на становищах.

Хемічні шляхи. Якщо стверджено на поземеллю хемічну шляху треба її оминати. /Подати про це : місце і величина, в повідомленні/. Перехід через хемічну шляху наражує відділ на опарення і робиться це у військових випадках використовувачи при тім підручні середники.

Ніч і імла. Вночі є найкраще вести стеження. Перед відходом докладно проглянути вірять, щоби не зрадити себе брязкотом зброї і віряду. Не вільно без наказу ладувати зброю. Рух відбувається на підставі бусолі-компасу. Можна брати певних провідників. Не вільно розмавляти виходячи на горби і узгір'я, щоби не найтисся на тлі неба/се зраджує/. Часто затримуватися і наслухувати. Розшуки посуваються на віддалі до 50 мтр. З розшуками порозуміватися знаками, кількість знаків зменшити, щоби не заходили помилки. Відділ посувається разом. Командир на чолі, заступник з заду з розшуками. Вночі визорити ворога дуже трудно. Переважно треба наслухувати і брати полонених. Якщо ворог освітлює передпілля ракетами, належить зараз же впасти не шукаючи іншого закриття. Ховати багнеті, котрі зраджують своїм блиском. Повідомлення вночі звичайно не висилається, з огляду на трудність орієнтації. Якщо це можливе, добре є, коли команди р. відділу, або стежі може переглянути передпілля на якому буде ділати за дня. Імла ще більше утруднює зорення, і орієнтацію, як ніч. Утримання звязку є дуже трудне, тому й ділання р. відділів - стеж, вимагає великої осто-

жності.

13. Переказування здобутих відомостей.

Командир висланий р. відділ, або стежу подає звідки і коли треба вислати повідомлення. Крім цього, командири р. відділів і стеж мусять усе повідомляти про першу зустріч з ворогом і про поміщення інших зброй /прим. при першій зустрічі стверджено піхоту, а відтак панцирно-моторові відділи/.

Здобуті відомості переказується:

- при допомозі звідомлень /написми або устно/,

- умовлених знаків.

- До переказування звідомлень на писми вживається:

- цісланців,

- псів,

- голубів.

В деяких випадках переказується звідомлення при допомозі радіа.

Коли можна переказувати звідомлення при допомозі умовлених знаків /прим. ракетами, запаленням димової свічки, або ватри. Звідомлень таких вживається тоді, коли треба, якнайшкільше передати якусь відомість, а не мається скорого середнику зв'язку /прим. радіо, голуб/. Бойові стежі з засади вживають дуже часто умовлених знаків, які попередньо устальється з командиром. Прим. знайдено брід на річці - кріс до гори.

14. Звідомлення.

Звідомлення мусить бути ясне, докладне і правдиве. Не можна розписуватися широко і подавати річей, що для командира не мають ніякого значення. Подавати лише то, що певно

стверджено. Подаючи свої припущення, або відомості отримані від цивільної людності, треба виразно це зазначити в звідомленню. Часами для краткого зорієнтовання командира добре є долучити до звідомлення шкід.

Кожне звідомлення повинно відповідати на ось такі питання:

- коли? /докладна година ствердженого звідомлення/

- де? /місце де то сталося, що в зміст звідомлення/

- що? /що стверджено, або кого/

- як? /в яких умовах при якій спосібності стверджено подану відомість, і що робить ворог/.

В писанім звідомленню належить падати:

- назву відділу, що вислав звідомлення,

- число висланого звідомлення,

- місце і час висланія звідомлення /час подати по скінченню писання звідомлення/,

- мапу на підставі якої писано звідомлення,

- адресу /до кого висилається звідомлення не подавати числа частини/,

- зміст /коли, де, що, і як стверджено, свої заміри, стан людей і короткий зміст попереднього звідомлення, якщо його вислано/,

- підпис.

Звідомлення висилане усно мусить бути коротке і мати в своїому змісті лише найважливіші дані, щоби відтак післанець не мав трудностей з повторенням звідомлення.

15. Зустріч з власною стежю.

При зустрічі власних стеж, треба з початку переконатися чи це дійсно власний відділ. Черен відділу затримується в поготівлю скрившись, Командир під охороною розшуків затримує відділ і викликає командира. По ви-

Звідомлення командира стежі.

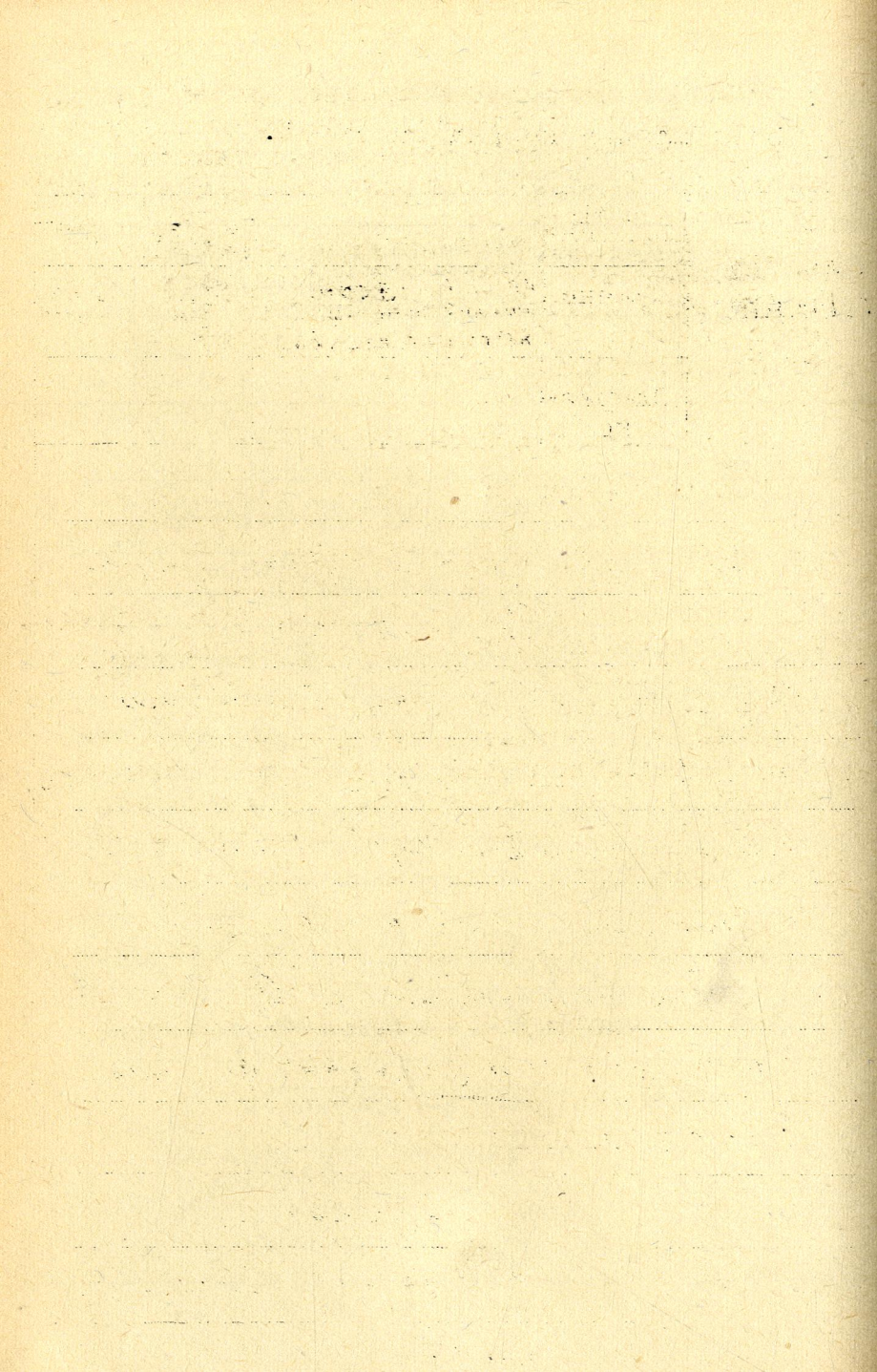
Хто вислав ?	Ч. зві- домлення	Місце	день місяць	годи- на
	Вислано	Круглий ліс 30 км. під урочищем-всіх біля Яруга Баговецька.	15 7	14 ³⁰
	Одержано			

До Командира 1 Кур'яка осуду
Замітка.

Над 14¹⁵ дорогою на Трзешячець
побувалися комато ворожої шкоти
в силі около 2-ох курчів + в легких
гарматах Голо на висоті
моста над потічком Синавка.
Виконує своє завдання даліше.
Остан людей добрий.

Дуденко

Командир Стежі 2.2.

міні клички і відклику командири р. відділів, або стеж можуть поділитися відомостями. Якщо відділ, котрий зустрінут^с не знає клички належить такий відділ затримати не вагаючись навіть взяти зброї.

Командир р. відділу, або стежі має право затримувати гінців і перечитувати їх звіти, мусить однак це зазначити на звіті подаючи годину, число свого відділу, або стежі підписуючись під сподом.

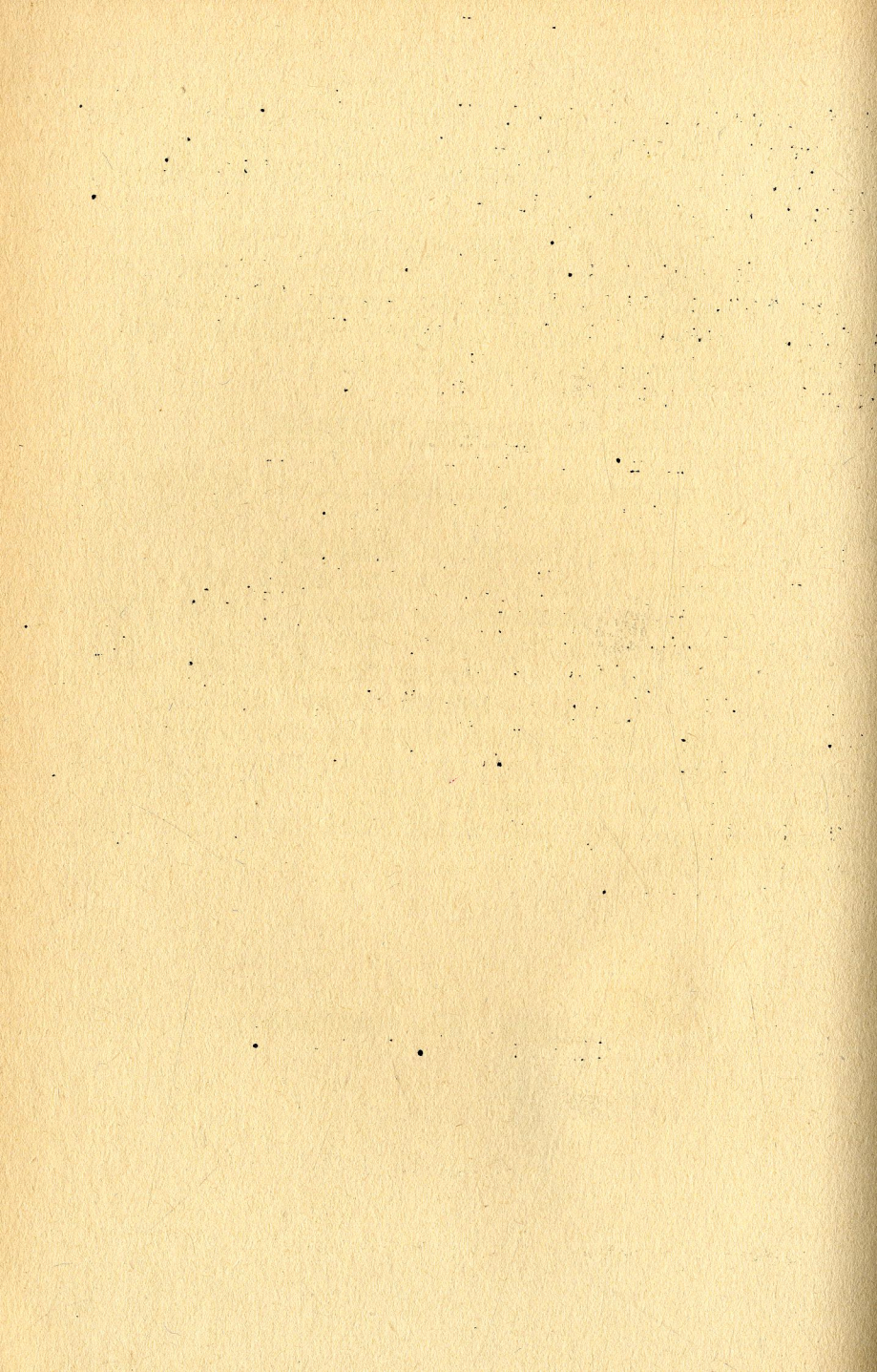
16. Скінчення завдання.

По скінченню завдання р. відділ-стежа може:

- вернути до свого відділу,
- чекати на підхід с^г го відділу,

Вертати належить з засади іншою дорогою. Марш відбувається скрито і обезпечено. Уникати таких місць, де можна сподіватися засідки. Якщо р. відділ - стежа чекає підходу с^г го відділу, або зорить ворога, повниться службу, повниться службу як на пості, обмежуючи при тім висилання стеж, а збільшуючи обезпечення, які належить виставити довкола черена відділу.

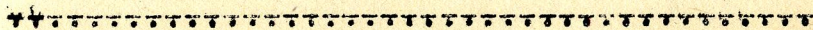
Кінець II, частини.

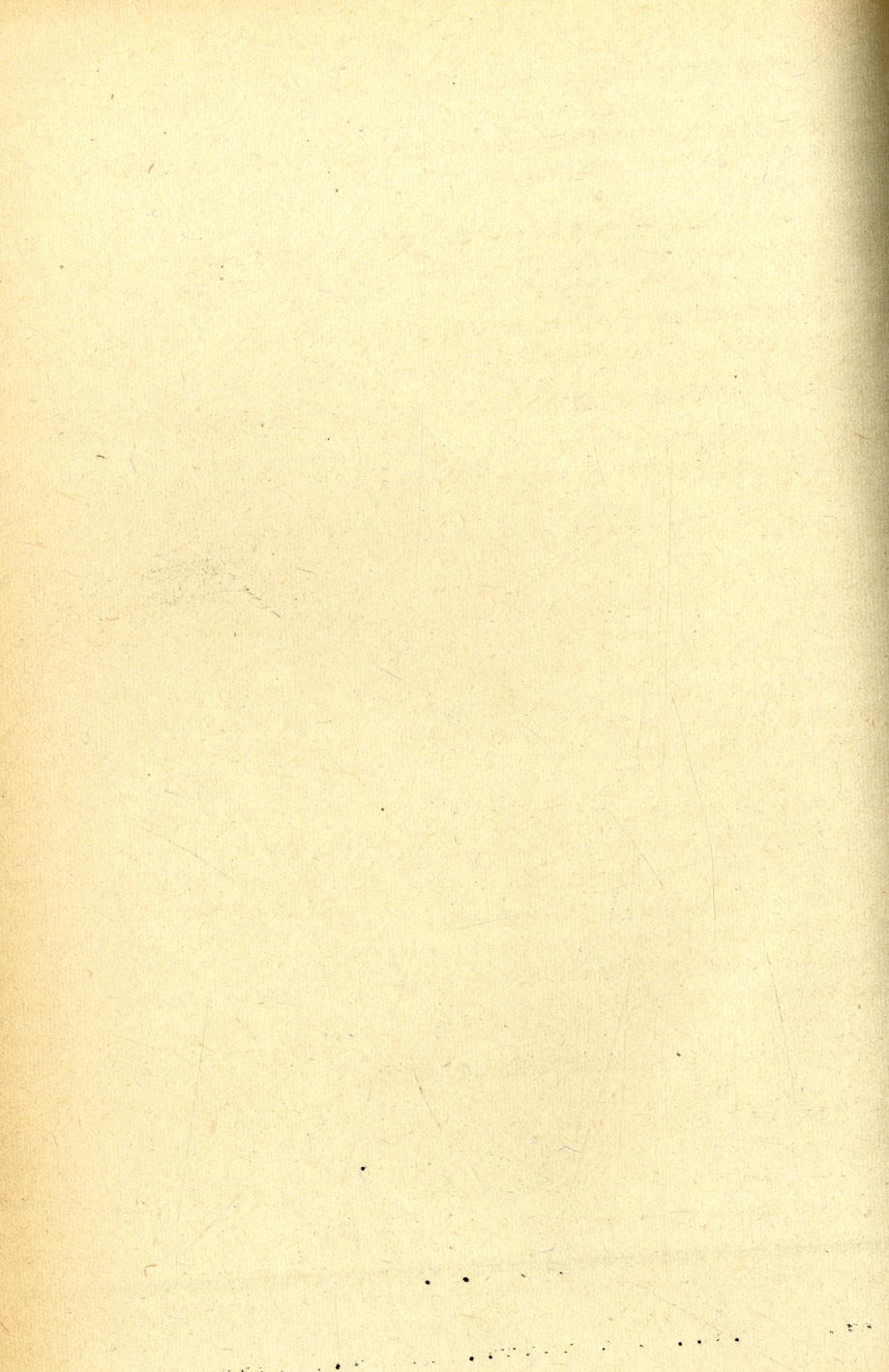

ПОЛЪОВА СЛУЖБА

Частина третя.

В.Б. ч.4.

Г. БОЙОВІ ДІЛАННЯ.

І. Засади.

Долю війни рішає ряд боїв з ворогом. Бойові ділання діляться на: активні (наступ і погоня), це є такі ділання, коли ми намагаємося накинати ворогові свою ініціативу, його побити та знищити. пасивні (оборона і відступ) це такі ділання, коли ми намагаємося затримати ворога і завдати йому як найбільше втрат, щоби відтак захопити ініціативу в свої руки.

Головною засадою всіх бойових ділань є: змагати усіма середниками і способами до знищення живих моральних і матеріальних середників ворога.

Усі бойові ділання з засади відбуваються на підставі співділання вогню і руху.

Завзятість, упертість і момент заскочення повинні ціхувати усі бойові ділання.

2. Рух.

В полі війська відбувають різні рухи. Рух колони військ, виконаний з ціллю пересунення відділів з одного місця на друге назвали ми маршем. Рух відділів на крило, бік, або тили ворога звемо маневром. Крім цього відділи які спрямовані до бойових ділань в поле ворожого зорення (обсервації), або вогню, крім руху вперед розходяться ще у вільні лади. Цей рух для більших відділів (полк, курінь, сотня та рота) звемо розгортанням і для

малих відділів розчленуванням. Перехід до вільних ладів і рух у вільних ладах має на цілі дати змогу відділам використати як найкраще поземелля.

- Зменшити ділання ворожого вогню,
- Дати якнайкращі можливості співділання руху з вогнем,

При переході у вільні лади з засади відділи уgrupовуються в ширину і глибину.

Чота, яка переходить у вільні лади, мусить вислати вперед, та якщо іде на вільному крилі то в бік, бойву стежу.

Перехід у вільні лади відбувається на усну команду, або наказ, або на команду знаком (свистком, сурмою, рукою або хоругвою).

- Командир чоти, розгортаючись, мусить:
- скоро і добре розгорнути свій відділ,
 - забезпечитися,
 - утримувати зв'язок зі зверхником і сусідами.

Сотня і чота розгортається на ось такі вільні лади:

1/ клин вперед,	{	рис. 7
2/ клин взад,		
3/ приступок в ліво,		
4/ приступок в право,		

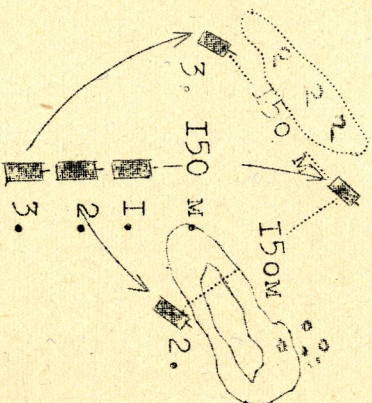
Форма ладу залежить від оцінки бойового положення командиром і поземелля.

Командирі у вільних ладах звичайно переходять в такі місця, звідки їм найкраще командувати і вести зорення (обсервацію).

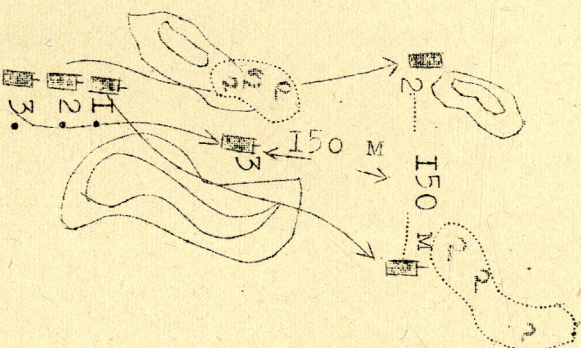
Наказ до розгортання містить з правила в собі:

- положення ворога,
- причини, або цілі, розгортання,
- напрямок (деколи напрямний кут на бусолі)
- угруповання сотні, або чоти,
- сусіди,
- тяжка зброя піхоти,
- місце почоту,
- місце бойової

СОТНЯ УСТУП В ПРАВО

СОТНЯ КЛИН ВЗАД.

СОТНЯ УСТУП В ПРАВО

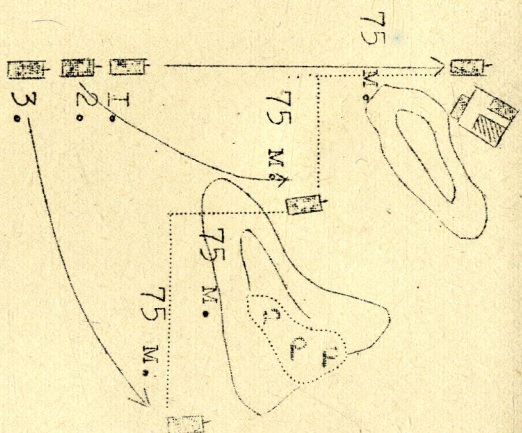
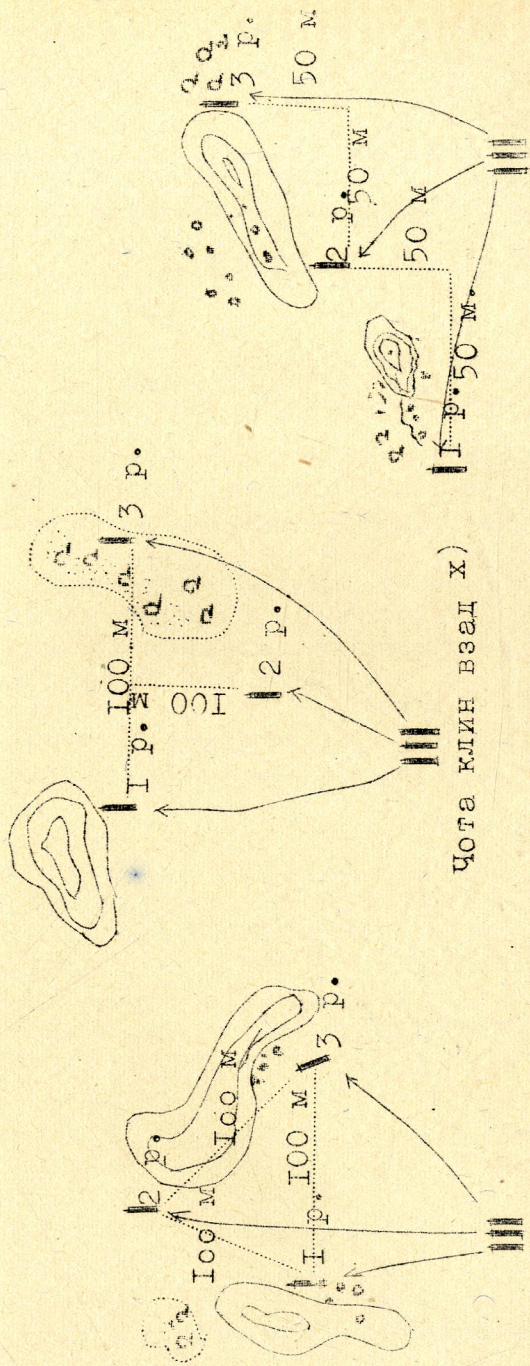

Рис. ч. 7

Вільні ляди сстні і чоти.

Чота (а 3 рої!)
Клин вперед х)

Чота уступ в ліво х)

х) Ланка гранатометів, якщо не було іншого наказу, йде при 3-му рої.

Рис. ч. 7

Тяжка зброя піхоти йде звичайно за найдалі висуненим відділом взад, приймаючи такі самі вільні лади як і відділи стрілецькі.

Якщо мало є часу (нпр. ворожий вогонь), подається скорочений наказ:

- напруга,
- угруповання (вільний лад).

III. Ведення вогню.

I. Загальні засади.

Ведучи огонь стараємося, поборюючи вогневі точки ворога, osiąгнути вогневу перевагу, щоби відтак противника обезвладнити або знищити.

Обезвладнення полягає на тім, що ми власним вогнем змушуємо ворога до укриття, а тим самим унеможливуємо йому ведення зорення (обсервації) і вогню.

Знищуючи вогонь примінюємо тоді, коли маємо намір цілковито знищити живі і матеріальні бойві середники ворога.

2. Завдання командира.

Обов'язком командира є приділ відповідної кількості середників вогневих, на напрямки, де цього вимагає завдання.

Заосмотрення зброї у відповідну і своєчасну кількість амуніції.

Командування в часі і просторі вогнем своїх вогневих середників (узгляднюючи бойві обставини). Поборювати цілі, використовуючи момент заскочення, часто також концентруючи вогонь своїх вогневих середників на одну ціль.

Безпереривна обсервація (зорення) наслідків свого вогню і передпілля.

Вищі командири для кращого узгіднення руху і вогню, опрацюють плани вогню.

3. Командир чоти.

Командир чоти веде вогонь вогневыми середниками чоти:

- ручні, або легкі скоростріли,
- кріси стрільців,
- добірні стрільці (снайпри)
- легкі гранатомети

Вогонь цілої чоти безпосередньо на наказ командира чоти ведеться у випадках:

- коли є потреба скорого відчинення вогню (пр. близькі ціли, заскочення ітп.)
- коли стріляється на далекі віддалі, а/ командування.

Командир чоти ведучи вогонь повинен усе стреміти до заскочення ворога, що можна досягнути:

- спрямовуючи вогонь більшої частини, або й цілості своїх вогневих середників в одно місце,
- нагле отворення вою з такого місця, звідки ворог цього не сподівався.

Командир чоти видає накази розпочинання і кінчення вою.

Розпочинати вогонь треба з таких віддалей, з яких той вогонь для даної зброї є дійсний (диви: характеристика зброї піхоти).

В наступі, починаючи вже від середних віддалей, командир чоти полишає ведення (ініціативу) вою ройовим, сам керує воєм легких гранатометів і дає завдання приділеній зброї.

Накази подає командир чоти голосом, або знаками. Якщо наказ подається голосом, усі мусять його повторити - "по лінії".

Знаки мусять бути прості і усім зрозумілі.

Командир чоти даючи вогневий наказ, подає ройовим:

- або якусь точку чи відтинок на поземеллі, де знаходяться ціли чи ціль, куди спрямовується вогонь роїв,

— або напрямки чи відтинки, куди мають рої спрямовувати свій вогонь.

Зорення (обсервація).

Обов'язком усіх вояків, які ведуть вогонь, або кермують ним є зорення (обсервація),

Командир чоти ведучи зорення:

- вибирає цілі (найгрізніші і найважливіші)
- зорить наслідки і якість (цілізність) власного вогню). Найкращий вогонь тоді, коли видно що кулі падають за і перед ціллю.

На підставі вислідів зорення, командир чоти починає, або перериває вогонь. Переривається вогонь, тоді, коли:

- ціль знищено, або обезвладнено (ворог скрився),
- вогонь з огляду на віддаць є недійсний,
- відділ починає стріляти нервово,
- командир хоче залишити ворога і дозволити йому вийти з укриття, щоб відтак його знищити.

4. Вогневе співділання.

Співділання вогневе полягає на найкращім спрямуванні власних вогневих середників в бою на вогневі точки і живі сили ворога, щоб їх побороти. В чоті досягається це:

- вогневою підтримкою роїв між собою
- використанням вогню приділених і піддержуючих зброй,
- узгіднення руху вогню.

В рої вогнево піддержуються ланка р.с. і стрілецька.

Пр. рій, котрий переходить через недогідне поземелля підтримують інші рої і приділена зброя до чоти своїм вогнем.

Перед атакою, ланки стрілецькі, які пригтовляються до удару піддержують усі вогневі середники чоти.

Належить також співділяти вогнево зі своїми сусідами:

- використовуючи їхній вогонь,

- діляючи вогнево на їх користь, коли цього вимагають обставини,
- утримуючи вогневий зв'язок зі своїми сусідами (покрити вогнем ціле передпілля і мати змогу обстрілювати кожну ціль).

Пр. ворожий т. с. утруднює бічним вогнем рух сусідної чоти. Становище скоростріла на нашому відтинку. Знищення, або обезвладнення т.с. ворога уможлиблює рух сусідом.

5. Вогнева карність.

Вогнева карність полягає на:

- Веденні вогню лише на наказ, або на команду (у виїмкових випадках можна стріляти без наказу- підчас заскочення),
- Наставлюванні, або на виборі дійсного мірника,
- Виборі доброго вогневого становища,
- Повторюванні вогневих команд і наказів по лінії.
- Спокієм і цільним стрілянні.

Усіх всяків все об'язують засади вогневої карности. В случаях, коли командир ствердить не перестерігання у віддалі засад вогневої карности, або його відділ починає стріляти нервово і безвладно належить перервати вогонь.

6. Вогонь р.с.

Якщо командир чоти полишив ініціативу ведення вогню р.с., або коли цього вимагають обставини, р.с. ведуть вогонь в своїм відділі на підставі тих самих засад що і командир чоти. З засади р.с. веде вогневий бій на наказ р.с. Р.с.вий д. хвили атаки найчастіше знаходиться при ланці р.с.

Відкриття вогню.

Ланка р.с. В наступі відчиняє вогонь, в міру можливості як найпізніше і коли цього вимагають обставини.

В обороні р.с., якщо має за завдання до-

повнення, або згущення вогню т. с. відчиняє вогонь на найдальшу віддаль дійсного вогню зброї. Якщо р. с. має завдання відперти ватаки (протиштурмовий р.с.), відчиняється вогонь з найближчої віддалі до штурмуючого ворога.

При опізнюванні веде р.с. вогонь на найдальшу віддаль дійсного вогню.

Стрілці відчиняють вогонь з хвилиною, коли є можливості ведення дійсного вогню і коли поземелля дає слабе закриття (щоби зміцнити власний вогонь).

В наступі ведеться деколи вогонь з дальших віддалей цілою чотою до одної цілі. З засади по розчленованні відділу і якне — пізніше.

В обороні на найдальшу віддаль дійсного вогня.

7. Головні засади вогневого бою.

1/ Усе змагати до вогневого заскочення.

Щоби це досягнути треба:

а/ вибрати добре вогневе становище,

б/ цільно стріляти,

2/ Шадити амуніцію (не стріляти на дармо!)

3/ Не бути безцільним на полі бою. Треба або: стріляти, окопуватися, або сховатися за слідуюче закриття.

4/ Перестерігати вогневої карности.

5/ Заховувати безпереривну тягдість співділання вогню з рухом (в наступі).

8. Вогневе становище.

Місце, з котрого ведеться вогонь (стрілець р.с., або т.с. називається вогневим становищем.

Вогневе становище є добре коли:

— має добре поле обстрілу (немає жадних предметів які б заслонювали передпілля,

далеке після зорення),

• має добре закриття перед ворожим вогнем і зоренням,

— має догідний (укритий) підхід.

Кожде добре вогневе становище повинно мати за собою закриття.

При вибиранні вогневого становища належить ще звернути увагу на:

— те щоби оминати місця, які притягають обсервацію ворога (поодинокі корчі, дерева ітп.)

— тло поземелля (терену) перед і за собою, (не виходити на вершки, які вистають на тлі неба, піскові плями, де стрілець виразно відбивається як темна плямка ітп.)

— те щоби не займати становища коло місць можливих рекошетів (відбитки), дороги, купи каміння ітп.

— те щоби не висуватися безпотрібно до гори. На становищу творити все малу ціль.

— маскуванню становища,

— те, щоби мати змогу стріляти, не перешкаджаючи другим (не виходити нікому на вісь стрілу, мати відповідно велику перерву між своїми сусідами).

9. Стрілець.

Кожний стрілець мусить перестерігати якнайскладніше вогневої карності.

Треба пам'ятати, що командування вогнем в бою є тяжке, бо командирів перешкаджає близько знаходячийся ворог, гук, який пакує на полі бою і розпорощення відділу.

В багатьох випадках стрільці стримують наказ вести вогонь самостійно, без огляду на це, треба вести вогонь докладно і спокійно, так щоби кожний стріл попадав у ціль. Стрілець сам вибирає ціль і оцінює мірник.

Стрільці усе стріляють перед себе. Лише при збірнім вогні відділу не перестерігаються цієї згоди.

з огляду на це, що відділ в наступі є розчленований на ширину і глибину, часто приходить вести вогонь в перерві між сусідами з правої і лівої сторони. Треба звернути увагу на це, щоби віддалі від стріляючого у проміжки все було менше від самого проміжку, бо в противнім случаю можна трафити свого сусіда.

В вогневому наказі виданому командиром стрільцєві подається мірник, ціль, деколи кількість стрілів.

По виході на становище треба старатися якнайскорше розпочати вогонь.

При отримуванні вогневих наказів стрілець стрінеться найчастіше з ось такими випадками:

- ціль видно лише крізь далековид. Командир видає вогневий наказ в укриття; нагального вогню не відчиняється,
- ціль видно, але зле, непомітно для ворога очеркується ціль. Нагального вогню не відчиняти.
- стрільці не помітно для ворога дійшли до своїх становищ - ціль очеркується якнайосторожніше в укриття. В цім випадку відчиняється вогонь на знак командира, або на команду.

Вище вичислені випадки вказують, коли можна перевести в близькім бою вогневе заскочення. (последній приклад), а коли заскочення не має можливости успіху.

Перервання вогню настає коли:

- ціль знищена, або сховалась,
- вогонь нецільний,
- на наказ командира - "перевати вогонь з укриття!"

Команди вогню належить усе безпосередньо повторювати. Інші команди повторює буючися лише на особний наказ командира - "подати по лінії".

Перехід об'язує усе по кожній вогневій атаці.
Приклади вогневих команд:

- 1/ "мірник 300-перед нами самітне дерево-два пальці в ліво ворожа розстрільна- вогонь на становища!"
- 2/ Мірник 400 - в право скіє корч, під ним порокій скоростріл-вогонь- на становища!"
- 3/ "мірник 300 - перед нами паркан, на правім краю ворожий скоростріл- на довгий свисток відчиняти вогонь - на становища!"

10. Ручний скоростріл.

Ручний скоростріл веде вогонь до точки. Якщо ціль широка цілий ряд коротких черг (серій) в ширину.

Черги від 3-10 стрілів, виїмково довші 15-20 стрілів.

р.с.

Вогневе становище мусить відповідати все тим самим вимогам, що і стрілецьке. Належить мати обов'язково за собою повне укриття. Вибір ціли належить до командира. Ціль і вогонь обговорюється в укритті. Ціль розпізнана далековидом мусить бути ще раз ствержена голим оком.

Підчас обговорювання ціли стрілець 2 і 3 приготує скоростріл в укритті - (заложення підпирки і ладування). Деколи треба ладувати на становищі (плоске узгір'я!).

На команду "на становище" - стрілець 1 і 2 скрито висуваять скоростріл на становище - вогонь відчиняється на команду - "вогонь", на становищі скоростріл усе відбезпечений.

По закінченні вогню скоро розладувати, забезпечити та зійти в укриття.

При зміні ціли належить перейти в укриття, приготувати скоростріл і розпочати до нової ціли вогонь на ново.

Підчас вогневих перерв в укритті належить переглянути скоростріл і наоливити його. Справдити кількість амуніції. Не переривати

зорення за ворогом і утримувати зв'язок зі зверхником і сусідами.

Командир мусить усе залишити собі скринку амуніції, як свій резерв, котрий мусить захистити для критичного моменту бою. Про брак амуніції зголошувати якнайскорше своєму зверхникові.

Приміри вогневих команд:

1/ "мірник 600 - перед нами збудування - два пальці в ліво ворожий скоростріл-вогонь довгими чергами (по вісім стрілів) - на становище-вогонь!"

2/ "мірник 500 - перед нами ворожа розстрільна-вогонь вздовж (або вшир) короткими чергами - на становище вогонь!"

II. Гранатомет (легкий).

Гранатомет стріляє з закритих становищ.

Вогневе становище мусить: давати добре закриття від зорення і вогню ворога.

- знаходитися близько командира чоти,

- мати близько добру зірну точку,

- з огляду на те, що гранатомет не може ворог скоро визорити, зміна становища має відбуватися вільніше.

Деколи треба віддати на становищі від 2-3 стріли для доброго осадження л. гранатомету.

При встрілюванні - віддаєть направляєтсья словами:

- далеко... близько (напрямок: право, ліво.. напрямку нижче і. чертки не поправляти!)

Щоби ворога заскочити пристрілюєтсья гранатомет до помічної точки, кстра лежить не далеко ціли.

Вогонь ведеться (залежно від боевого положення і роду ціли) короткими вогневими лавами по 5-8 стр.; які віддаєтсья якнайскорше.

При обстрілюванні цілей за укриттям,

встрілятися до точки перед укриттям з відтам перенести вогонь стрибком за укриття: Належить щадити амуніцію і відчиняти вогонь лише на важні цілі. Пересічно л. гранатомет, амуніцією яку має при собі, може побороти лише 6-10 цілей.

IV. НАСТУП.

I. Загальні засади.

Наступ ведеться в цілі знищення ворога. Власні відділи, під укриттям вогню власних піддержуючих зброй підходять, використовуючи поземелля, як найблище до ворога, щоби відтак ударити на нього багнетом і остаточно його знищити. Наступ ведеться:
- або переходячи до ділань зразу із маршової колони,
- або з приготованої попередньо вихідної постави до наступу.

Наступ з колони ведеться звичайно в зустрічнім бою, коли наші відділи стрічаються з ворогом в марші, або коли вдяраємо на слабого противника. В обох випадках йде про швидкість, котра дає змогу введенням, якнайбільше наших сил до бою, накинути нашу волю ворогові і досягнути перемоги.

Наступ з вихідної підстави ведеться тоді, коли ми наступаємо на ворога уміцненого і приготованого. Згрупування відділів на головній підставі до наступу дає змогу якнайкраще підготувати ділення, устальюючи докладно співділення між відділами, які наступають зі зброями, які піддержують наступ. Крім цього вищі командири мають змогу і час перевести докладно розвідку угруповання ворога, що відтак значно улегшує переведення наступу.

Наступ, котрий є спрямований просто на ворога, зветься чоловим наступом. Крім сего наступ може бути ведений на крило, на бік і на зади ворога. Звичайно стараємося получить наступ чоловий, який має ворога звязати зпереду з наступами на крило, на бік, або на тили ворога. Ділання спрямовані на бік, на крило, оба на тили противника називаємо маневром. (Див. розділ I. точка II. Рух).

2. Тяглисть наступу.

Кожний наступ мусить бути ведений безпереривно, аж до осягнення цілі. Затримання наступу дає змогу ворогові приготуватися до протиділання, що з черги може нам спричинити великі втрати.

3. Критичний момент наступу.

Кожний наступ має більш або менш критичних моментів, коли нам грозить затримання наступу. Обов'язком усіх командирів є розпізнати цю хвилину і старатися усіма середниками не допустити до затримання відділів і перехилити побіду на нашу сторону.

4. Насилення наступу.

Чим більше зближаємося до ворога, тим більше росте насилення наступу. На найдальших віддалях власні відділи переходять через поземелля використовуючи його під прикриттям вогню артилерії і тяжкої зброї піхоти.

На ближніх віддалях і підчас бою угруповання ворога, крім піддержуючих зброй ведуть стрілецькі відділи вогонь власними середниками. На цій віддалі дуже часто треба буде рахувати лише на власні сили.

5. Заскочення.

Заскочення підриває моральні сили ворога

- і зменшує його опірну силу, а тим самим і наші втрати. Заскочення можемо досягнути:
- спрямуванням свого сильного вогню на головні вогневі точки ворога,
 - добрим використанням поземелля (схри́тий підхід до ворога)
 - користю ділань,
 - маневром,
 - змиленням ворога що до напрямку удару.

7. Угрупування.

Ширина угруповання залежна від:

- завдання
- власних сил
- поземелля,
- вогневого прикриття власного наступу
- від сили ворога.

Загально приймається, що ширина наступу:

- для сотні виносить від 200-500 м.
- для чоти від 100-250 м.
- для роя не більше як сто метрів.

Крім цього відділи піхоти в наступі групуються в глибину. Глибина угруповання залежна передусім від поземелля і від сили ворога. Чим поземелля більше відкрите і ворог сильніший тим глибина угруповання більше. Відділи, котрі йдуть в другому меті є звичайно більше як одна третя сил.

Напрямки наступу і розграничення сил.

Малі відділи, як сотня, чота і рій отримують напрямки наступу, усталені предметами поземелля. Крім цього всі наступаючі відділи (крім роя) мусять мати визначені пояси наступу, рівно усталені на поземеллю. Робиться це для того, щоби унеможливити тактичне помішання відділів і для обмеження ширини ділань бойової розвідки.

Виповнення відділами цілої ширини поясу наступу є кінечні..

Ціль і предмети наступу.

З засади ціллю наступу, для великих одиниць, є становище ворожої артилерії. Для малих відділів, як чота, позначається лише предмети наступу, котрими є звичайно важні точки по-земелля (ліс, уагірра).

Наступ ділиться на три засадничі частини:

1. Марш зближення. Відділи посуваються під далекими в більшості необсервованим вогнем ворожої артилерії і тяжкої зброї піхоти.

2. Заняття вихідної підстави (якщо наступ не ведеться з похідної колони) і наступ властивий.

3. Атака і бій в головнім полі бою ворога.

V. ЧОТА В НАСТУПІ.

I. Марш зближення.

В далекому вогні артилерії і тяжкої зброї піхоти відділи переходять у вільні лади. Якщо положення, терен і ворожий вогонь дозволяють на це треба старатися, щоби відділи якнайдовше тримати зімкнуто, переходячи по-степенно до щораз то більшого розчленовання і розгортання.

Сотня розгортається на наказ командира сотні.

В часі маршу командир чоти має обов'язок: - докладного утримування напрямку. Напрямок вільно змінити лише хвилю, коли командир хоче оминати ostrілюване місце, перешкоду (нпр. багно, рівчак), або оминати відкрите

місце, яке може бути під ворожою обсервацією, — утримувати скорість маршу, який в часі зближення маршу не повинен бути менший, як 2 км. на год.

Командир чоти зі своїм почотом іде перед чотом в такому місці, звідки він може добре командувати і отримувати зв'язок зором зі своїми бойовими стежами. Якщо по дорозі зустрічається догідні точки зорення, обов'язком командира є вийти на них (якщо це не забирає багато часу) і переглянути поземелля.

2. Заняття вихідної постави до наступу.

а/ Характеристика вихідної постави до наступу.

Вихідною підставою незвично пояс поземелля, на котрім відділи приготавлиються до наступу і з котрого виходять.

Вихідна підстава до наступу мусить по можливості:

- давати закриття перед вогнем і зоренням ворога,
- мати догідні обсерваційні точки
- мати добрий підхід
- не творити характеристичної лінії і не мати помітних точок, що притягає до себе ворожий артилерійський вогонь.
- знаходитися навпрост предметів наступу і не задалеко від ворога. Віддаль вихідної підстави до наступу від ворога залежна від поземелля. Чим більш відкрите поземелля, тим далі буде знаходитися вихідна підстава до наступу.

Однак вихідна підстава до наступу не повинна лежати за близько ворога, щоби відділи не знайшлися під дійсним вогнем усіх вогневих середників ворога. Найдалі вихідну підставу до наступу можна висунути взад на таку віддаль, щоби власна тяжка зброя піхоти могла

з вихідної позиції вкрити відразу наступаючі відділи своїм вогнем.

4. Зайняття вихідної підстави до наступу.

Перед зайняттям вихідної підстави до наступу, командир чоти лише чоту в укритті, а сам з гінцем, або цілим почотом іде до командира сотні, який видає йому наказ до зайняття вихідної точки до наступу, якщо вже той наказ не був виданий попередньо.

Відтак командир чоти (деколи командир сотні переводить це сам з командирами чот) іде на свій відтинок і переводить розвідку поземелля. Належить ствердити:

- дорога підходу на вихідну підставу.
- становища скорострілів і стрілецьких ланок.
- власне становище
- де вислати на передпілля убезпечення (полеву стійку) і чи взагалі треба таке обезпечення виставляти?)

Крім цього треба оцінити передпілля, на якому прийдеться наступати. Звернути увагу на:

- догідні точки зорення, укриті підходи, перешкоди, місця трудні до переходу (відкриті).
- напрямки ділення чоти — як і де розмістити рой.
- де виконати перший стрибок з вихідної підстави до наступу.

По переведенні оцінки поземелля командир чоти висилає післанця по чоту. Чота відходить і затримується в укритті. Ройові удається до командира чоти по наказ. Якщо є потреба, то командир часто перед тим обезпечується полевую стійкою і виставляє скорострільну зброю на становища.

Наказ видається якнайбільш скрито, але

з доброї точки зорення, так щоби підстарши-
ни бачили добре передпілля.

В наказі подається:

- положення ворога
- положення власне
- угруповання на вихідній підставі
- завдання чоти в наступі
- виконання
- розвідка
- піддержуючі зброї (подати напрямки вогнів і тп)
- початок наступу
- становище командира чоти
- " " сотні
- амуніційна точка
- санітарна "

Примір: 1. перед нами лінія горбів — там око-
пуються частини ворога. Видно сліди праці
(показує).

2. Власна сотня. в районі цих горбів в
право, займає становище чота 3-ої сотні, в
ліво друга чота нашої сотні.

3. Чота займає становище на вихідній під-
ставі від групи корчів в право (показує) до
стежки в ліво. Рої розмістяться (показує).
Скопатися і замаскувати становища. За півтори
год. розпочнеться наступ. Наша чота наступає
в поясі, ліва границя — група корчів — колі-
но дороги — піскова пляма на горбах, де є
ворог і головний напрямок: другий горб перед
нами. Наша чота має за завдання опанувати
гніздо опору на круглому горбі. Чота виїде
клином взед.

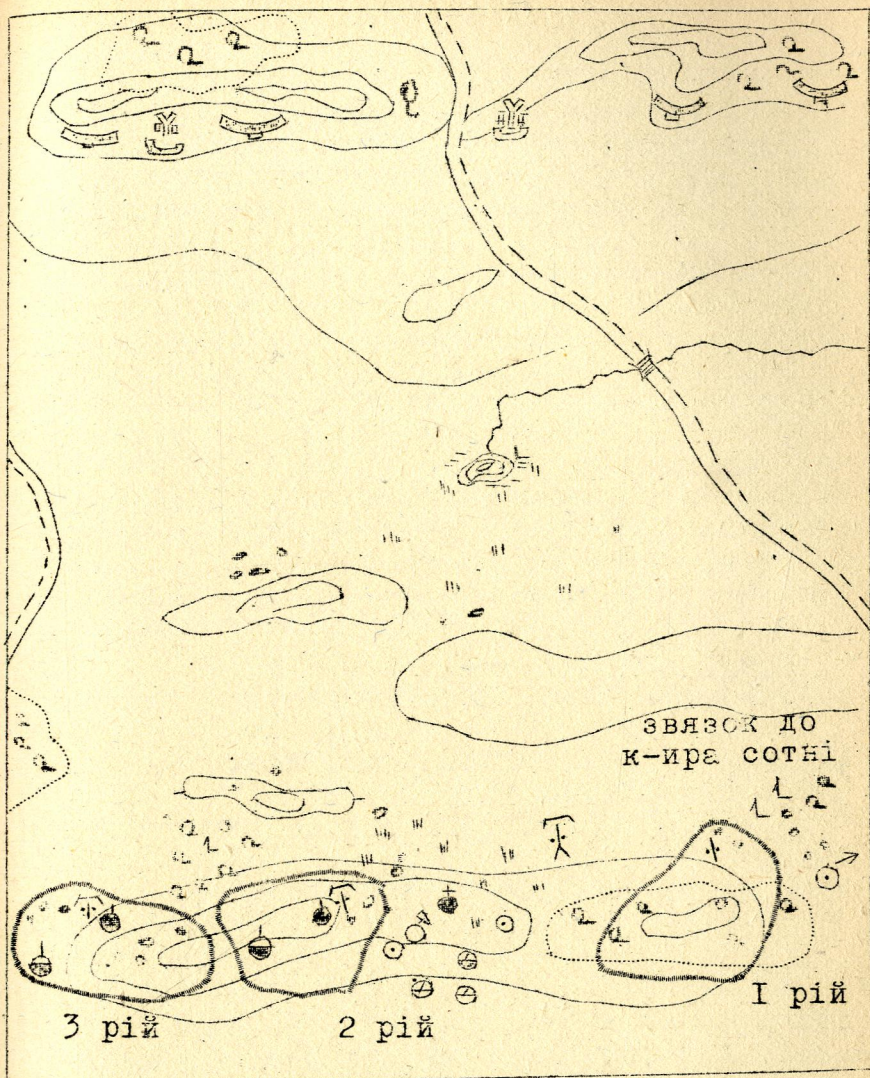
4. Другий рій вишле бойову стежу на 400 м.
вперед, найголовний напрямок ділання чоти.

5. Чота важких скорострілів підтримує наш
наступ. Буде вестися вогонь понад головами
від тіску, що є в нас на прейм розміжній лі-
нії, до дороги 300 м. перед угрупованням во-
рога.

30

6. Наступ починається о 9 на знак черво-

Чота на вихідній підставі до наступу.

1:2000

Рис. ч.8.

● - к-ир чоти	○ - чотовий сурмач про
● - роввий	○ - відник почоту.
● - ланковий стрілецької	○ - провідник ланки
○ - ланки	○ - л. гранатомету.
○ - посланець з почоту	○ - л. гранатометчик ч.
○ - к-ира чоти	○ - л. гранатометчик ч.

ої ракети. Я подам команду свистком. Першим стрибком маємо дійти до лану перед нами.

7. Я на вихідній підставі в сім місці, де видаю наказ. В часі наступу посуваюся між 2-им а 3-тим роєм.

8. Командир сотні в ліву від нас за горбом. Мій гонець утримує з ним добрий зв'язок.

9. Амуніційна точка ззаду в тій долині (показує).

10. Санітарна точка в лісі коло лісничівки один км. за нами. Виконати через.

Відділи займають вихідну підставу, якнайбільш скрито. Становища замасковані перед зоренням (обсервацією) поземною і повітряною. Становища приготвляється оборонно, щоби бути готовим до протиповітряного ділення ворога. (рис. ч. 8)

5. Вихід з підстави до наступу.

Відділи виходять з вихідної підстави до наступу на знак, котрий повторює командир чоти. Належить скоро підірватися і відійти з вихідної підстави, щоби не опинитися під зосередженим вогнем ворога.

6. Переведення наступу.

Рух чоти.

Аж до місця дійсного крісового вогню, чота посувається вільними ладами розгрупована в ширину і глибину. Лад залежні від поземелля і від ворожого вогню.

З початку рух відбуватиметься цілою чотою, відтак роями, групами стрільців і вкінці поодинокими стрибками.

Виконуючи рух, належить використати власний вогонь і під його прикриттям пересуватися якнайскорше далеко вперед.

Коли дійдеться на віддаль дійсного вогню скорострілів і л. гранатометів крім використання вогню піддержуючої зброї узгоджувати рух і вогонь в чоті.

Місце командира.

З початком наступу командир посувається на чолі своєї чоти. Коли розпочинається вогонь чоти, командир переходить в таке місце, звідки може найкраще командувати чотою (рухом і вогнем) і зорити поземелля.

В часі атаки, командир чоти висувається на чоло своєї чоти відділу і веде його до удару на багнети.

7. Обов'язки командира чоти в наступі.

Командир чоти перестерігає і слідить, щоб був утримуваний напрямк наступу. Усталює угруповання своєї чоти.

А/ при не виясненім положенні, слабші сили вперед,

Б/ при виясненім положенні відповідне до нього угруповання

В/ подає границі пояса ділання і ціль, або дає бойві завдання — деколи одно і друге.

Г/ виділяє резерв,

Ґ/ означає своє місце

— повідомляє командира сотні про положення власне і про ворога.

— веде зорення за власним вогнем і ворогом,

— дотримує зв'язок зі сусідами і тяжкою зброєю піхоти.

Мусить знати:

А/ котрі відділи тяжкої зброї піхоти його піддержують.

В/від контролю місця

В/де спрямовані вогні, через пере^рви і понад голови та границі безпеки власних відділів.

- висилає бой^Ву розвідку

- коли збли^житься до ворога, оцінює положення і вишукує слабкі місця, де в найкраще вдарити, та на цій підставі усталює:

А/ де спрямувати вогонь тяжкої зброї піхоти

Б/ де кинути резерви

- веде свій відділ в атаку

- дбає про амуніцію.

8. Обовязки ройового.

Ройовий в наступі веде свій рій. Його місце при ланці ручного скоростріла. Розчленувавши рій в наказаний лад, ройовий веде його, використовуючи вогонь артилерії та поземелля. Крім сего:

- видає вогневі команди

- утримує вогневу карність.

- пересуває на наказ командира чоти, вперед рій.

- узгоднює співділання вогневих ланок

- зорить поземелля

- утримує зв'язок з командиром чоти і сусідами

- веде рій до атаки.

9. Стрілець в наступі.

Обовязком стрільця в наступі є: докладне виконання усіх команд, поданих командиром і веденням сильного вогню. В часі руху, якнайкраще використовувати поземелля і милити ворога не посуватися в однім напрямку,

за укриття ховатися в найглибше місце, щадити і не губити виряду, зброї і амуніції, вибирати добрі вогневі становища.

Ворожий вогнь змушує нас до виконання стрибків і співділення. Стрибки виконується відділами (чстою, розм; ланками), або поодинокю. Стрибки відділами виконується:

- до переходу далеко ^{го} вогню ворога, підчас вогневих перерв, коли поземелля не дозволяє на укриття переходу

- до переходу крізь відкрите поземелля, коли сподівається вогневого ділення ворога

- коли ворог обезвладнений вогнем власним піддержувачих зброй

- в часі атаки

- при переході через вузли і місця де сподіваємося спрямування ворожого вогню (дороги, пересипи в лісі, духти, лісові лінії, мости ітп)

Поодинокю виконуться стрибки:

- коли знаходимося під вогнем ворога

- на близьких віддальях від ворога. В цім випадку звичайно розпочинаються співділення стрільців.

Співділення полягає на тім, що стрільці, дібравшись парами пересуваються по одному з вогневого становища на становище. Тоді, коли один стрілець виконує, стрибок другий веде вогонь.

Виконання стрибка..

На наказ ройового (прим. рій в долину 60 м. перед нами стрибок....)

Стрілець приготується до стрибка:

- справдає виряд

- лопатку затирає за пояс

- кріс в ліву руку

На наказ "руш" - усі якнайскорше підривають і виконують стрибок,

Стрибки одинцем.

На наказ ройового:

- "одним стрибком на висоту горбків перед нами...."

Стрілець приготівляється до стрибку - стрибки виконуються по одному з різних місць угруповання рою, щоби змити ворога. Стрибки розпочинаються на наказ: "Рух".

Іо. Співділання.

Співділання розпочинається з віддалі дій-
сного вогню крісів. Стрільці пересувають-
ся по одному, використовуючи власний вогонь
піддержуючих зброй і взаємно піддержуючись
крісовим вогнем. Р.с.р. різноспромагає
рух стрілецької ланки. Рух зі співділанням
попереджує звичайно наказ. Пр. "мірник 400,
перед нами ворожі становища - одним стриб-
ком вперед - співділети!". Рух стрільців у
співділанні се властиво вогнева зміна во-
гневих становищ. Стрілець в співділанні змі-
няючи становище мушить:

- попередити свого сусіда, що він виконує стрибок

зійти в укриття

- забезпечити кріс

- замкнути набійниці, щоби по дорозі не по-
губити муніції

- справдити виряд

- лопатку всадити за пояс

- вибрати слідуюче вогневе становище, до-
рогу до него і спосіб, в який він перебуде
цю дорогу (стрибком, повзаючи,)

- оглянутися назад і переконатися, чи вик-
онуючи стрибок не виходиться в поле стрілу,
котрого небудь стрільців зі заду.

- якщо відчинено вогонь власних піддержу-
ючих зброй на ворога, чим скорше використа-
ти це і виконати стрибок.

Довжина стрибку.

Стрибки в далеких віддєлях від ворога виконується довгі, на ближих віддєлях стрибки мусять бути дуже скорі і короткі (30.-50 м.). Якщо стрибка не можна виконати відразу, робиться по дорозі віддихові перерви, переходячи в повні закриття. Також і по виконанні стрибка означене або вибране місце, належить спочатку перейти в повне закриття.

10. Ланка ручного скоростріла.

Ланка ручного скоростріла виконує стрибки, так, як і стрілецька ланка. При переході на нове становище одинцем, з початку переходить ланковий (розвий) потім націлювач, а відтак муніційний. З огляду на це, що ланка р.с. є скупчена в одній точці, не належить виконувати стрибків з того самого місця, щоб не зрадитись ворогові. Р. скоростріл треба відносити, так щоб його не можна було відрізнити від кріса. Р. скоростріл посувається разом з роем поборюючи вогневі точки ворога, котрі утруднюють рух стрілецьких ланок.

Якщо ланка ручного скоростріла міняє становище під сильним ворожим вогнем в недоцільнім відтинку поземелля, або на близькій віддалі від ворога, стрілецькі ланки повинні прикрити своїм вогнем рух ланки р.с. Крім цього р.с. повинен використовувати вогонь власних спомагаючих зброй для виконання руху.

11. Легкий гранатомет.

Л. гранатомет займає становище за закриттям, звичайно в невеликій віддалі від командира чоти. Належить передусім використати вогонь легкого гранатомету тоді, коли боротьбу ведеться на близькій віддалі і коли вогонь спомагаючих зброй є утруднений.

VI. А Т А К А.

I. Загальні засади.

Атака (штурм) має за завдання безпосереднім ударом білою зброєю, гранатою і пістолем зломити остаточний опір ворога і знищити його.

Атака може відбуватися більшою одиницею (прим. курінь), на знак згори усталений. Атаку таку звемо цілковитою і відбувається вона лише у виїмкових умовах.

При спеціально догідній поземеллі, вночі і в позиційній боротьбі. В більшості атака буде відбуватися малими відділами з ініціативи молодших командирів — сотні, чоти, або роя. Така атака називається місцевою.

2. Підготовка до атаки.

Коли відділ підійде на близьку віддаль таку, щоб її можна було відбутися одним стрибком около сто м., командир приготував свій відділ до атаки. Підготовка ця полягає на;
— відчинення якнайсильнішого вогню усіх вогневих середників
— наложення багнетів на кріси (подати команду по лінії,) "Одинцем багнет на кріс")
— підготовляювання ручних гранат.
— переходячи на віддаль атаки, треба повідомити якнайскорше зброї, щоби вони перенесли свій вогонь в глибину угруповання ворога.

Усі частини відділу, які знаходяться ззаду належить відтягнути вперед, щоби збільшити пробивну силу — удару.

Ройві наказують вести якнайсильніше вогонь, перестерігають, щоби стрільці не відразу всі наклали багнети, вибирають точки удару.

в угрупованню ворога, лишають р.с. під командою націлвача, дають знак підготовки атаки. Стрільці ведуть скорий і цільний вогонь, накладають поодинокі багнети, щоби не робити перерви в веденні вогню, приготівляють ручні гранати, а на знак підготовки атаки ладують повним магазинком кріс, як найкраще приготівляються до стрибка.

3. Атака (штурм).

Атака починається на наказ командира "до атаки"! — "Слава-а-а! стрільці, підірвані своїми командирами з криком "слава", біжать якнайскорше на ворога. Якщо стрибок є за довгий, перед лінією угруповань ворога (не далі як 50-40 м.) метасться відділом ручні гранати, звичайно на наказ "гранатами вогонь!". По меті стрільці падають, а по розриві гранат, під прикриттям диму постварючого по вибуху вдираються в угруповання ворога. Деколи самі стрільці одинцем навіть з власної ініціативи можуть підірвати відділ до атаки, тоді рій і чота, не чекаючи наказів, використовув цей момент волевого хотіння удару на багнети і цілістю підкидається до атаки.

Атаку ведеться не оглядаючись на сусідів. Р.с. до останньої хвилини піддержують вогнем атаку, візтак лишаються на становищах і якщо мають змогу, то ведуть вогонь на вогневі точки з боку, котрі своїм вогнем фланкують атакуючий відділ, або утруднюють рух сусідові.

Атакуючий відділ не повинен ділати розбіжно, навпаки старатися, щоби стрільці ділали збіжно по кількох в одне місце, що їм улегшув увірватися в угруповання ворога.

4. Поступовання по атаці.

Чота, котрій удалося вдертися в угруповання ворога, якнайскорше займає становища і відчиняє вогонь за тими ворожими частинами, котрі відходять. Крім цього треба:

— стягнути ручний скоростріл, який також від-
чиняє вогонь. Такий вогонь називаємо вогне-
вою погонею. По переведенню погоні вогне-
вої треба якнайшвидше:

— упорядкувати відділ, убезпечуючись в напрям-
ку ворога ручним скорострілом, які чпляються
на становищах,

— нав'язати зв'язок з командиром сотні і сусі-
дами (найчастіше зоровий).

Якщо сусідня чота затримана вогнем воро-
га, піддержати її власним вогнем, роблячи
їй дорогу вперед.

Всякі протиділяння ворога, як протистака
і протинаступ з місця поборювати власним вог-
нем.

Якщо ворог відходить, по вогневій погоні
і по упорядкуванні відділу, зараз же перехо-
дити до нового наступу. Належить також подба-
ти про поповнення^а муніції і вислати^а муніційних
і кількох стрільців до^а муніційних точок.

Коли вороже угруповання глибоке і ворог
мимо того, що наші відділи вдерлися до попе-
реднього скраю оборони не відступає, а б'єть-
ся далі, треба далі енергійно вести наступ
у своїм напрямку не оглядаючись на сусідів,
кстрі можуть посуватися вперед вільніше.

Рсі в порядку, не озиваючись на боки,
вперто ступають вперед.

На боки вислати босві стежі, а деколи і
взад.

Всі гнізда опору, які стрічаються по до-
розі, ломити короткими і енергійними удара-
ми, в'язати ворога з чото і облодити його з
боків.

Використовуючи полишену зброю ворога, це-
редусім т.с. спрямовуючи їх на ворожі точки
опору.

В ніякому випадкові, навіть коли грозить
окруження, не вільно відходити. Треба пам'

тати, що за нами посуваються резерви, котрі все перекилять побіду на нашу сторону.

Полонених розбруювати і відсилати під невеликим конвоєм в зад. Якщо видно вже надходячі резерви, пускати розброєних полонених навіть без конвою. При боротьбі внутрі угруповання ворога, велике значення мають ручні гранати передусім тоді, коли ми звиваємо ворожі окопи.

Стрільці посуваються малими групами здовж окопу р. с. з боку на вогневім становищі. З переду добрий метач гранатів з р. гранатами. За ним ройвий, далі частина рю.

При метанні гранат перестерігати слідуючих правил:

- не кидати задалеко
- знати місце цілі
- не кидати гранатами, якщо не розпізналося цілі
- не кидати гранатами у відкритому поземеллі.
- при звиванні окопів кидати перед ударом а нескорше.

Ворога, котрий сховався до сховищ вибивати ручними гранатами, підходячи до виходу здовж стіни і кидючи гранату з боку.

Перед ворожими ручними гранатами боронитися:

- обсервуючи напрямок лету і упадку гранати (на підставі цього рішаємося, що робити),
- використовувати усі нерівності поземелля і окопів,
- якщо граната впала до ями, в якій лежимо, скоро вискочити і критися
- як нема укриття прилягти до землі
- відкидаючи ручну гранату, найкраще боремося перед її діланням
- при вибусі зорити далі або вести вогонь.

5. Погоня.

Якщо призначено, що ворог відходячи не вістріляється і відходить без порядку, командир розпочинає відразу в напрямку перед себе погоню за ворогом.

З місця належить повідомити командира сотні і не чекаючи його заряджень розпочати по короткій вогневій погоні власний рух підпорядковуючи собі тяжку зброю піхоти; яка втім моменті може становити біля нашого відділу.

6. Резервова чота.

Одна з чот сотні посувається в часі наступу за першими наступаючими чотами і творить резерв командира сотні. місце і спосіб переходу, а деколи і дорогу руху резервової чоти наказує командир сотні.

Лідч наказує командир чоти залежно від погони і поземелля.

В часі руху командир резервової чоти мусить - утримувати зв'язок з командиром сотні і своїми наступаючими відділами

- якнайкраще використовувати поземелля, щоби уникнути втрат і довести на місце бою якнайбільше сил до боротьби.

- якщо є потреба (пр. рух на відкритому крилі) вислати боєві стежі для забезпечення.

- коли позволяє на це поземелля і ворожий вогонь, приготуватися до побороювання ворожого летунства.

Резервова чота входить в бій на наказ командира сотні. У випадку заскочення, або наглого протиділяння ворога (протиатака) командир чоти входить до бою не чекаючи на накази командира сотні.

Підчас приготування атаки й в часі атаки резервова чота, якщо на це дозволяють угруповання власних відділів і поземелля - піддер...

6 чоловік відділи чол^{ом}им вогнем.

Відтак належить чоту підтягнути блище і бути готовим кожної хвилини до ділань.

7. Наступ повзами.

Повзи виходять до наступу з піхотою, найчастіше тоді, коли зближається момент атаки.

Належить якнайкраще співділати з повзами використовуючи їх ділання і допомогти їм побороти точки протипанцирної оборони в угрупованні ворога. Не належить посуватися, коваючись за повзи, бо в цей спосіб можна наразити на ділання вогню протипанцирної зброї ворога і не мається змоги самому вести вогню.

Хіхота скоро посувається тими самим ладами, по переході повзів увірватися до угруповання ворога і унеможливити йому яке небудь протиділання (дивись розділ 3 точ, 4).

8. Затримання атаки або наступ.

Якщо атака затрималася під сильним ворожим вогнем треба:

- затриматися на своїх місцях і приготувитися до протиділань. Поліпшити вогневе становище і окопуватися.
- вести бій з ворогом,

В ніякому випадку не можна відходити взад. Належить твердо тримати зайняте місце.

Если відділ затриманий в догіднім поземелю командир чоти мусить стреміти до:

- упорядкування відділу і розміщення його на догідних вогневих становищах,
- зорганізувати вогонь і поповнити ^амуніцію,
- забезпечитися - та навязати зв'язок з командиром і сусідами.

Затримання наступу може наступити лише

на наказ командира сотні. Затримання наступу наступає по причині зміни тактичних обставин, або на наказ вищого командира.

9. Летунський напад.

В разі летунського нападу чота, якщо не була розчленована скоро розчленовується і криється на поземеллю. При низькім налеті, якщо ворожий вогонь і поземелля дозволяють на це, резервова чота веде по літаках вогонь.

10. Ранені.

Легко ранені, котрих командир чоти узнав нездібними до бою, відходять на санітарну точку, забираючи з собою свою зброю і виряд. Амуніцію лишається, а з собою береться лише 5 шт.

Тяжко ранених відпроваджує один, або двох стрільців, котрі в міру можливости повинні мати посвідку від командира чоти. По відпровадженні раненого стрільці вертають до свого відділу.

VII. ПОГОНЯ.

Подається загальні засади погоні за відступаючим ворогом. Погоня по атаці ведеться після засад диви розділ Г.ІV.5 точка. В погоні за відступаючим ворогом, котрий намагається відійти, чота вступає в бій, як в зустрічнім бою.

Ворог може відходити під натиском власних сил, або добровільно.

По ствердженні, що ворог зачинає відхід треба якнайскорше звідомити свого зверхника і зараз же перейти до погоні. До дальшого ведення погоні переходять резерви, котрі є більш відпочаті і скорі, зброї: пандирна,

моторизовані частини і кіннота.

Погоня безпосередньо за відходячим з поля бою ворогом називається погонею близькою, погоня за ворогом, котрий перейшов до правильного відступаючого маршу — погонею далекою.

Відділи, котрі ведуть далеку погоню, стараються головно звязати задні безпечення ворога, а більшими силами оминати опір опізнюючих ворожих відділів і ударити на головні сили ворога.

В часі погоні треба:

- утримувати добрий звязок,
- змагати усіма силами, щоби ворог не відірвався від нас і висуваючи головні сили на боки знищити його.

VIII. Оборона.

I. Загальні засади.

Оборонні ділання ведеться тоді коли:

- ворог є сильніший і ми не можемо вести проти нього зачіпних ділань,
- хочемо звязати більші сили ворога в однім місці, щоби перейти до зачіпних ділань в іншій місці,
- хочемо зискати на часі, затримати ворога до підходу сильніших власних відділів, задати йому якнайбільше втрат, щоби відтак перейти до наступу.

Оборонні ділання ніколи не вирішують долю війни чи навіть битви, однак мають ту перевагу над наступом, що дають змогу, якнайкращого використання поземелля і власного вогню.

2. Вогонь оборони.

Оборонні ділання спираються на добре організованім вогні усіх зброй. Підставовим

вогнем оборони це вогонь т.с. поповнених з огляду на сильний розвій панцирних сил, вогнем протипанцирної зброї.

Вогневі середники піхоти ведуть вогонь на найдальші віддалі, використовуючи цілковито засяг своєї зброї.

Вогонь в обороні ділиться на:

- вогонь на далеке передпілля,
- вогонь на близьке передпілля,
- головне поле вогню,

3. Поземелля.

Поземелля до оборони повинно вибиратися так, щоби воно саме з себе зміцнювало силу оборони, утруднюючи ворогові рух і ведення вогню (брак закриття і точок зорення).

Передпілля оборони повинно в міру можливості:

- мати як найбільше перешкод, які б утруднювали рух живих сил ворога,
- уможлиблювати нам як найкраще ведення вогню і зорення.
- не мати на передпіллі точок зорення, з котрих ворог міг би вести зорення в наше оборонне угруповання.

4. Угрупування оборони.

Оборонна лінія складається:

- з т.с. ширини около 600-700 м., на котрій є положені всі вогні піддержуючи зброю і зброю піхоти. Це є головне поле вогню.
- з головної лінії опору, яка приходить за раз же за головним полем вогню. Головна лінія опору становить підставу оборони і ворог скрізь неї не може перейти.
- з головного поля бою. Головне поле бою простягається за головною лінією опору і має около 1.км. глибини. На головнім полі бою є угруповані резерви сотень і курнів і тяж-

ка зброя піхоти. Кожна група ворога, котрій удалося передерти скрізь головну лінію опору, мусить бути в головнім полі бою окружена і знищена.

За головним полем бою приходять в лінії резервів полку і вищих одиниць а також становища артилерії.

Звичайно оборона групується ще більше в глибину, творячи кілька ліній опору.

Оборонні ділання є переходові і ніколи не дають рішавчого висліді. Кожда оборона повинна скінчитися наступом для того, щоби знищити ворога і досягнути перемоги.

Оборонні ділання мусять бути уперті і завзяті. В ніякому випадку ніколи не вільно зійти зі своїх становищ, хоча б відділові грозило знищення, або цілковите оточення.

5. Приготовання оборони.

Оборона може бути приготована:

- далеко від ворога.
- близько від ворога
- в безпосереднім стикі з ворогом.

Чим більше є часу, тим докладніше і сильніше можна організувати і приготувати оборону.

IX. ЧОТА В ОБОРОНІ.

1. Загальні засади.

Командир чоти організує свій оборонний відтинки на підставі наказу, отриманого від командира сотні. Командир сотні подає в своєму наказі ось такі дані:

- показує на поземеллю перебіг головної лінії опору і відтинки чот,
- положення власне і ворога,
- подає які є завдання і вогні тяжкої зброї піхоти,
- як сильно треба розбудувати становища і

кілько на се є призначено часу (година бо-
вої готовости)

- устале організації зв'язку, заосмотрення і евакуації
- подає до відома прийняті знаки для порозуміння з артилерією і тяжкою зброєю піхоти (йде передусім про запорові вогні)
- які є прийняті міри для забезпечення протилетунської, протипанцирної і протигазової оборони,
- подає своє становище

2. Приготовання оборони здалека від ворога.
Приготовляючи оборону здалека від ворога, командир чоти повинен докладно перевести оцінку поземелля, а крім сего порозумітися з командиром тяжкої зброї піхоти, котрі знаходяться на його відтинку, або мають його піддержувати своїм вогнем. Се відноситься передусім до тяжких скорострілів.

Праці над приготованням оборонних становищ відбуваються в ось таким порядку:

- виставлення обезпечення,
- вибір становищ по оцінці поземелля,
- організація вогню,
- розміщення відділу і будова становищ,
- навіязання зв'язку зі зверхником і сусідами,
- приготування протилетунської і протипанцирної оборони,
- організація служби, і заосмотрення,

Своє становище командир чоти вибирає, означає і наказує розбудувати разом зі становищами стрілецькими.

3. Приготовання оборони в стику з ворогом.

Деколи прийдеться організувати оборону в стику з ворогом (нпр. тоді, як заломиться наш наступ).

В таких випадках організується оборону в ось таким порядку:

- виставити забезпечення (якщо дозволяє положення вислати полеву стійку, в роях алярмові стійки - найкраще р.з. на становищі і один з людей обслуги).
- організувати вогонь (порозумітися з командиром зброї піхоти, яка підтримує часту, що до спрямування вогню, визначити напрямки і відтинки вогнів для роїв, порозумітися з командиром сотні, де будуть спрямовані вогні тяжкої зброї піхоти і артилерії).
- організувати становища (старатися в день не перегруповувати відділів, звернути увагу на становище скорострільної зброї)
- навіязати зв'язок (зі зверхником, якщо дозволяють обставини особисто), або зором чи гінцем; зі сусідами навіязати вогневий зв'язок, а крім цього зором, або гінцем.
- організувати службу і заосмтрення (службу повиньтє так само, як і на організованій позиції). Старатися як найскорше поповнити амуніцію, а передусім у випадках, коли передтим ведено бій.
- дуже часто, а передусім тоді коли поземалля не є зсвсім догідне, або ведеться бій з ворогом, пригтововання оборонної лінії причиньтє до того, щє всі полишаютьє на своїх становищах поліпшутьє їх і ведуть на зміну вогневий бій з ворогом. Крім сего командир чоти буде старатися навіязати зоровий зв'язок з командиром сотні і сусідами.

4. Обезпечення.

Обезпечення перед оборонним відтинком виставляє з засади командир сотні. В труднім поземелля, в ночі, або підчас імлі, командир чоти повинен вислати забезпечення і від себе. Крім сего належить все виставити алярмові стійки зі зведенням зорення поземелля і воздухе. Скорострільна зброя в поготівлі біля своїх становищ.

5. Оцінка поземелля і вибір становищ.

Перед вибором становища для власного відділу треба докладно оцінити поземелля. При оцінці поземелля звернути увагу на всі удогіднення, які дає нам поземелля і які дає воно можливості для ворога. Якщо можливо то вказаним є вийти на передпілля і звідти рівнож оцінити свій відтинок (так, як його буде бачити ворог).

Звернути увагу на те, щоби:

- становища не були розміщені регулярно,
- можна було вести фланкуючий (бічний) вогонь.
- розміщення становищ розпорошувало вогонь ворога, а скучення ворожого вогню не давало нам великих втрат
- навіть у випадку, якби ворогові вдалося здертися в головне поле бою, можна було вести оборону далше.
- всі місця і дороги догідні для руху ворога були командиром чоти докладно стверджені, щоби відтак там спрямувати власний вогонь.

6. Організація вогню.

Вогонь є підставою оборони. Чота веде вогонь своїми вогневими середниками на:

- близьке передпілля, ручні скоростріли, збірний вогонь ройв, або чоти, (снайпри), добірні стрільці.
- головне поле вогню (усіма вогневими середниками чоти),
- користь сусідів (залежно від віддалі-звичайно можна вести усіма вогневими середниками чоти).

Близьке передпілля. На Близьке передпілля ведеться вогонь з р.с. і звичайно роями. Обстрілюється лише важні цілі, щоби не зрадити передчасно становищ і угруповання оборони. Вогонь найкраще вести короткими вогневими навалами, а потім переходити до закрит-

тя. Добірні стрільці ведуть вогонь самостійно.

Вогонь ведеться на наказ командира чоти, або з ініціативи ройвих. Головне поле вогню, в міру того як ворог зближається до нас мусить бути обстрілюване всіми вогневими середниками, починаючи від р.с. аж до крісового вогню. Вогонь ведеться перед себе.

Головне поле вогню на віддаль засягу всіх зброй чоти мусить бути покрите цілковито і без ніяких перерв — вогнем. Рої ведуть вогонь на означені їм відтинки. На стиках зі сусідами вогонь повинен перехрещуватися. Ручні скоростріли мають поповнювати вогонь тяжких скорострілів. Напрямом поповнюючого вогню є головним напрямком вогню р.с., але крім цього р.с. веде вогонь на цілім відтинку роя. Вночі при злих можливостях зорення (обсервації) дим, курява, імля р.с. веде вогонь лише в головнім напрямку. Якщо поземелля не далеко становищ покрите, можна р.с. вжити до бічного вогню. Р.с. мусить мати ще найменше одно запасове становище для утруднення ворогові визорення р.с. і для змилення ворога.

Легкий гранатомет знаходиться в закритім становищі, недалеко командира чоти. Л. Гранатомет поповнює вогонь інших зброй, обстрілюючи передусім ті місця, котрі не можуть бути обстрілювані вогнем зброй з плоскою траєкторією (шляхом стрілу).

Вогонь на головне поле вогню ведеться аж до цілковитого знищення, або заломання наступу ворога.

Вогонь на користь сусідів ведеться залежно від положення: чотою, одним або двома роями. При приготуванні оборонних становищ, командир чоти повинен порозумітися зі сусідами, що до засягу і спрямування вогнів на стик відділів.

7. Розміщення відділу і будова становищ.

Свій відділ розміщує командир чоти по оцінці поземелля. Угрупування відділу не може мати ніякого шаблону. Чота групується на відтинку не ширшим як 250 м. Чота мусить бути угрупована в глибину, становища повинні давати змогу якнайкращого ведення вогню і укриття оборонного відтинку.

Рой групується на своїх відтинках нерівномірно по 2 - 5 людей, виїмково цілою ланкою. Кожде таке угруповання творить "гніздо опору". Не належить примішувати гнізд опору в таких місцях, які притягують увагу ворога (дороги, вершки ітп.).

Кожний рій отримує свій відтинок в обороннім угрупованні, а крім сего відтинок на передпіллю, на котрий рій веде вогонь. Звичайно один рій є приміщений дещо в заді.

Всі предмети поземелля (корчі, висока трава, паркани), котрі перешкаджають в веденні вогню, мусять бути зняті. Робити це треба так, щоб саме в цім місці, де відбулася та праця, було незамітно. Розміщення стрільців і вибір гнізд переводить командир чоти з ройовими. Звернути увагу на місця, котрих не можна зайняти, , щоби не перешкаджати в веденні вогню т. с.

Командир чоти видає ройовим наказ, в котрім подає всі ті дані, котрі він отримав від командира сотні, а крім того визначає:
- відтинки для ройів в обороннім угрупованні і на поземеллі,
- своє становище,

Становища мусять бути докладно замасковані від наземної і воздушної обсервації ворога.

Становища підготовляється такого типу, щоб на годину поготівля їх можна було скінчити. Якщо є замало часу, то решту поповнюють.

ся та розбудовується пізніше.

Командир вибирає своє становище на такому місці, звідки йому є найкраще:

- вести зорення передпілля,
- бачити і командувати своєю чотою,
- утримувати зв'язок зі зверхником і сусідами,

Найважливішим є зорення передпілля. Становище командира мусить бути докладно замасковане та знаходитися в таких місцях, де ворогові важко було б його запримітити. Почот приміщується коло становища командира чоти. Його обов'язком є збудувати становище к-ра чоти.

3. Зв'язок.

Командир чоти утримує зв'язок з:

- командиром сотні,
- зі своїми роями,
- зі сусідами,

З к-ом сотні утримується зв'язок при допомозі:

- зору,
- післанців,
- деколи (у винятків випадках) приділеними засобами зв'язку.

В більшості випадків зв'язок утримується тут при допомозі післанців, бо важко буде знайти таке догідне поземелля, де командирі чот будуть мати такі догідні становища, щоб з них можна було вести зорення, командувати відділом і утримувати з командиром сотні зоровий зв'язок.

Спеціальні засоби зв'язку з огляду на їх, порівнюючи не велику кількість а до певної міри також можливості підслуху (пр. телефон) чи інші технічні труднощі будуть приділюватися в окремих випадках.

9. Заосмотрення.

В кожному гнізді опору повинна бути збу-

дозана спеціальна яма на заосмотрення. Там складається запасову амуніцію для ведення вогневого бою. Стрільці забирають зі собою на становище всю свою (повну кількість) амуніцію, також і ту котра перевозиться на чотівім возі. Крім цього забирається частину амуніції приділеної командиром сотні зі сотенних амуніційних возів. Загальне число амуніції, котру треба забрати зі собою на становища, устальє звичайно командир сотні. Частину амуніції складається в сотенній амуніційній точці, положення, котрої мусять знати всі стрільці. На амуніційній точці амуніція крісова і скорострільна мусять лежати осібно від амуніції спеціальної (р. гранати, гранати до гранатометів, ракети ітп.).

Крім амуніції стрільці забирають зі собою відповідну кількість води, їжі і підручного санітарного матеріалу.

ІО. Служба на оборонній лінії.

Служба на оборонній лінії складається із зорців (обсерваторів) поготівля і службових.

З о р ц і. Залежно від можливості і якості зорення виставляється 1-3 зірців. Якщо поле бачення є далеке звичайно виставляється лише одного стрільця, буде ним з засади один з людей почоту командира чоти, котрого відтак зміняється уживаючи рівнож людей з почоту. Обов'язком командира чоти є доривочне справджування праці зорця.

Поготівля: складається в день з одної третьої часті залоги оборонного відтинка, а в ночі з половини. Люди, котрі повнять поготівля знаходяться коло своїх становищ зі своєю зброєю. Не вільно їм цілковито відпочивати, відходячи від становищ і робити собі якінебудь полєкші, котрі могли б зменшити справне і скорє зайняття становищ. На становищі скоростільної зброї завжди знаходиться 1 - 2 стрільців з обслуги, кот-

рі рівнож входять в склад поготівля. Поготівля при скорострільній зброї і іншій тяжкій зброї мусить повнити свою службу безпосередньо на становищах.

С л у ж б а. Службу на обороннім відтинку повнить службовий підстаршина і його заступник. До їх обов'язку належить переїстерігання порядку, утримування карності на відтинку і крім сего мусять дбати про організацію і заосмотрення в їжу і воду залоги.

Всі інші стрільці, якщо нема ніяких праць можуть відпочивати. Треба однак змєгати до того, щоб не було дуже довгих відпочинків. Лінивство ослаблює карність і зменшує відпорну силу вояка. Належить Відділові завжди давати працю, (пр. розбудова і поліпшення становищ, переводити вишкіл, переробляти алярми ітп. Безперечно, що це все робиться тоді, коли не ведеться боевих дій).

Деколи виставляється на відтинку чоти польового зартового або підслух, звичайно це будуть дуже рідкі випадки.

II. Приготування на ніч.

В ночі увага залоги оборонного відтинка мусить бути зміцнена. Для того:

- збільшується поготівля,
- усталюється докладно знаки порозуміння. Вони мусять бути прості і для всіх зрозумілі (пр. знак алярму, відчинення вогню).

Треба також приготувати:

- ракети до освітлення поземелля і для порозуміння зіпіддержуючими зброями (відложити окремо одна і другі, щоби в ночі не помішати),
- приготувати скорострільну зброю до нічного стріляння (після засад поданих в частині стрілецький вишкіл).

Деколи, якщо нам загрожує ворог треба заповісти алярм і зайняти становища цілою залогою.

12. Бій на оборонній лінії.

Залога оборонного відтинка веде передусім вогневий бій. З хвилиною ствердження ділення ворога прим. бій на лінії забезпечень, ворожі стежі на передпіллю, належить якнайшорше:

- заповісти яларм,
- зайняти становища і приготувитися до бою,
- повідомити командира сотні,

Закі розпочнеться вогневий бій, наказати всім забезпеченням, які знаходяться на передпіллі якнайшорше долучити до відділу. Вогонь на оборонній лінії ведеться після загальних засад ведення вогню (див. роз. г. II

Атаку ворога належить з місця заломити, відчиняючи на нього якнайсильніший цільний вогонь з близької віддалі, а також закидаючи його ручними гранатами.

Якщо ворожим частинам вдалося вдертися в наше угруповання, треба їх з місця знищити вогнем і ручними гранатами. Якщо потрібно, то ударами багнетом. В ніякому випадку не вільно нікому зійти зі становища.

13. Чота в резерві.

Одна з чот творить резерву. Її завданням є:

- виконування протиударів на ворога, котрий вдерся в наше угруповання.
- організація протилетунської оборони сотні,
- приготування ригляючих вогнів.

Чота в резерві, якщо це можливе, повинна займати становища в укритім місці, де приготується до оборони.

До протиятаки спрямовує чоту командир сотні, деколи може це зробити командир резервової чоти з власної ініціативи.

Організуючи протиятку командир чоти уста-

лює:

- спосіб і переведення вогневої піддержки.

- хвилину виходу і спосіб переведення протиатаки.

Командир резервової чоти мусить докладно знати угруповання головної лінії оборони сотні.

Риглюючі вогні мають за завдання відтягти ворога, який увірвався у власне оборонне угруповання. Командир організує риглеві вогні після цього, як докладно запізнається з угрупованням передових відділів, щоби при тому не обстрілювати власних відділів.

14. Зміна залоги оборонного відтинка.

Залогу оборонного відтинка змінюється переважно в ночі. Найкраще, якщо перед зміною командир заміняної сотні разом зі своїми старшинами переведе розвідку становищ. Як що се є можливе, розвідку переводить один зі старшин сотні. Треба звернути увагу на:

- місця становищ (гнізд опору), розміщення т.с. і їх напрямки вогню, вогонь р.с. і гранатометів (зробити вогневий шкіц), дорогу доходу на становища і сполучні рови,
- становища сусідів,
- відомості про ворога,
- організація і середники зв'язку (на головнім полі бою сотні зі зверхником і сусідами),
- це, чи залога відтинка перегруповується, де і які стоять убезпечення на ніч, а якщо так то в який спосіб і де?

Належить також розумітися в справі передавання амуніції і їжі, як відбувається заосмортрення і евакуація де і які становища розбудовується?

Командант оборонного відтинка сотні особисто мусить поінформувати старшину, який веде розвідку головного поля бою. Частинам, які переходять на зміну, видається наказ, в яким

треба подати:

- завдання,
- поділити на залоги гнізд опору і визначити їх командантів,
- визначити (якщо треба) польових стійкових підслухи і т.п.
- По переході на становища треба подати:
- положення ворога

Перебрати від попередника усе військово майно, котре знаходиться на обороннім відтинку. Відділ, котрий відходив на спочинок звичайно не забирає зі собою амуніції і їжі). Змінений відділ лише тоді може зійти зі своїх становищ, коли новоприбулий відділ займе усі становища і буде цілковито приготований до бою.

Відділам, котрі йдуть на зміну, треба приділювати провідників передовсім в ночі, або тоді, коли головне поле бою є сильно розбудоване.

15. Обов'язки командира чоти.

При організації оборонного відтинка командир чоти мусить:

- показати ройвим і скорострільним т.с. місце, де переходить головна лінія бою,
- усталиити на поземеллі місця гнізд опору (Напрямки вогнів на головне поле бою - головні напрямки вогню для скорострілів, вогоні на близьке передпілля),
- подати час бойової готовости,
- подати в якому зарисі мають розбудовуватися становища, де і які мають бути побудовані перешкоди.

На догідній точці зорення, з якої видно цілий оборонний відтинок командир подає ройвим і заступникові (якщо його має) наказ до оборони

Зміст наказу:

- положення сотні і чоти (відтинок сусіди
- відомості про ворога,
- розміщення:
 - забезпечень,
 - власної чоти (загально, бо це все було зроблене попередньо - див. 7.
 - становище т.с. і їх вогонь,
 - організація власного вогню (чоти),
- праці над розбудовою відтинка,
- зв'язок і умовлені знаки,
- заосмотрення,
- час бойового поготівля,
- становище командира сотні і командира чоти.

Крім цього командир вибирає своє становище і наказує його уміцнити. Приготовляє шкідливі угруповання чоти і вогнів. Нав'язує зв'язок зі сусідами і зверхником.

16. Обов'язки ройового.

Ройовий особисто допильновує безпосереднього приготування оборони. Він мусить:

- піти з гінцем до командира чоти і отримати від нього наказ,
- докладно розглянути місця де мають бути гнізда опору його роя,
- якщо на тому відтинку стоїть т.с., порозумітися з скорострільним що до організації праці і вогню (невільно робити змін у вогневім наказі виданім командиром чоти),
- розділити рій на гнізда опору і визначити командантів (ройовий при р.с. для р.с. вибрати запасове становище,
- дати вогневий наказ р.с. і стрілецькій ланці,
- виміряти віддалі (або переказати, якщо це вже зроблено) і подати стрільцям до відома
- зробити короткий вогневий шкід,

- подати умовлені знаки,
- зорити над працею при будові становищ, звертаючи велику увагу на маскування,
- зголосити бойву готовість командирові чоти.

17. Обовязки стрільця.

Перед відходом на оборонні становища забрати з бойової валки всю свою амуніцію, плащ і виряд.

Приготовувачи становища:

- зняти з себе цілий виряд і зброю крім маски і зложивши коло себе, замаскувати,
- приготувати полотнище, шатра і лопатку,
- зробити добре становище і д о б р е й о г о з а м а с к у в а т и переддгруд-
дя відповідно широко, щоби не могли пробивати його крісові і скорострільні кулі ворога (найменше I.30),
- приготувати яму на амуніцію і виряд,
- зробити ямку для відпливу води,
- в випадку налету літаків лягти на становищі і прикрити себе і свіжо викопану землю полотнищем шатра,
- замаскувати щолом,
- провадити добре службу,
- в випадку наступу ворога цільно стріляти придержуючись засад вогневої карності,
- в ніякому випадку не сходити зі становища,
- на вогневому становищі, коли ворог ще далеко, час від часу ховатися в укриття,
- атакуючого ворога нищити вогнем, ручними гранатами і не вагатися вдарити багнетом. Треба пам'ятати, що ворог змучений, немає амуніції і доброго укриття. Отже певний і сильний опір може його легко заломити.
- ручні гранати ворога; якщо впали до наших становищ старатися відкинути, або якнайскорше сховатися за якесь укриття.

З а м і т к а: При нинішнім сильнім розвою панцирної зброї і летунства, війна починає набирати по раз-то більше маневрового характеру. Затяжні позиційні бої в нинішніх умовах стають мало правдоподібні. Оборона переживає кризу. Також наші недалекі визвольні змагання з засади матимуть форму рухової війни на широкому фронті. Це однак не звільняє від обов'язку усіх українських старшин, підстаршин і стрільців від вивчення підставових засад оборонних ділань, щоб у випадку потреби, уміти їх відповідно і добре примінити і якнайкраще використати.

Х. О п і з н ю ю ч і д і л а н н я.

І. Загальні відомості.

Опізнюючі ділання мають за завдання дати відділам, які знаходяться за нами, якнайбільше часу до переведення задуманих ділань або ведеться їх також тоді, коли наші сили за слабкі і ми не можемо навіть боронитися. При опізнюючих діланнях ходить передовсім про це, щоби завдати ворогові якнайбільше втрат, не вв'язуючись з ним у довгий бій і не шукаючи розв'язки. Опізнюючі ділання ведеться від одної лінії опізнювання до слідуєщої і так на зміну, аж до виконання свого завдання. Опізнююча лінія це певний відтинок на поземелю на яким опізнюючі частини ставлять опір ворогові. Бій з ворогом ведеться з засади лише вогнем. Кожна добра опізнююча лінія мусить

- давати якнайкращі можливості ведення зорення (обсервації) і вогню;

- мати перед собою відкрите поземелля, для утруднення ворогові руху під власним вогнем,

- мати природні протипанцирні герешкоди, котрі б унеможливляли, або хоч утруднювали усякий рух ворожої панцирної зброї,

- мати за лінією опору закриті поземелля, щоби відділи, котрі ведуть опізнюючі ділання могли незаметно і легко відірватися від ворога.

зміцнюється

Оборонність поземелля виконанням нищен на передпіллі. Переходити на слідуючу опізнюючу лінію можна лиш на наказ командира, котрий веде опізнювання. Звичайно наказ до відходу видається тоді, коли:

- ворог підходить за близько до станових опізнюючого відділу і повстає можливість зв'язання власних частин в близькім бою з ворогом.

- зарисовується маневр ворожих частин на крило опізнюючого відділу. Треба рахуватися з тим, що відхід в день грозить знищенням опізнюючих частин. В міру можливости відходиться на слідуючу позицію під прикриттям ночі.

2. Чота в опізнюванні.

Чота може вести опізнюючі ділання в своїй сотні, або самотійно. Самотійно опізнюючі ділання чоти ведеться у виїмкових випадках (прим. чота, котра під напором ворога відходить з чат) на невеликих віддалях.

Чота, котра ділає в рамках сотні, посту пає після наказів видаваних командиром сотні. Відтинок для чоти при опізнюванні є звичайно більший як при оборонних діланнях і виносить подвійну скількість ширини, як при обороні (400 м.)

При дуже догідних умовах ця ширина може збільшитися до 1000 м.

3. Розміщення на становищах.

По отриманні наказу командир чоти з чоту якнайскорше переходить на свій відтинок. По короткій оцінці поземелля треба розмістити

чоту на становищах. Для улекшення командування не розпорошується відділів на поземеллі, а групується на 2-3 точках опору, які складаються з двох гнізд опору і ручного скоростріла і стрілецької ланки.

Убезпечення на передпіллію організує командир сотні, однак обов'язком командира чоти є ^{ми} забезпечити себе від чола польовими стійками, а якщо чота знаходиться на вільному крилі, то й з боку. Крім цього всі місця на поземеллі, котрі дають змогу ворогові непомітно підійти до нас, мусять бути докладно стежені.

Становище вибирається там, де є якнайкращі умовини ведення вогню, догідного і укритого відходу. Не вільно однак займати становищ в таких місцях, як прим. вершки горбів і т.п., де ворог міг би скоро віднайти опізнюючі відділи.

4. Наказ.

Наказ, який видає командир чоти для чоти в часі опізнювання, складається з ось таких точок:

1. положення ворога,
2. положення власне,
3. завдання чоти,
4. виконання.
 - становище р.с. і роїв,
 - становище т.с. (якщо приділений),
 - головні напрямки вогню,
5. убезпечення (де? хто? висилає - якщо чота, то які завдання),
6. дороги відходу і знак до відходу,
7. становище к-ра сотні і к-ра чоти,

5. Бій.

Бій ведеться передовсім вогнем. Треба використати цілковитий засяг вогню зброї, щоби змусити ворога з якнайдалшої віддалі до розчленовання а тим самим якнайбільше опізнити його рух.

Стрільці ведуть збірний крісовий вогонь від 1200 м. р.с. на найдавший засяг. Треба змінити скорострільні становища, щоби не дати змоги ворогові вишукати скорострілі і знищити їх.

Якщо є час, виміряти віддалі до важніших предметів на передпіллі і всі дані подати всім роям. Ройзі роблять короткий вогневий шкіц.

Добірні стрільці (снайпри) згруповуються разом і збірним вогнем поборюють важні цілі (командирів ворога, обслугу важкої зброї піхоти, становища р.с. і т.с. та гінців) Відділи ворога, котрі занадто зближаються, або близько підійшли, відкидається короткими ударами (на наказ командира сотні)!

6. Вихід з бою,

На знак командира сотні чота перериває бій і сходить зі становищ. Порядок відходу чот усталює командир сотні, в чоті-роїв, командир чоти. Спосіб в яким відходитиме чота, залежний від пори дня і поземелля.

В день при догіднім поземеллі, може зійти зі становищ ціла чота. Скорострільна зброя прикриває відхід. Тяжкі скоростріли сходять зі становищ перші, ручні скоростріли послідні, к-р чоти відходить з відділами, котрі сходять зі становищ послідні.

Якщо поземелля недогідне (ворог ба - чить наше угруповання, сходить частинами, роями, або ланками.

Без огляду на якість поземелля відділи якийсь час переходять розчленовані, а не скупчуються на шляхах. Іде про це, щоби не знайтися під зосередженим вогнем ворожої артилерії і тяжкої зброї піхоти, котрий буде спрямований до дороги. Якщо ділає вороже летунство, прийдеться деколи йти вільними рядами до слідуєщої опізнюючої позиції. Відділи, які відходять мусять бути готові кожної хвилини до прийняття бою. Як би ворогові вдалося підійти близько, відхід з опізнюючої позиції мусить відбуватися після засад відходу з бою.

Відхід вночі відбувається цілістю відділів, з тим, що на становищах опізнюючої позиції лишаються невеликі частини, яких завданням є прикриття відходячих відділів.

ХІ. Переривання бою і вихід з бою.

І. Загальні засади.

Відділи, які розпочали зачіпні ділання переривають їх якщо:

- досягнуто визначену наказом ціль,
- мають бути вжиті на іншому місці,
- ведення дальшого бою не має ніяких виглядів на успіх.

Ці відділи, які б'ються в рамках більшої одиниці не мають права самостійно переривати бій. Переривання бою і вихід може наступити лише на наказ вищого командира, або к-ра, котрий самостійно командує якоюсь частиною (не в рамках більшої одиниці).

Вихід з бою повинен відбуватися якнайбільш скрито перед ворогом і в великому порядку. Найкращою порогою до виходу є ніч. В день вихід з бою є дуже важкий - деколи прийдеться до вечора вести опізнюючі ділання, або боронитися, а доперва вночі можна

буде відірватися від ворога.

Обов'язком всіх командирів буде утримання ладу, порядку і карності та підтримання моральних сил відходячих відділів, тому, що частини є дуже дразливі і легко підпадають паніці.

2. Чота у відході.

Обов'язки к-ра чоти.

Командир чоти регулює відхід чоти і співділання, передовсім між роями, використовуючи заслонючий вогонь артилерії тяжкої зброї піхоти. Усталює і подає чоті:

- напрямок відходу і місце збірки чоти (около 600 м. з заду),

- чергу в якій відходять рої,

- в який спосіб вони відходять,

- на який знак відходять,

- спосіб співділання;

Командир чоти відходить з послідним роєм.

3. Обов'язки ройового.

Ройовий мусить докладно придержуватися наказів, видаваних командиром чоти. Звертаючи передовсім увагу на чергу і спосіб відходу.

Крім цього мусить пильнувати, щоби стрілки не погубилися і не відходили на інші відтинки. Ранених забирати зі собою. Роя не скупувати, а вести у вільних ладах і бути кожної хвилини готовим до бою. Треба утримувати зв'язок з командиром чоти і якщо решта чоти не може відірватися, або є заскочена не вагатися з місця піддержати її, допомагаючи друзям відійти. Підтримувати моральний настрій роя.

4. Обов'язки стрільця.

Стрільці у відході мусять:

- докладно і спокійно виконувати накази зверхників,
- якщо відходиться по одному і є наказатне співділення, ті, що залишаються на становищах ведуть цільний і спокійний вогонь,
- не лишати виряду і озброєння. Це вже означає слабкість і нанічний настрій, що є ганьбою для українського стрільця,
- слаби підтримувати на душі. Треба пам'ятати завжди, що наказ до відходу з бою дає вищий командир, котрий краще орієнтується в обставинах, як ми і що цього було треба,
- що в тім самім часі на іншому відтинку фронту наші друзі б'ють ворога.

5. Перебіг відірвання,

Виходячи з бою треба (в день) якнайкраще використовувати поземелля, щоби унеможливити ворогові зорення і не понести страт від вогню. В день відходиться по частинам (роями малими групами, або по одному) в ночі цілим відділом, заховуючи якнайбільшу тишу.

Перші відходять ті рої, котрі найдалі висунені в напрямку ворога. Рої переходять якнайскритіше за найближче укриття, там порядкуються і йдуть на місце збірки, визначене командантом чоти.

За чотом посуваються вогневі стежі, які забезпечують відділи з заду. Стежі сходять зі становищ по відході цілої чоти. Чота, яка отримала завдання прикриття відходу відділів широко розгруповується на поземеллю і веде вогневий бій з ворогом. Не вільно їй зійти зі становищ, аж відійдуть усі частини, які вона охороняє. К-р чоти не повинен завагатися посвятитися для цілості, коли цього вимагає положення.

Д. БОЇ В СПЕЦІАЛЬНИХ УМОВИНАХ.

І. Нічний бій, в імлі

І. Загальні засади.

Ніч обмежує можливості зорення і ведення розвідки. Вогонь можна вести лише на короткій віддалі тільки тоді, коли вогонь приготовлено за дня. Командування і зв'язок у великій мірі утруднені - великі одиниці звичайно мусять переривати ділання на ніч. Вжиття спеціальних зброй, як летунство і панцирні відділи, є або неможливе, або дає дуже малі висліді. Крім цього ніч улекшує заскочення і дає добре укриття. Відділи, ділаючи вночі, легко підлягають паніці. Тому ділання вночі дають перевагу військам сильним морально, хоча б навіть ворог мав більше сил і був краще озброєний.

Нічні бої.

- є короткотривалі,
- мусять спиратися на простих і ясних наказах,
- мусять бути докладно приготовані,
- повинні відбуватися з цілковитим захованням тишини (не повідомляти навіть власних відділів) це збільшує чинник заскочення,
- мусять бути виконані докладно і при якнайбільшій захованню карности.

2. Наступ.

В міру можливостей, кожний нічний наступ повинен бути приготований за дня, Якщо це є можливе, то усталюється:

- напрямок наступу (вишукати предмети по-земелля, котрі видно вночі, які б улекшували орієнтацію ділаючих частин Все подати ази-мут (кут напряду).

- дорогу визначається до вихідної підстави і до наступу (можна зазначити білим папером). Приготовляється також вогні.

Наступ в ночі ведеться з ціллю:

- використання успіху досягнутого в день,
- для заняття догідної вихідної підстави до наступу на слідуючий день,
- для стримання ворога, якщо він відступає,
- знесилення ворога, а також проти ворога, котрий є краще і сильніше озброєний.

Відділи мусять перед нічним діланням докладно приготуватися. Передовсім добре упорядкувати виряд, щоби він не брязчав. Оглянути і справдити ділання зброї. Пригадати стрільцям, щоби заховували тишу і утримували звязок. В останній хвилині перед вимаршем подати завдання і умовлені знаки.

На вихідну підставу відділи треба вести в зімкнутих ладах.

До наступу розвиватися не скоро, але і не запізно. Не розчленовуватися з колони, це може викликати замішання. Звичайним ладом наступу є розстрільна з відступами на 2-5 кроків. Гоні і всі вози залишити ззаду.

Обезпечення висилається з чола і на боки на зорову віддаль, але не задалеко. Якщо зле видно отримувати з розшуками і боевими стежками звязок ланцюжком звязкових.

Крісів не ладувати, багнети на крісі. Командирі повинні мати знаки, щоби їх можна було розпізнати (прим. білі опаски, котрі однак перед боем треба зняти.).

Командирі йдуть перед своїми відділами, утримуючи наказаний напрямок. Якщо ворог освітлює поземелля ракетами, треба зараз же упасти і перечекаати, аж ракета не згасне. Всі надібані по дорозі убезпечення ворога старатися заскочити і захопити без ведення вогню.

Атаку на ворога переводиться з найближ-

чої віддалі. Крісового вогню не вести, ударяти лише багнетом і ручною гранатою. Якщо ворог розпочав вогонь то без згляду на це, не переривати атаки і вести її до кінця. По досягненні цілі якнайскорше упорядковувати відділи і навіязати зв'язок зі сусідами, а лише після того розпочати дальші ділення.

3. Оборона.

(диви роз. Г. VIII, точка II)

В ночі треба зміцнити передній край оборони, убезпечити та посилювати розвідку діяльності.

Час від часу (не регулярно) освітлювати поземелля ракетами.

4. Опізнювання.

Опізнювання ведеться малими силами вздовж доріг і шляхів.

5. Імла.

Ділення під час імли має ті самі властивості, що ніч, отже відбувається так само, як нічні ділення. При сильній імлі бачення цілковито обмежене і ділення є ще більше утруднені, як у ночі, треба однак завжди числитися з тим, що імла може розвіятися, отже треба її скоро використати.

II. Б і й в л і с і .

I. Загальні означення.

Ліс залежно від роду і пори року дає укриття перед зоренням ворога, а якщо має густі корони, то ховає цілковито і перед летунським зоренням. Дає охорону перед обсервованим вогнем артилерії і тяжкої зброї піхоти.

Унеможливи́є або утруднює ділання панцирної зброї. Дає змогу робити великі і сильні пере-шкоди.

В часі бою в лісі:

- утруднене командування і зв'язок (ділання відбувається з найближчої віддалі),
- утруднена орієнтація і утримування напрямку (переважно лише при допомозі напрямного кута (азимута),
- ділання ворожого вогню впливає на стан моральний відділів (гук відголосу),
- частини стають вразливі і підлягають легко паніці.

2. Наступ.

Малі ліси належить оминати. Вони притягають на себе ворожий вогонь артилерії і летунства. На великі ліси ведеться наступи, з ціллю здобуття скраю ліса після тих самих засад, що і на звичайному поземеллі. По опануванню скраю ліса належить відділи перегрупувати.

В рідкім лісі без корчів:

- затримати ці самі лади, що й підчас наступу на відкрите поземелля (розсипна, розстрільна) зменшувати дещо відступи,
- скоростріли приділені відділам посуваються разом з попередніми лавами наступаючих відділів,
- стежі на зоровій віддалі, забезпечують рух відділу від чола з і боків,

В густім лісі з корчами:

- лади глибокі і вузкі (двійками)
- босві стежі забезпечують на широкому фронті з близької віддалі.

Належить уникати доріг і просік, не дозволяти, щоб там скупчувалися війська. На кожній поперечній дорозі навіязувати зв'язок в право і в ліво з сусідами. Не дозволити на

це щоби на дорогах громадилися вози і щоби не робилося великих згущень відділів. При зустрічі з ворогом, відразу вдаряти на него багнетами і ручними гранатами, відкривши попередньо короткий сильний вогонь. Відвага і рішучість дає перевагу навіть чисельно слабшим відділам. Підчас удару на позицію ворога, оминати дороги і пересіки (туди направить ворог свій вогонь), скорострільна зброя посувається стрибками. Багнет (в лісі завжди багнет на кріс), ручна граната це рішача зброя в лісних боях. Великі можливості має також гранатомет і вогнемет.

Піоніри посуваються разом з відділами і усувають перешкоди.

К-ир чоти веде свою чоту і утримує напрямок при допомозі бусолі. При переході через ліс, якщо наступ ведеться далі, перегрупувати відділи і забезпечити собі піддержку артилерії.

3. Оборона.

Головна лінія оборони переходить, або перед лісом, або в лісі. В останнім випадку бойові застави виставляється на краю ліса. З засади далеких вогнів не ведеться. На роздоріжжах розбудовувати гнізда опору. Вогонь спрямовується передовсім здовж доріг і просік. Перед тим добре прочистити поле вогню. Піоніри розбудовують перешкоди. На краю ліса т.с., котрі бічним вогнем затримують обходячі ліс сили ворога.

Розбудовуючи оборонну лінію старатися спрямовувати напрямок удару ворога в злім напрямку і підставити його під скісний вогонь с.т. Резерви розміщуються недалеко оборонної лінії; вони повинні бути готові кожної хвилини до протиударів.

Організуючи оборону треба докладно розпізнати дороги в запіллю і означити їх.

4. Опізнювання.

Відділи опізнюють незалежно від себе. Треба старатися спрямувати ворога в злім напрямку і відтак відірвавшись від него відійти в властивім напрямку. Піоніри повинні використувати можливості, які дає ліс, до будови перешкод.

5. Погоня.

Ведучи погоню в лісі треба змагати до того, щоби звязати ворога з чола, а відтак обійшовши його з боків, знищити.

III. Б і й в м і с т і.

I. Загальна характеристика.

Міста й інші великі оселі, таксамо, як і ліси, дають охорону перед ворожим зоренням з землі і воздуха. Охорона перед ворожим вогнем є обмежена і невелика, натомість сильні муровані оселі хоронять перед діланням ворожої панцирної зброї.

Міста є передовсім наражені на ділання ворожого летунства, а також становлять добру ціль для ворожої артилерії і стягають на себе її вогонь. Пожари становлять одну з найважливіших небезпек. Підчас бою їх дуже тяжко поборювати, вони скоро розходяться на боки. Викликання пожарів в місті спеціальними середниками є дуже легке, що значно зменшує вартість міст — передовсім оборону (до тепер думалось інакше), також газу (тривалі) дуже довго тримаються в місті.

Дерев'яні оселі, малі групи, або поодинокі будинки належить з засади оминати. Вони творять або добру ціль, або їх можна дуже легко знищити. Надаються лише до короткотривалих ділань, як перехідні точки опору перед панцирною зброєю ворога, або ворожою

кіннотою.

Загальною при догіднім бойовім положенні міста, можуть творити точку опору і вогнище боротьби. Однак при недогіднім положенні міста, дають більше шкоди, як користі.

Якщо місто знаходиться під ворожим вогнем, переходити крізь него лише в вільних ладах. Не лишати резерв і валок. Коли бойові умовини вимагають, щоби у місті залишити відділи, то треба обмежити їх кількість до мінімуму.

Боротьба в самому місті рівнож є характеристична тим, що:

- дає великі можливості заскочення,
- утруднює командування, зв'язок і зорення,
- утруднює заосмотрення
- деморалізує війська (відголос боротьби, безперервне нервово напруження, незабезпечене маймо цивільної людности, валення му-рів і т.п.)

В домашніх і революційних війнах, коли воюючі сторони є слабо озброєні і мають мало технічних засобів, міста відіграють в боротьбі і далі велику роль.

2. Наступ.

Наступ на відтинки де знаходиться місцевість переводиться в цей спосіб, що головні сили, прикриваючися перед фланкуючим вогнем ворога власним вогнем артилерії, тяжкої зброї піхоти і димами, оминаючи місто, ведуть далі наступ на визначених напрямках. Частини (невеликі) власних військ оточують місто і розпочинають його здобування. Наступ на місцевість мусить попередити докладна розвідка і основна артилерійська підготовка. Сам наступ переводиться, після загальних засад наступу, треба змага-

ти до опанування висунених забудовань, звідки мусимо все сподіватися флянкуючих вогнів ворога. Перед входом до міста — багнети на кріс і приготувати ручні гранати. План наступу повинен бути вже приготований заздалегідь. Відділи скоро перегруповуються і розпочинають наступ. Ударні групи змагають в наказаних напрямках і стараються, якнайскорше опанувати протилежний край міста.

Відділи (сотні, чоти), зміцнені піонирами, вогнеметами, тяжкою зброєю піхоти, протипанц. артилерією і поодинокими гарматами (деколи і малими відділами повзів — чотою) посуваються попри стіни домів, городами і подвірями та дахами вперед. Відділи мусять групуватися глибоко. Резерви посуваються на невеликій віддалі, але так далеко, щоби не находилися під безпосередніми впливами бою; частиною сил вичищують поземелля, частиною готові до найскоршого протиділання. Точки опору ломити артилерійним вогнем навпрост, тяжкими ракетометами і вогнеметами. Вогонь ведеться з домів, дахів і городів. Барикади обходиться з боків і ззаду. Піоніри часто переходять з дому до дому розбиваючи стіни домів. По опануванні певного предмету, або точки опору, негайно упорядкувати відділи і вести ділання далі. Панцирну зброю ворога підпускати близько і нищити з укриття вогнем панцирної гарматки, крісовим і скорострільним вогнем веденим з поверхів і дахів на дах повзів та вогнеметами. Переходячи вулицями і через барикади, треба все перед тим переконатися чи не позакладав ворог мін. Спеціально визначені обсерватори втримують зв'язок з метунством, щоби не було помилок і літаки не заатакували власних становищ. Відділи тримати в руках і не допускати до найменших каригідних вчинків (забирання чужого майна!). По опануванні протилежного краю міста пригото-

тися оборонно.

3. Оборона.

Передова лінія оборони переходить перед містом, або в самому місті. В останньому випадку бойові чоти на краю міста; використати висунені забудування для приміщення там вогневих становищ т.с. стріляючих бічним вогнем. Будинки в місті де маємо боронитися, відповідно приготувати і зміцнити. Організувати протипожежне забезпечення. Відокремлені сильні будинки розбудувати на точки опору. Вогневі точки на дахах і на партері, або в пивницях. Відділи заосмортити в воду, їжу і амуніцію. Резерви приміщується недалеко в поготівлю до скорих протиділань і до забезпечення перед оточенням. Тверда оборона кожного забудування, кожного дому зменшує бойову силу ворога та ослаблює його фізичні та моральні сили. Ворога, котрий вдерся до оборонної лінії, або гнізда опору, знищити ударом на багнети, ручними гранатами. Місця оточені ворогом, можуть ще певний час ставити опір стримуючи рух ворога і сильно перешкоджати йому.

При опізнюючих діляннях використовується передній край оселі, а відтак під прикриттям забудувань відходити на наступуючу опізнюючу лінію.

IV. П е р е п р а в и.

I. Загальні засади.

Ріки, передовсім широкі з скорими струмами, або з багnistими берегами творять поважну перешкоду для наступаючих військ і сильно зміцнюють вартість оборонної позиції. Перехід через ріку, яку боронить ворог вимагає особної підготовки. Ділання ведеться на широкому фронті так щоб:

1. змилити ворога, що до головного напрямку удару,

2. розпорозити його увагу і сили.

Місце переправи вибирають там де:

- є добра сітка доріг,

- укриття перед наземним і воздушним зоренням

- добрі підготовчі місця переправи (легко доступний і достаточнo твердий беріг, скритий підхід),

- беріг зі сторони ворога є нижчий від берега, котрий знаходиться в наших руках,

- догідні можливості наступу на ворожому березі для власних частин.

Звичайно належить вибирати до переправи такі місця, де ріка творить коліна (меандри), висуваючи в нашу сторону випуклу частину.

2. Наступ.

Заскочення і скорість ділання значно улекшують переведення переправи.

Ділання розпочинаються від зіпхнення ворожих розвідчих і обезпечуючих відділів, висунених на протилежний беріг ріки. Розгорнення і приготування технічне переправляючих частин (піонірів) мусить бути забезпечене вогнем. Рівночасно мусить бути зорганізована протилетунська оборона.

Відділи піонірів приготувають легкі переплавочні середники, на попередно вибраних точках переправи. Відділи, які мають переправлятися, збираються на вибраних збірних точках, котрі не повинні знаходитися в безпосередній близькості місць переправи.

У визначені часі (деколи на знак) переправляються на другу сторону розвідчі відділи, а за ними відділи піхотні. Якщо переправа відбувається в день під ворожим вогнем, мусить бути піддержана сильним власним вогнем

артилерії і тяжкої зброї піхоти, деколи буде вказаним прикриття місця переправи димами. За першими лавами переправляються другі з тяжкою зброєю піхоти.

Відділи, котрі вилаadowувалися на ворожому березі, відразу переходять до ділань — займають вогневі становища і прикривають вилаadowування дальших частин. По короткім упорядкуванні перших частин, негайно переходиться до наступу, використовуючи місця де є слабкий опір ворога, або де поземелля дає змогу вести догідний і укритий рух.

Здобуте передмостя в ніякому випадку не вільно віддати ворогові. Артилерія піддержує переправляючіся частини з власного берега так довго, як на це pozwalaє її дійсна віддаль вогню. Виділені батареї приділюються частинам піхоти безпосередньо для зміцнення їхньої сили.

Переправляючіся відділи мусять придержуватися слідуєчих засад:

- не вільно збиратися більшим групам на місце переправи. На місці переправи повинен знаходитися лише переправляючийся відділ.
- не затримуватися на протилежнім березі. Відразу переходити на поземелля.
- докладно придержуватися заряджень керівника переправи (звичайно піоніра),
- утримувати докладний зв'язок між відділами і помагати частинам зв'язку, якщо вони мають якінебудь труднощі в праці.

3. Оборона.

Передній край оборонної лінії (головна лінія бою) уміщується над самим плесом ріки, так щоб ціла водяна поверхня була накрита вогнем. Не покриті частини берегу, над котрими ворожий вогонь переважає, в день обсаджувати лише слабкими силами і прикривати вогнем з головного поля бою.

З протилежного берега забрати, або знищити усі засоби, котрі мігби використати ворог до переправи.

Власними слабшими відділами належить обсадити противний беріг. Словняють вони завдання застав. Належить їм приділити відповідну кількість переправочних середників і забезпечити вогнем головного поля бою.

4. Опізнювання.

В опізнюючих діланнях використовувати ріку, як одну з ліній опізнювання. Нищення мостів і переправочних середників переводиться на наказ командира. Нищення перевести тоді, коли є певність, що власні відділи перейшли на другий беріг, але не запізно, щоби ворог не мав змоги запобігти знищенні.

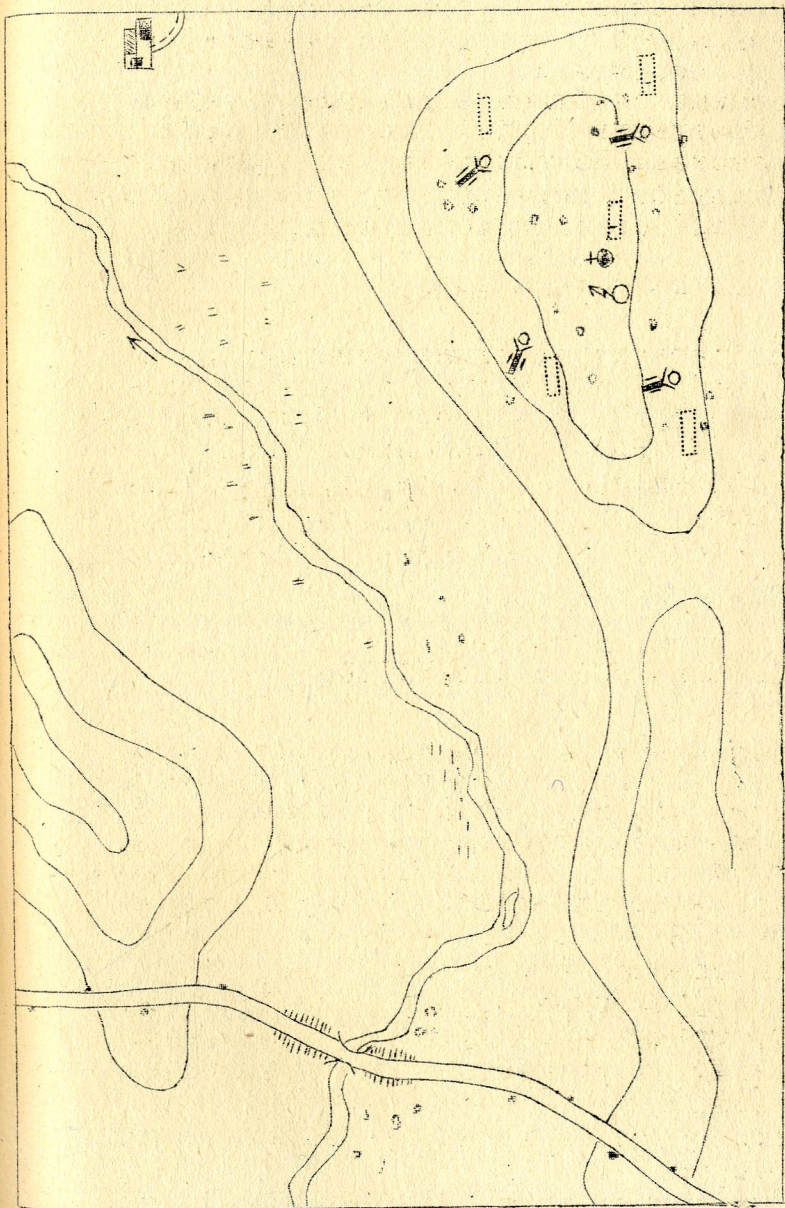
Е..БОРОТБА З ЛЕТУНСТВОМ.

Обговорюючи поборювання летунства, приймаємо нові українські поняття технічного виконання протилетунських ділань.

Воротьба з летунством складається з бою з летунством (див. нище оборона активна і з оборони протилет. (давніше оборона пасивна). Бої з летунством ворога веде передовсім власне летунство. З землі бій ведеться спеціальними зброями котрі складаються з протилетунської артилерії найважчих скорострілів, світлометів і запорових частин (бальони).

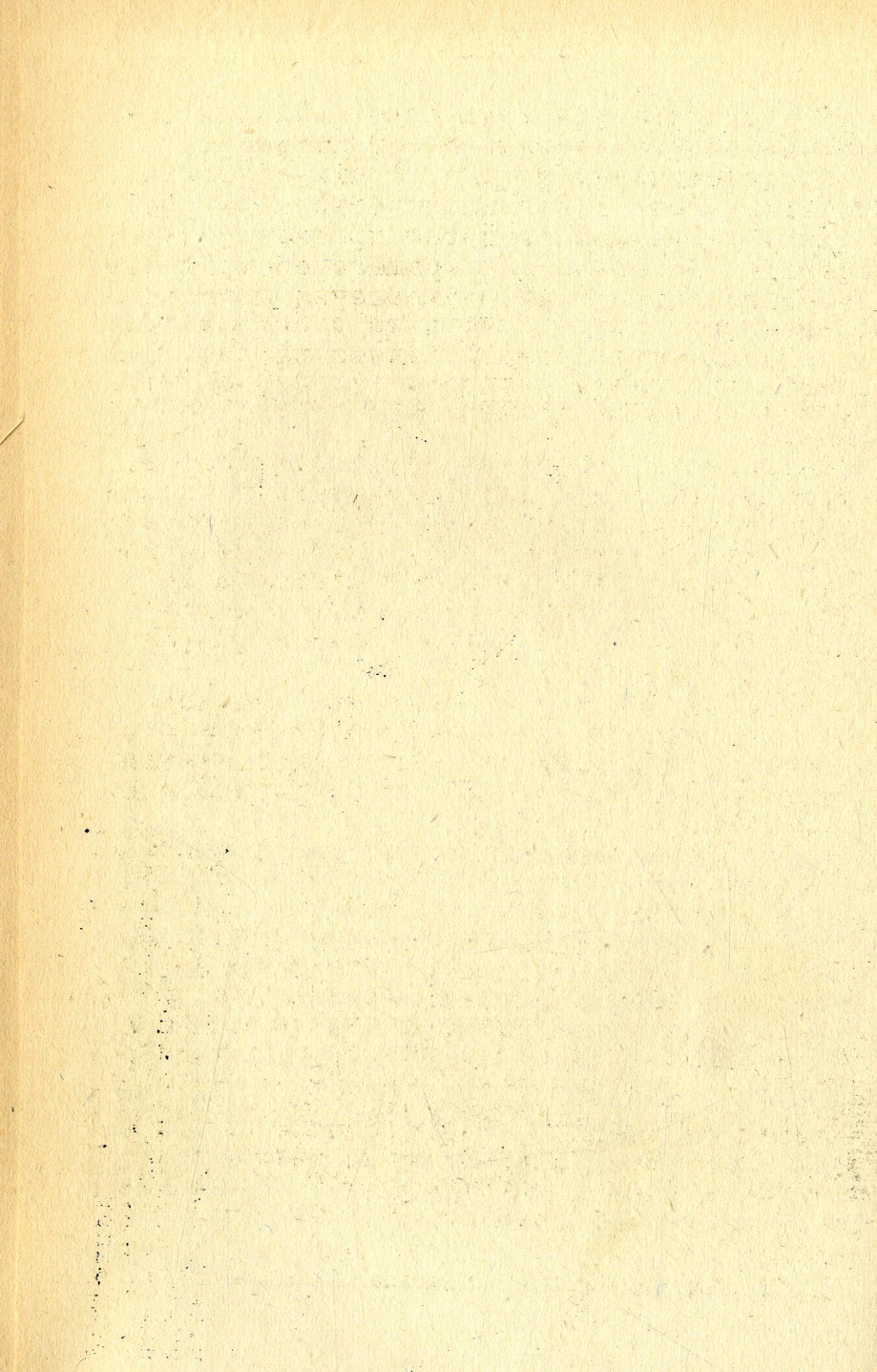
Протилетунська артилерія ділиться на легку і тяжку:

Легка артилерія з калібром від 32 мм. -100 мм.з засягом вогню до 6000 м. в гору.

П. д. е. т. у. н. с. к. и. й. с. к. о. р. о. —
 стріл
 яма на укриття людей
 на випадок бомбардування.

1:2000.

Тяжка артилерія з калібром від 80 мм - 150 мм. з засягом вогню 14.000 м. (вгору)

Протилетунську артилерію ціхує велика скорострільність і велика початкова скорість стрільна. Найменшою одиницею протилетунської артилерії є батарея. Для кращого обстрілювання ворожого летунства і збільшення цілості стрільна прот. арт. лишають за собою димові сліди. Розміщення батарей бачимо на рис. 9. (Найтяжш протилет. скорост. вживається чотами по 2-4 скорост. як одну найменшу вогневу одиницю.

Світломети (рефлектори), зорганізовані сотні і курені світлометів, служать до освітлювання ворожих літаків в ночі, для улекшення обстрілу їх власними вогневими середниками. Саме світло зі світлометів освітлює летунів і не позволяє їм на ведення, а навіть утруднює кермування літаком і рівнож морально ділає на залогу літака.

Запорові частини, уставляють над хороніми частинами поземелля бальбени на тонких сталевих дротах, котрі то мають унеможливити налет, або що найменше утруднити бомбардування з низької висоти.

Крім цього відділи піхоти ведуть бій з ворожим летунством власними засобами, до котрих належать:

- тяжкі скоростріли (до висоти 1000 м.),
- легкі і ручні скоростріли (до 1000 м.),
- стрілецький і крісовий вогонь (до 500 м.),
- примінення вогневих середників піхоти

до бою з летунством обговорює одно з наших видань п.з. "стрілецький вишкіл". Т. скоростріли уживається чотами, котрі творять одиницю протилет. вогню. Ручні скоростріли звичайно з розві р.с. з визначеної чоти, творять вогневу одиницю під командою старшини. Стрільці ведуть збірний вогонь під командою одного командира.

Протилет, оборона (оборона пасивна) по-

лягає на унеможливленні ворожому летунству знайдення наших відділів, або усталення їх сили, угруповання, напрямку руху.

Протилет. оборону досягається при допомозі:

- розчленування відділів на малі частини
- стримання якого небудь руху,
- використання кожного укриття на поземеллі,
- маскуванню відділів і зброї і всего того, що може зрадити ворогові власні частини.

2. Алярмова служба.

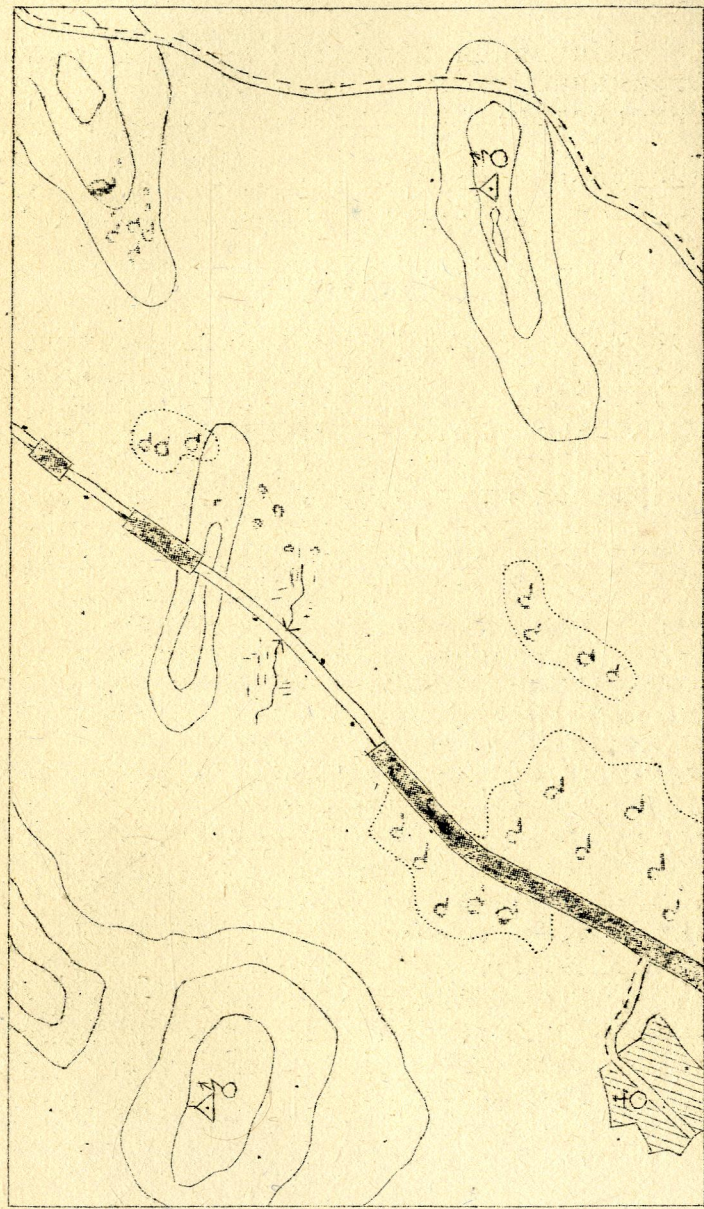
Найгрізніші наслідки ділання летунства є тоді, коли ворог ударає несподівано. Щоб цього уникнути і дати змогу частинам приготувитися до бою і оборони, треба виставляти особібне протилетунське убезпечення.

В часі війни в кожній державі є зорганізована ціла сітка протилет. убезпечення, котра маючи розсіяні на всі сторони держави свої обсерваційні точки, алярмує військо і населення про налети ворожого летунства. В бойовій і прифронтовій полосі військо організує крім цього ще спеціальне власне убезпечення, котре ділимо на:

- посереднє і безпосереднє.

Убезпечення посереднє виставляють великі одиниці, звичайно від дивізії в гору (деколи полки). В багатьох випадках посереднє убезпечення співділає тісно з алярмовою сіткою протилет, убезпечення держави, а навіть творить її складову частину. Посереднє убезпечення виставляється на постю і в русі, це є спеціально малі відділи, котрі знаходяться у віддалі 5-7км. від своїх частин заосматрені радіостанціями, завданням котрих є стеження воздуха і алярмування частин у випадку

Розміщення алярмових п.летунських отійок.

1:50.000

АЗ - алярмова проти-ле.-
тунська стійка
з апаратом.

ворожого налету. Вони мають змогу алярмувати частини одну до двох хвилин перед налетом ворога. Заалярмування далі положених частин дає забезпеченню, ще більші можливості. Вони можуть повідомити відділи навіть і на 5 хв. перед налетом (див рис. 10.)

Убезпечення безпосереднє виставляє відділи піхоти від сотні в гору. Це є малі стежі (2-3 людей) зі сотні, або і чоти піхоти спеціально вишколені і заосмотрені в:

- протисоняшні окуляри,
- далековиди,
- алярмові середники (свистки сурми, ракети).

Світляних знаків не є вказаним вживати для алярмування протилетунського загроження, бо вони зраджують нас перед ворожим летунством.

Завданням цих стеж є:

- стежити воздух очима і слухом на всі сторони, а передовсім в тих напрямках звідки може нам грозити низький налет (Тіефангріф) і в напрямі сонця.

Стежі посуваються з боку відділів в такому місці, звідки шум машеруючої колони їм не перешкаджає в наслухуванні. Служба стеж є тяжка і тому треба час від часу її змінити. Якщо нема особного зарядження вижчих командирів кожний командир сотні забезпечується без наказу. Видання знаку протилетунського алярму належить лише к-рам, або сигнал поданий протиповітряними зірцями не відноситься до відділів, лише до командирів.

Протилетунський алярм попереджує завжди сигнал - "Воздушна небезпека", а потім слідує сигнал: "Воздушний алярм". К-рі подають відділам знак воздушного алярму (попередньо повчити, що робиться на цей знак).

Для відділів, котрі ведуть бій з летунством (оборону, чинну) сигнал - "Воздушна небезпека" - означає - "Вогневу готовість" алярм.

3. Розміщення середників протилетунської оборони (піхоти)

Становище. Вогневе становище вибирається у віддалі около 300 м. від хороненого предмету. Иде про це, щоби літак знайшовся якнайскорше під вогнем і щоби хоронений предмет знаходився під охороною дійсного вогню. Треба уникати становищ, котрі не дають добрих можливостей зорення, або засланяють цілком частину поля обстрілу (пр, під деревами, за домом, в ярі і т.п.). Скоростріли уставляють у віддалі 50-60 м. один від другого, щоби у випадку бомбардування одна цільна бомба не знищила кілька скорострілів.

Наслухування. Становища мусять бути добре замасковані. До розпочаття вогню ніхто не сміє з обслуги виконувати рухів на землі. Вогневі середники мусять бути замасковані так, щоби маску можна було скоро зняти, або вести вогонь під маскою.

Вогонь. Вогонь ведеться лише на наказ, або зарядження (прим, узгіднені перед тим, видані к-ром пртилет. убезпечення). Стріляти вільно лише тоді, коли безсумнівно стверджено, що налітаючий літак є ворожим і що віддаль не більша від дійсного засягу вогню.

4. Протилетунське убезпечення.

Протилетунське убезпечення підчас маршу осягаємо:

1. Приготуванням до бою з летунством. Це значить, що маємо в поготівлі свої вогневі середники (т.с., р.с. і чоти стрільців). До боротьби з лет. визначається залежно від бойового положення від 1/2 - до цілості усіх т.с. до 1/3 усіх р.с. і по одній чоті стрільців на сотню, кожної хвилини є готові до боротьби з ворожим летунством.

2. Угрупування^М машеруючої колони^Б в глибину, що утруднює ворожому летунству обсервацію і зменшує силу ділання його вогневих серників.

При угрупуванні в глибину приймаємо що віддаль протилетунського угрупування виносить подвійну віддаль звичайного маршового ладу. В деяких випадках (відкрите поземелля) треба віддалі збільшити. Не більше однак як між: курінями до 200 мтр. - сотнями 100 мтр. чотами 30 мтр. - між возами 5-10 мтр.

3. Використанням поземелля. То значить укриттям всякого руху і відділів під заслони, які нам дає поземелля.

4. Використовуючи ніч і атмосферичні умовини (імла, сніг, дощ), які утруднюють, або унеможливають ділання ворожого летунства.

Кожноразово при організації протилет. забезпечення, треба докладно зорганізувати обсерваційно-алярмову службу, якої завданням є зорення воздуха і наслукування шуму моторів надлітаючих літаків. Службу обсерваційно-алярмову повнять звичайно відповідно виблені стрільці, які посуваються в віддалі 50-200 мтр. з боку машеруючої колони. (Див. роз. ж точка 2.)

При налетах ворожих літаків заряджується протилет. аларм. Право заряджування протилет. аларму мають: командир самостійно машеруючих відділів без огляду на їх силу, а в колоні командири від курінного в гору.

Деколи підчас летунського налету обов'язуватиме також і газовий аларм.

По летунській нападі колони розпочинається дальший марш на наказ командира.

5. Протилетунські убезпечення на постю.

Організація протилетунського убезпечення постю залежить від часу і середників, які мається до своєї розпорядимости. Підставу тїоритиме добре zorganizована алярмова сіка.

а) Розгрупупання відділів і оборона.

Якщо ворог загрожує діланням з воздух належить уникати великих скупчень військ. Це одна з засад доброго планування протилетунської охорони. Частини, котрі переходять на постій повинні придержуватися цілковито карности мкування. Військове майно поховане, або замасковане, приготовані рови до укриття людей в випадку бомбардування (рови замасковані) не творити згрупувань (пр. при криницях посення коней) придержуватися заряджень виданих командиром протилет. оборони. Підчас таборування уникати правильних ліній розміщення відділів

б) Організація протилетунської охорони. Цілістю протилет. охорони в кожному районі постю (місцевість, постій,) командує звичайно один старшина, який назначений команданто протилет. охорони.

До його завдань належить:

- zorganizування протилет. точок зорення
- zorganizування і розміщення вогневих протилет. точок,

- zorganizування звязку між протилет. точками зорення, вогневими точками і командантом протилет. охорони.

- усталення сигналів, початку і закінчення алярму і поведінки у випадку алярму,

- контролю над виданими зарядженнями і сування недотягнень.

6. Протилетунська охорона в бою.

Перші лави в часі бойових ділань не ведуть безпосередньо поборювання летунства зі землі. Частини розпорошені і укриті становлять дуже малі цілі для летунства отже лише у виїмкових випадках будуть наражені на воздушні атаки. Охорону частин, які ведуть бій забезпечують резерви і спеціальні відділи протилетунських одиниць. Однак найкращу охорону належить забезпечити становищам артилерії, штабам і амуніційним складам та магазинам.

7. Інші спеціальні випадки протилетунської оборони.

Перехід через вузини. При переході через вузини (мости, греблі і т.п.) уникати скупчення військ перед входом і за виходом через вузину. Вузини передовсім наражені на ділання летунства, Рух мусить відбуватися стало і рівномірно під сильною протилетунською охороною.

Місце збірок. Місце збірок відділів до маршу угруповання резерв і місця залягання транспортів усе охоронюється вогневи-ми середниками. Організація подібно як і на постоях.

3. БОРОТЬБА З ПАНЦІРНОЮ ЗБРОЄЮ.

І. Загальні засади.

Ділання протипанцирної зброї ділимо на

- боротьбу з панц. зброєю,
- протипанцирну охорону,

До боротьби з панц. зброєю служать вогневі середники:

- протипанцирні гармати (див. зброя піхо

- протипанцирні скоростріли, калібр 13-2 мм. Залежно від калібру пробивають панцир від 10-20 мм. на віддаль 500 м.

- протипанцирні кріси, калібр 7.4-13 мм. пробивають панцир легких повзів від 300 м.

- вогнемети. Нищать повзи запалюючи їх до віддалі 45 м (залежно від типу і величини вогнемета) В близькій боротьбі грізний протипанц. середник.

Артилерія на дальші віддалі може задати поважні втрати повзовим частинам стріляючи на місця збірок повзів на вихідних підставах до наступу, або відчиняючи запоровий вогонь в напрямку наступу повзів. Безпосередній вогонь артилерії до повзів є мелодійсний, бо не дозволяє гарматам на добре націлювання. Крім цього вогонь артилерії є завільний.

Однак в випадку атаки повзів на артилерію, належить вести по повзам безпосередній вогонь.

Летунство бомбардуючи повзи може їм задати великі втрати.. Летунські бомби (залежно від їх тягару і опанцирення повза) пробивають горішні панцирі повзів і нищать їх. Передово грізна для повзів є атака нуркуючих літаків.

Одною з найкращих зброй до поборювання повзів є власна панцирна зброя, котра вжита в відповіднім часі і напрямку може завдати в рокові великі втрати і цілковито заломити його атаку.

Легкі панцирні вози поборює піхота тяжкими скорострілами вживаючи до цього протипанцирної, або звичайної амуніції. Вогонь проти панцирної амуніції дійсний від 100 м. Вогонь звичайною амуніцією ведеться по зірних отворів. Відламки і розтовлені кусні олова разять стріли і керманича і утруднюють їм ведення праці.

До протипанцирної оборони враховуємо штучні перешкоди і природні. Штучні перешкоди бу

дують відділи або частини піонірів. Вони складаються з малих перешкод, барикад (з дерева, каміння і т.п.) спеціальних перешкод (перешкоди з дроту, закопані траверси, або шини і т.п.) і мінових перешкод. Перешкоди залежно від їх величини, тривалості і матеріялу вимагають коротшої, або довшої праці. Перешкоди виконані в більшому обсягу, назив. запорами. Будова за-пор вимагає великої скількості спеціальних відділів (піонірів) і має за завдання виконання знищень на великих просторах, котрі утруднюють рух не лише панцирним частинам, але і усім сухопутним військам (виконання запор полягає на знищенні шляхів, мостів, роблення звалищ в лісі, затоплюванням і т.п.)

Перешкоди природні це усі ті перешкоди, на поземеллі, котрі вже своєю будовою утруднюють, або унеможливають рух повзів. Використання поземелля з його усіма протипанцирними місцями скріплює протипанцирне убезпечення.

Перешкоди, які унеможливають рух повзів:

- старі ліси, з деревами, які мають 80 см. проміру пнів і більше,

- води глибини понад 1 м. або й більш мілкі, але з багnistим дном і берегами,

- сніг глибини від 1 м.,

- похилення узбіч понад 45°,

- сильні муровані забудування,

- багна глибини більше як 1 м. творять перешкоди, котрі повзи не можуть перейти.

Перешкодами, котрі утруднюють рух повзів є:

- ліси, корчі вируби і т.п.

- оселі,

- рови, канали, потоки і багна (глибини менш як 1 м.)

- похилення усякого роду (при дорогах, заліз. шляхах)

- зоране поле по дощі (чорнозем або глина), великі піски і сніг також утруднюють рух повзів.

Довгі лінії, котрі з природи творять про-

типан. перешкоди називаємо "протипанцирними лініями". Місця на поземеллі, котрі є недоступні для повзів (забудування, малі діски, багна,) називаємо "протипанцирними точками".

2. Протипанцирна охорона.

Передові повзи грізні тоді, коли їм вдається відділ заскочити. Щоби цього уникнути, висилається довкола відділу в русі (марш, зій) розшуків з завданням зорення поземелля і алярмування в случаї ствердження (зором), або наслуханням, ворожих повзів. Протипанцирні стежі повнять свою службу подібно, як стежі протилетунські. Алярмування відбувається умовленими знаками (свистком, сурмою - невелика віддаль). В напрямках правдоподібного ділання ворожих повзів висилається малі скорі стежі на автах, кінні, на колесники і т.п. можуть ділати з розвідчими стежами (які заосмотрюються в світляні середники) ракети - в день з коліровим димом) і в радіо), якщо є завданням, котрих є заалярмування відділів в случаю ствердження панцирної небезпеки.

2. Поведення у випадку ділання панцирної зброї.

Марш. Звичайно в марші в рідких випадках відразу можна стрінати великі панцирні одиниці. Передовсім стрінемося з розвідчими частинами і чоловим убезпеченням. Декоди однак будуть випадки, що панцирні сили ворога будуть пробувати заскочити машеруючу колону з боку.

Якщо власні відділи стрінуться з панцирними силами ворога, треба негайно зійти зі шляху і розчленуватися в поземеллі. Протипанцирна зброя уміщується в протипанцирних точках, де вони приготавляють свої протипанцирні середники. На усіх вузлинах, дорогах, входах до місцевости

і т.п. приготувати якнайскорше барикади з підручного матеріалу. Скорість ділань і заховання спокою — це передумови перемоги.

Коли панцирні частини ворога ділають на бік ворога, відділи негайно займають становища (в придорожніх ровах і протипанцирних точках) і відразу розпочинають вогонь, Артилерія стріляє з відкритих становищ. Головний тягар боротьби паде на протипанцирну зброю.

Передбачуючи можливості ділання ворога на бік колони, ділиться протипанцирну артилерію на частини вздовж цілої колони.

Бій. Повзи, ділаючи в бою, виходять угруповані в глибину глибоко (кількома лавами). Відступ між повзами виносить пересічно около 50 м. Частина повзів співділяє з піхотою, підтримує її наступ, а частина діляє на тили де є згруповані резерви, артилерія і штаби (совітські засади).

Частини, на які спрямований удар повзів в ніякому випадку не сміють відходити. Треба добре укритися і безоглядно утримувати поземелля. Протипанцирні середники поборюють ворожі повзи, так само артилерія далеким вогнем (вогневі заповори) нищить і стримує ворожу панцирну зброю. Піхота передусім спрямовує сильний вогонь на живі сили ворога, які посуваються за повзами. З близької віддалі острілювати зірні щілини повзів. Кидання зв'язаних ручних гранат під гусениці не все дає вислід, тому що важко є поцілити саме під гусінь, а також скорість сучасних повзів зменшує цільність кидання. Належить передовсім використати поземелля і заняти усі протипанцирні точки. Якщо повзи перейшли через перші мети власних відділів, не звертати на це уваги, а далі вести вогневий бій проти зброї піхоти.

Тверда постанова витримати і опановання нервів, — це підставові чинники для успіш-

ної боротьби з повзами.

Постій. Якщо панцирні відділи заатакували відділи, які знаходяться на постю треба негайно заалармувати відділи і висунути їх на становища. В місцевостях треба змагати до того, щоби частину повзів впустити до занятої оселі, а відтак відтягти її дорогу відвороту і знищити. Та само належить поступати в лісах. Відділи, котрі стоять постом в оселях з мурованими будинками і в лісах не є загрожені діланням панцирних частин і можуть з ними успішно боротися.

Підчас убезпеченого постю треба старатися, щоби примістити відпочиваючі відділи за протипанцирними відділами. Так само застави і чати повинні старатися зайняти убезпечуючі становища за протипанцирними лініями, або в протипанцирних точках.

4. Співділання з власними повзами.

Якщо відділ піхоти піддержують в наступі власні панцирні наступні, треба змагати до найтіснішої співпраці з ними і до використання уоіх їхніх успіхів.

Співділаючи з повзами треба пам'ятати про те, що:

- не вільно посуватися безпосередньо за повзами. В цей спосіб наражусмося на вогонь протипанцирної артилерії, котра стріляє до повзів.

- треба помагати повзам в переході через тяжкі відтинки поземелля (пр. висилати бойову стержу, котра показує дорогу, витягти застрягший повз і т.п.)

- цілий вогонь спрямувати на протипанцирну зброю ворога, вогневі точки тяжкої зброї піхоти, що нищать нам наші повзи.

" " " " " " " " " " "

" " " " " " " "

" " "

"

Деякі умовлені знаки.

Німець.	Москов.	Що означає.
		штаб куріяня.
	—	відділ звязку куріяня (в полку чота звязку)
	—	стрілецька сотня.
	—	— " — чота
—		стрілецька чота в наступі
—		— " — сотня — " —
—		— " — чота в обороні
—		— " — сотня — " —
	—	піхота в переході в віль- них ладах.
	—	відділи піхоти в наступі.
	—	відділи на становищах.
		ручний скоростріл.
		важкий скоростріл
		відділ (група) важких скорострілів. (число озна- чає кількість)
		Легкий гранатомет
		важкий — " —

Нім.	Москов.	Що означає.
	—	в. скор. і гранат. на станви- (кожну вогневу зброю на щі. становищі означається в по- добний спосіб — малий дашок
		протипанцирна гармата
		легка піхотна гармата
	—	важка піхотна гармата
	—	чота піонерів
		легкий повз
		тяжкий повз
		піша полева стійка
		розшуки
		стежа піхоти
		зірне(обсерваційне)станови- ще.
	—	п.панц.чота, або сотня(за- лежно від того скільки впи- сано п.панц.гармат збоку
	—	в нашім випадку чота). наколесники.
		полева гаубиця.
(105 м.м.) (122 мм)		
Деякі умовлені знаки.		

Деякі числові дані.

Скорість маршу:

Піхота: малі відділи 5-6 км. на год.
більші відділи 4 -"-
в ночі 3-3,5 -"-
поземеллям 2-3 -"-

Пересічний денний марш около 25-30 км.

Кіннота: пересічно 6-7 км. на год.
приспівено 8-9 -"-

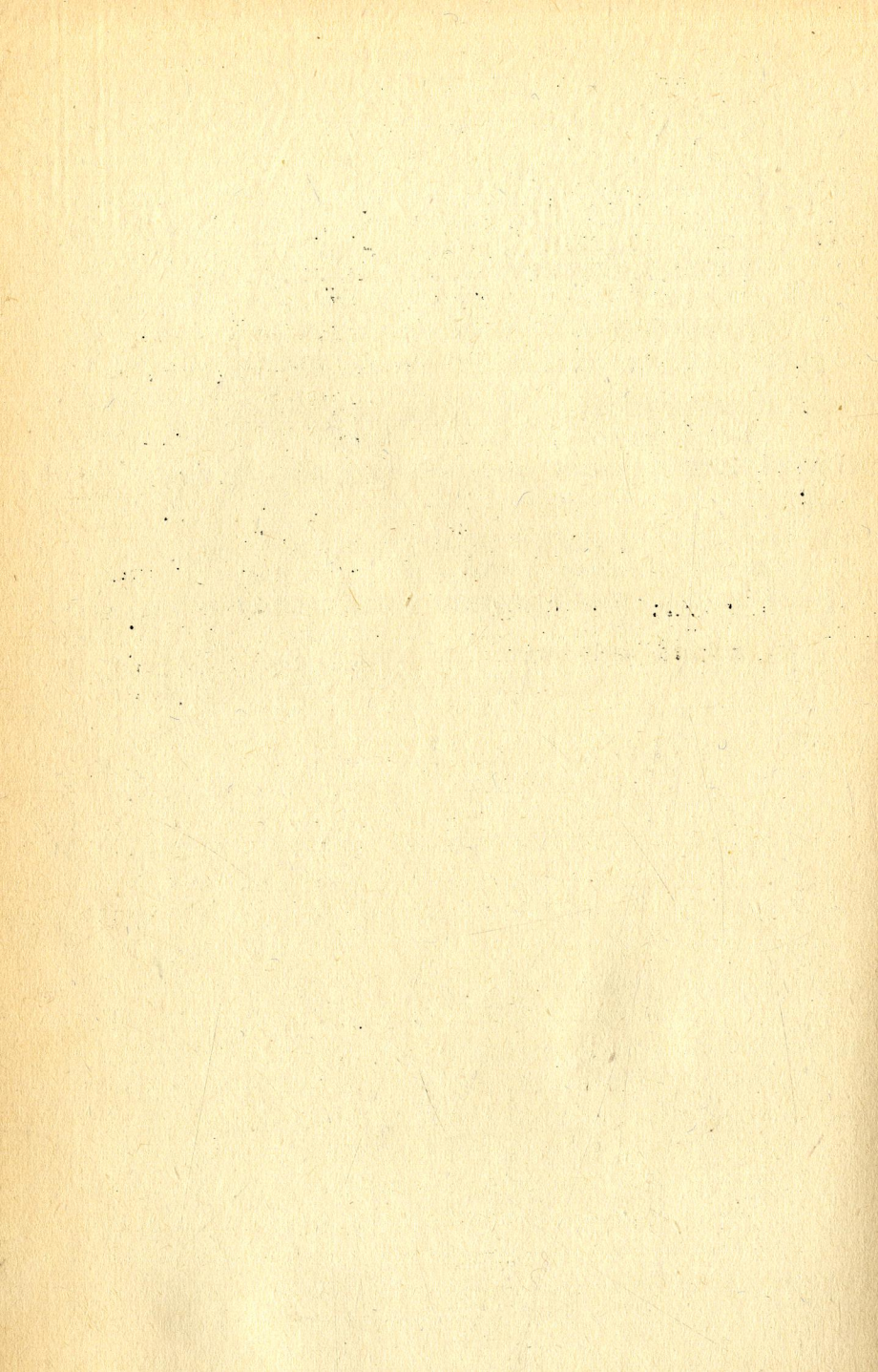
Пересічний денний марш около 40-50 км.

Моторизовані

Частини: великі одиниці 20-25 км. на год.
малі одиниці 30-50 -"-

Пересічний денний марш около 200-250 км.

Довжина піхотної сотенної колони 120-130 м.
-"- -"- курінної -"- 750-800 м.

З М І С Т

Частина I.

стор.

	Поземелля.....	3
A.	МАРШ (ПОХІД).....	11
	I. Роди походів (маршів).....	
	II. Приготування до походу.....	12
	III. Наказ до маршу звичайного.....	15
	IV. Ви конання маршу	15
B.	ПОСТІЙ.....	23
B.	УБЕЗПЕЧЕННЯ.....	31
	I. Загальні засади.....	31
	II. Убезпечений марш.....	31
	III. Чота в ubezpieченім марші.....	34
	IV. Убезпечений постій.....	38
	V. Чата.....	40
	VI. Служба ubezpieчень.....	48

Частина II.

Г.	ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ БОЮ.....	3
	I. Зброя піхоти.....	3
	II. Зв'язок.....	7
	III. Зорення.....	12
	IV. Командування.....	15
	V. Розвідка.....	20

Частина III.

Г.	ВОЙОВІ ДІЛАННЯ.....	3
	I. Засади.....	3
	II. Рух.....	3
	III. Ведення вогню.....	5
	IV. Наступ.....	14
	V. Чота в наступі.....	17
	VI. Атака.....	27
	VII. Погоня.....	33

		стор.
	VIII. Оборона.....	34
	IX. Чота в обороні.....	36
	X. Опізнюючі ділання.....	50
	XI. Переривання бою і вихід з бою..	54
Д.	БОЇ В СПЕЦІАЛЬНИХ УМОВИНАХ.....	57
	I. Нічний бій в імлі.....	57
	II. Бій в лісі.....	59
	III. Вій в місті.....	62
	IV. Переправи.....	65
Е.	БОРОТЬБА З ЛЕТУНСТВОМ.....	68
З.	БОРОТЬБА З ПАНЦИРНОЮ ЗБРОЄЮ.....	65

Р И С У Н К И

	Ч. I.	
Рис.ч. I.	Обезпечений марш.....	32
" "	2. Приклад угруповання "сталого" бічного убезпечення.....	33
" "	3. Звідомлення командира чоти.....	46
" "	4. Шкіц командира чоти.....	46
	Ч. II.	
" "	5. Умовлені знаки.....	18
" "	6. Звідомлення командира стежі.....	34
	Ч. III.	
" "	7. Вільні лади сотні і чоти.....	4
" "	8. Чота на вихідній підставі до наступу.....	20
" "	9. Розміщення п.лет.батерії важких скорострілів.....	69
" "	10. Розміщення алярмових п.летунських стійок.....	71

Справлення важніших похибок:

Стор.	Ряд.	Є	Має бути:
3	I4г ^x	боеві	бойові.
3	I6г	Докладно вив- ченням	Докладним вивчен- ням
3	I7г	В полевій	В польовій
6	5г	та на всіх дальших сторінках спра- вити слово полевий, боевий, роєвий (-а,-і,-е, ітп.) на польовий, бо- йовий, ройовий, (а,-і,-е, ітп.)	
6	I5д ^{xx}	(пр.рпва гра- ниця,...	(пр. права ...
8	IIг	де знаходить- ся	де знаходяться
8	I5д	найкраще	якнайкраще
8	"	тре-	треба
9	2г	зазделігідь	заздалегідь
9	4г	полотнищо	полотнища
9	I3г	маскуватися	маскувати т.с.
9	I3д	від поземого	від наземного
II	2д	та на всіх дальших сторінках спра- вити слово обезпечений на убезпече- ний (-а,-е,-ння ітп.)	
I2	6д	сотник	сотня
I3	6г	порції	порцію
I5	7г	приказ до	наказ...
I5	I-IIд	пропустити, а вставити слідуєче:	

г^x - з гори
д^{xx} - з долу

I. Скорість і порядок маршу.

Великі кольони піхоти машерують зі скорістю 4 км. на год. малі 5 км. на год. Короткі віддалі 8 - 10 км. мусить піхота уміти проходити зі скорістю до 6 км. год. без перерви з тим, що відділ мусить бути пізніше цілковито здібний до бою. Не треба розпочинати маршів відразу великою скорістю. Для задержання рівномірної скорості маршу, повинен перед кожною сотнею йти старшина, якого обов'язком є регулювання темпа маршу.

Стор.	Ряд	Є	Має бути:
I6	Iг	і на дальших сторінках справити:	
		колона	кольона
31	IIд	забезпечити	убезпечити
31	I3д	забезпечуватися	убезпечуватися
42	IIг	та на всіх дальших сторінках від- різнити слово стійка від стійковий. Стійка це місце на якому вояк пов- нить вартову службу; стійковий це вояк, що повнить вартову службу на стійці. Часто уживалося поняття "стійка" на означення одного та дру- гого (місце, - вартовий).	
44	7г	заняття	зняття
44	I4г	аярмові стійки	аярмові стійкові
46		рис. ч. 3 звідомлення коман-чати дира чоти	

II. частина.

9	I7г	случаїв	випадків
9	I6д	обов'язком	обов'язки
II	2г	при прибутті	по прибутті
I3.	I4г	зоренням	зорення
I6	3д	наази	накази

Стор. Ряд 6 Має бути:

18	рис. 5. 9г	"На кінь"	"На коня!"
21	6д	розитувати	розпитувати
22	14г	коли ходить	коли йде про...
24	1д	лещатарів	лещетарів
35	6д	обо	або
35	5д	повниться	
		службу	Вичеркнути !

III. частина.

4	рис. 7. (л. ст.)	сотня уступ	сотня клин в період
		в право	
	"7 (п. ст.)	сотня уступ	сотня приступок
		в право	в право
	"7."	чота уступ	чота приступок
		в ліво	в ліво
6	20г	вогю	вогню
8	18д	в случаях	у випадках
9	3г	відпертя атаки	задержання атаки
II	6д	перевати	перервати
14	19д	вихідної поста-	вихідної підстави
		ви	
18	12г	постави	підстави
18	13г	"	"
19	1г	постави всни-	підстави піддержу-
		рати	вати
19	15г	дорога підхо-	дорогу підходу
		ду	
21	14г	поземною і во-	наземною та воздуш-
		здушною	ною
26	19г	відносити, так	підносити, так
26	15д	стрілецьких	стрілецьких
26	8д	спмагаючих	піддержуючих
		зброй	зброй
27	15д	підготовка ця	Підготовка ця
		полягає на	обіймає

Стор. Ряд

Є

Має бути:

27	4д	пробоеву	пробойову
32	I7д	або настуц	або наступу
38	2г	полеву стійку	польових стійкових
38	2г	алярмові стійки	алярмових стійкових
38	I8г	заосомтрення	заосмотрення
64	IIд	панцирної тар- матки	протианцирної гар- матки.

~~В. Р. 6.~~

2 руб 40 коп

(1986)

РЛ

1458

~~В. Р. 6.~~

ПОР. ГОРН.

ПОЛКОВА СЛУЖБА

Пор. Горн.

